

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 29 (1744) 1983 LIEPA-JULY 21 • "AUŠROS" METAI •

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Dvasiškiei propagandoje

Visose santvarkose dvasiško vaidmuo yra iš esmės religinio pobūdžio. Kadangi religija apima visą žmogų bei jo gyvenimą, tai ir dvasiško vaidmuo nėra vien maldinis. Jis paliečia žmogų jo sielos gelmėse, pereina į visuomeninį gyvenimą ir žiedžia jį, kiek tos epochos dvasia bei santvarka leidžia. Yra epochų, kuriose dvasiško vaidmuo yra lemiantis, yra betgi epochų, kuriose jo reikšmė būna visai sunykusi. Mūsų laikais dvasiško vaidmuo yra daug kur sumažėjęs ir net sunykęs. O sunykęs jis ypač laisvuose kraštuose, kur yra susilpnėjęs religinis pradas visuomeniniame gyvenime. Būdinga yra tai, kad jis nyksta bei silpnėja ne persekiojimų kraštuose, o ten, kur vyrauja laisvas, gėrybėmis pertekęs gyvenimas. Tai ryškiai matome sovietiniuose kraštuose, kur dvasiškis yra raupsuotasis žmogus, persekiojamas, kankinamas. Ten dvasiškių skaičius mažas, bet moralinė jų įtaka didelė. Visuomenė tokius dvasiškius gerbia, nes jie persekiojimų dėka yra atsидūrę herojiškoje pozicijoje. Kas kita turtinguose laisvės kraštuose. Ten dvasiškis nepersekiojamas, nevaržomas, bet moraliniu savo vaidmeniu retai teiškyla į stipresnės įtakos sferą.

LAISVUOSE kraštuose dvasiškis paliekamas tiesioginei savo paskirčiai. Jo įtaka bei vaidmuo priklauso nuo jo paties sugebėjimų, moralinio ir intelektualinio pajėgumo. Jokia valdžia nesikėsina panaudoti jo savajai politikai, nebent jis pats imtų domėtis politiniu sąjūdžiu ir jame dalyvauti kaip narys bei rėmėjas. Kitaip yra diktatūrinuose sovietų kraštuose. Ten dvasiško vaidmuo yra visai skirtingas. Iš esmės jo ten visai neturėtų būti, nes dvasiškis, pašak marksistinės ideologijos, yra liaudies nuodytojas — opiumo skleidėjas. Visdėlio, nežiūrint visų ateistinių pastangų, sovietams nepavyko dvasiško nei sunaikinti, nei išstumti iš visuomenės. Dvasiškis atlaikė didžiausias naikinimo procedūras, persekiojimus ir tebeegzistuoja, vykdydamas savo misiją, kad ir labai suvaržytose sąlygose. Sovietinė valdžia jį toleruoja, tikėdamasi, kad su laiku jai pavyks sunaikinti žmonių religiją, o drauge su ja — ir dvasiški. Kol tai įvyks, sovietinė valdžia yra už jį įsijusi panaudoti jį savo tikslams, būtent, pačiai religijai silpninti ir tarnauti ateistiniams valstybės tikslams. Tam yra įsteigta valstybinė religinių reikalų tarnyba, kurios uždavinys — ne religiją stiprinti, o ją silpninti ir žiūrėti, kad ji tarnautų kompartijos politikai, pagrįstai ateistiniais principais.

VIENAS ryškiausių būdų panaudoti dvasiški savo tikslams yra įjungti jį sovietinės propagandos. Esame liudininkai daugybės delegacijų, kuriose dalyvauja ir Sov. Sąjungos dvasiškiei, neišskiriant nė lietuvių. Tie dvasiškiei siunčiami užsienio valstybės lėšomis, parenkami sovietinės valdžios pareigūnų ir įpareigojami liudyti, kad Sov. Sąjungoje religija turi pilną laisvę. Spaudos konferencijose jie taip ir daro — vykdo sovietinių įpareigojimus, nors patys gerai žino, kad sako netiesia. Pastaruoju metu Montrealyje lankėsi sovietinė dvasiškių delegacija, kuri kalbėjo, kaip buvo įsakta, bet kai žurnalistas paklojo ant jų stalo Kestono kolegijos leidinį su nuotraukomis sumimtų bei kankinamų krikščionių, pasijuto labai nejaukiai. Delegacija buvo sukompromituota. Toks likimas dabar laukia kiekvienos sovietinės dvasiškių delegacijos, bandančios ginti neapginamą dalyką. Dabar laisvasis pasaulis pakankamai gerai žino, kad sovietiniuose kraštuose tikros religijos laisvės nėra, kad leidimas pamaldų kaikiuriose šventovėse nereikšia laisvo religinio gyvenimo. Nuolatiniai tikinčiųjų suimnėjimai, teismai, jų kankinimas kalėjimuose, lageriuose, psichiatrinėse ligoninėse yra kasdieniniai faktai, kurių ir įmančiausia sovietų propaganda negali paslėpti. Bandymas tai daryti kompromituoja sovietus viso pasaulio akivaizdoje.

KANADOS ĮVYKIAI

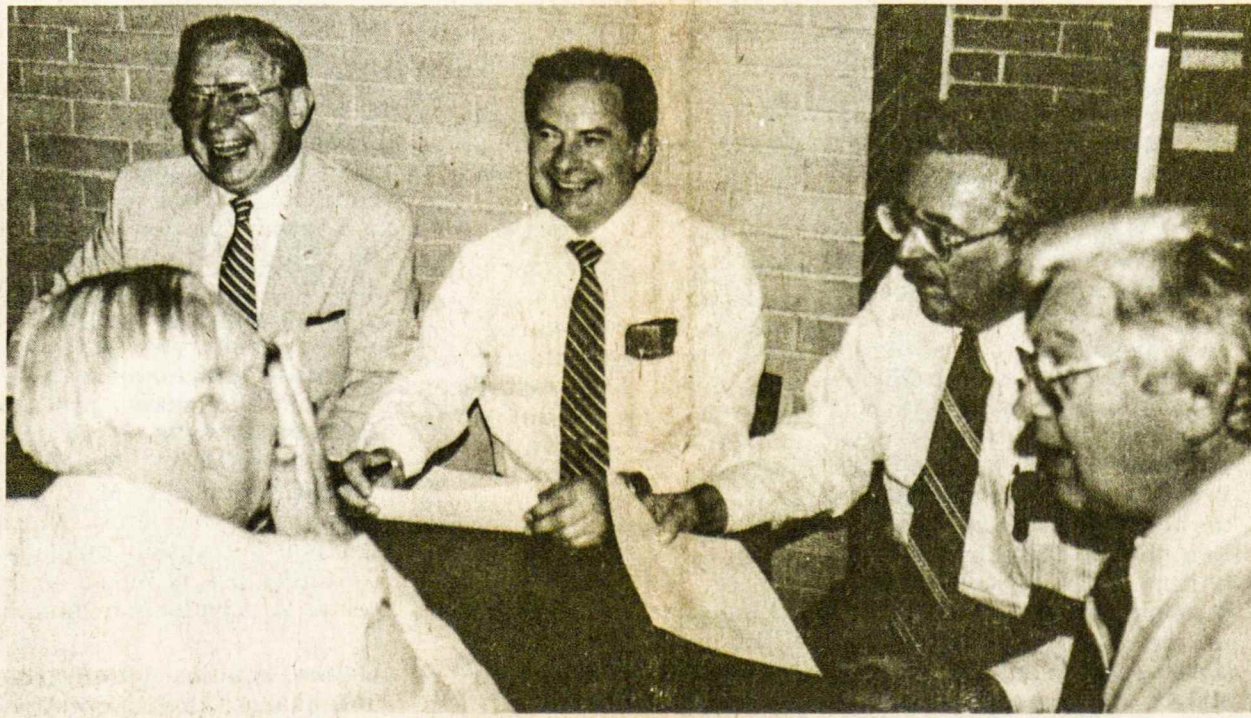
Gausėja skyrybų bylos

Kanados teisingumo ministras M. MacGuiganas žada paruošti naują skyrybų įstatymą, kai rudenį vėl susirinkus parlamentas. Nuo 1968 m. skyrybų skaičius Kanadoje padidėjo net 500%. Dabar skyrybomis pasibaigia keturios su tuoktuvės iš dešimties. Nuo 1968 m. tėvų skyrybos palietė apie 500.000 vaikų. Teismai yra perkrauti skyrybų bylomis, kuriose advokatų paslaugos pareikalauja iki \$1.000. M. MacGuiganas galvoja apie tų bylų suprastinimą ir pagreitintimą. Tokiais atvejais, kai abi pusės skyrybas sutaria taikiu būdu, jos galėtų būti atliekamos be oficialios bylos teisme. Pasak M. MacGuigano, reikėtų bandomojo atsiskiri-mo vienerių metų laikotarpiai. Tada skyrybos susilauktų oficialaus pripažinimo, jeigu išsiskiriantieji pasidalintų turtą, užtikrintų savo vaikų ateitį. M. MacGuiganas nė nebando paliešti skyrybų priežas-

čių, priemonių joms sumažinti. Net 40% santuokų pasibaigimas skyrybomis yra skaudus moralinis smūgis visai Kanadai.

Visą Kanadą nustebino Britų Kolumbijos biudžetas, paskelbtas provincinio parlamento rinkimus laimėjusios socialinio kredito partijos premjero B. Bennetto vyriausybės. Nors biudžetu siekiama sumažinti valdžios išlaidas, metinis deficitas padidėjo iki \$1,6 milijono. Deficitui sumažinti tuojau buvo paskelbti net 26 nauji įstatymai, paliečiantys beveik kiekvieną Britų Kolumbijos gyventoją. Pagrindinis dėmesys buvo nukreiptas į valdžios ir viešųjų įstaigų tarnautojus. Iš 44.000 valdžios tarnautojų 400 gavo pranešimą, kad bus atleisti š. m. spalio 31 d., kai pasibaigs unijos pasirašyta sutartis. Sekančiais metais tarnautojų skaičius bus sumažintas visu ket-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime Čikagoje pasirašius taikos susitarimą tarp VLIKo pirmininko dr. K. BOBELIO (kairėje) ir PLB pirmininko inž. V. KAMANTO (viduryje). Toliau sėdi PLB seimo posėdžiams pirmininkavęs A. RAULINAITIS ir JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininkas dr. A. BUTKUS. Nuotr. J. Kristolaičio

Lietuvos ir išeivijos rūpesčiai seime

Šeštasis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas Čikagoje ir jo darbai

J. V. DANYŠ

VI-sis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas įvyko 1983 m. birželio 26-30 d. Čikagoje, Jaunimo Centre.

Birželio 26 d. pavakareje prie Laisvės kovų paminklo Jaunimo Centro aikštelėje pagerbti žuvusieji. Tarp šaulių garbės sargybos išsirikiavo apie 20 vėliavų — dalyvaujančių seime kraštų ir vietos organizacijų. Vienuolikos kraštų Bendruomenių vadovai padėjo po gėlių puokštę prie aukuro žuvusiųjų kovotojų atminimui. Kun. J. Borevičius, SJ, paskaitė maldą, o simbolinę ugnį uždegė PLB pirm. V. Kamantas, II PLD org. komiteto pirm. dr. A. Razma ir VI-jo seimo rengėjų k-to pirm. dr. P. Kisieliū.

Po šių iškilmių Jaunimo Centro apatinėje salėje JAV LB kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublienė atidarė "1883-1983 m. draudžiamosios spaudos" parodą. Kun. P. Garšva, MIC, tarė įvadinį žodį. Jis pastebėjo, kad nė vienai tautai dėl spaudos istorijoje nereikėjo tiek daug rizikuoti turtu ir gyvybe, kaip lietuviams.

Paroda buvo labai gausi autentiškais rodiniais — laikraščiais, knygomis ir dokumentais iš "Aušros", "Varpo" ir knygnešių laikų, taip pat ir iš šių laikų Lietuvos pogrindžio spaudos. Parodą surengė Bronius Kviklys iš savo turimų archyvų. Br. Kviklys atkreipė dėmesį, kad lietuviška spauda laisvę naudojo tik nepriklausomoje Lietuvoje, taigi, palyginti neilga laiką.

Seimo atidarymas

Po parodos atidarymo dr. P. Kisieliū, VI seimo rengėjų komiteto pirm., didžiojoje Jaunimo Centro salėje oficialiai pradėjo seimą. Jis pabrėžė pagrindinius PLB tikslus — išlaikyti lietuviybę ir padėti Lietuvai siekti laisvės. Šio seimo šūkis "Vienybėje su kovojančia tauta" tai išryškina. Programą pranešinėjo Milda Lenkauskienė. Trumpai kalbėjo PLB pirm. V. Kamantas ir II PLD org. k-to pirm. dr. A. Razma. Supažindinta su seimo atstovais iš įvairių kraštų, kurių buvo 16: Argentina, Australija, Belgija, Brazilija, D. Britanija, Italija, JAV-ės, Kanada, Kolumbija, Prancūzija, Saudi Arabija, Švedija, Šveicarija, Urugvajus, V. Vokietija, Venecuela. PLB turi Bendruomenes ar joms atstovaujančias organizacijas 19 kraštų; atstovų nebuvo iš Austrijos, Olandijos ir N. Zelandijos.

Pirmąją pagrindinę seimo

paskaitą skaitė prof. dr. Vytautas Vardys, Oklahomos universiteto politikos departamento direktorius, tema "Lietuva istorijos tėkmėje: sovietinis laikotarpis".

Trėmimai, kolektyvizacija ir industrializacija pakeitė Lietuvos veidą, taip pat moralinį ir socialinį balastą. Lietuvoje jau 64% žmonių gyvena miestuose, jau nėra to kaimo ir jo dvasios, kuri išlaikė lietuviybę carų laikais. Didėja rusų gyventojų skaičius, stiprinama rusifikacija. Bet lietuviai kovoja visais galimais būdais. Leidžiama pagrindinė spauda, surinkta 150.000 parašų po peticija gražinti Klaipėdos šventovę, 36.000 parašų — kad paleistų sumtą kun. A. Svarinską. Tai liudija žmonių kovos dvasią ir ryžtą aukotis, nes tokia akcija išaukia persekiojimus bei veda į kalėjimus ir ištrėmimus.

Darbo posėdžiai

Birželio 27, pirmadienį, pradėti darbo posėdžiai. Sudarytas prezidiumas iš pirm. A. Raulinaičio (Los Angeles) ir 11 vicepirmininkų, kuriais buvo įvairių kraštų Bendruomenių pirmininkai ar jų įgaliotiniai.

Po kun. A. Bernatonio (V. Vokietija) perskaitytos invokacijos sekė sveikinimai. Žodžiu sveikino gen. Lietuvos konsulė J. Daužvardienė savo ir dr. S. Bačkio, Lietuvos atstovo JAV-se, vardu. Perskaitytas sveikinimų sąrašas, kurių tarpe buvo visi Lietuvos diplomatai, VLIKas, ALTA ir kiti.

Sudarytos ar papildytos anksčiau sudarytos komisijos: nominacijų (pirm. dr. K. Ambrozaitis), registracijos-mandatų, kultūros (pirm. dr. K. Keblys), švietimo-auklėjimo (pirm. M. Druga), politinės veiklos (pirm. A. Gureckas), jaunimo (pirm. K. Sušinskas), organizacijos ir lėšų (pirm. J. Gaila), nutarimų (pirm. J. V. Danys).

Valdybos pranešimai

PLB pirm. V. Kamantas ir kairieji valdybos nariai padarė pranešimus, kuriuose buvo kalbama tik apie svarbesnius atliktus darbus. Platesni valdybos ir kraštų Bendruomenių pranešimai buvo išspausdinti II PLD leidinyje (p.p.60-125). Per penkerius metus nuveikta labai daug. Paminėsime kaikiuriuos būdingesnius darbus.

Parūpinta mokslo priemonių lituanistinėms mokykloms P. Amerikoje ir Europoje; siųsta knygų ir plokštelių. Paremta Vasario 16 gimnazija, 8 jau-

nuoliams iš P. Amerikos ir kitur apmokėta už mokslą.

PLB valdyba skatino meninių jėgų pasikeitimą, lėšomis ir kitokiais būdais prisidėjo prie meno vieneto, ansamblių, solistų, muzikų ir rašytojų keilionių į kitus kraštus. Ansambliai iš Urugvajaus ir Argentinos lankėsi Š. Amerikoje; Klevelando, Čikagos, Los Angeles ansambliai lankėsi P. Amerikoje ir Australijoje.

Artimesniais ryšiams palaikyti valdybos nariai lankė kraštų Bendruomenes, taip pat buvo siunčiami jaunimo atstovai. Aplankyta Argentina, Urugvajus, Brazilija, Kolumbija, Venecuela, Anglija, Prancūzija, Šveicarija, Italija, V. Vokietija ir Australija.

Kartu su JAV ir Kanados Bendruomenių ir jaunimo sąjungos atstovais surengtos politinės konferencijos Vašingtone (1980) ir Niujorke (1981). JAV valdžios atstovai Jose padarė pranešimus. Per JAV pirmininką žmogaus teisių komisijoje ir Kanados ambasadorių Jungtinėse Tautose įteiktas memorandumas generaliniam Jungtinių Tautų sekretoriui. 1978 m. įteiktos Jungtinių Tautų, latvių, estų, ukrainiečių ir gudų memorandumas dėl Sov. Sąjungos kolonizacinės politikos Baltijos valstybėse. Šios tautybės per savo organizacijas memorandumą paskleidė visame pasaulyje. D. Britanijos, V. Vokietijos ir Šveicarijos LB kraštų atstovai pradėjo tą reikalą kelti tarp Europos parlamento narių. Daug pasidarbavo Šveicarijoje dr. A. Gerutis.

Talkinta T. Venclovui ir R. Česoniui Madrido konferencijoje, kur Česonio informacine medžiaga pasinaudojo JAV ir D. Britanijos delegacijos. L. Bendruomenės JAV-se, Kanadoje, Šveicarijoje ir kitur informavo savo kraštų delegatus Madrido konferencijoje.

Artimai bendradarbiauta su Lietuvių Jaunimo Sąjungomis ir kitomis jaunimo organizacijomis. Kartu su PLJS rūpinatis dviejų jaunimo kongresų organizavimu: IV-sis įvyko Europoje, V-sis vyksta šiemet JAV-se ir Kanadoje.

PLB rėmė sportininkų išvyką į Australiją.

Finansiniu atžvilgiu PLB yra silpnokioje padėtyje. Kultūriniai ryšiai, švietimo priemonės, užjūrio kraštų lankymas, informacijos centro rė-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

BRITANIJOS PREMJERĖ M. THATCHER SUSILAUKĖ PIRMO PRALAIMĖJIMO parlamente, jo atstovams leidusi balsuoti už mirties bausmės sugrąžinimą. Ši bausmė buvo suspenduota 1965 m. ir visiškai panaikinta 1969 m., išskyrus krašto išdavimo atvejus, padėjusius karo laivyne. Prieš mirties bausmės sugrąžinimą pasisakė anglikonų ir katalikų vyskupai, beveik visa spauda, bet ji rėmė didžioji gyventojų dauguma, susirūpinusi gausėjančiomis žmogžudystėmis, daug gyvybės aukų pareikalaujančiais terorų veiksmiais. Parlamento nariai bausmės sugrąžinimą atmetė 368:223 balsų santykiu, didesne 145 balsų dauguma nei buvo tikėtasi. Mirties bausmė teroristams buvo atmeta 116 balsų dauguma, kalėjimų sargų žudikams — 96, policininkų — 81. Par-

lamentui svarstant mirties bausmės klausimą, airių IRA grupė Š. Airijoje ant kelio pakasta mina susprogdinimo pagalbinės protestantų kariuomenės automobilį. Žuvo keturi juo važiuavę kariai. Tą pačią dieną buvo nužudyti du katalikai, kuriuos IRA grupė įtarė bendradarbiavimu su policija. Mirties bausmė dabar yra panaikinta beveik visoje V. Europoje, išskyrus Šveicariją ir Belgiją. Šveicarijoje mirtimi baudžiami krašto išdavikai, Belgijoje — nužudymą iš anksto planavę asmenys. Mirties bausmė vis dar vykdoma Sovietų Sąjungoje bei satelinėse jos valstybėse. Karo aviacijos bazėje prie Maskvos buvo sumiti 44 lakūnai, įsivėlę į spekuliacijos veiksmus Afganistane. Transporto lėktuvais, gabenančiais metalinius karstus žuvusiems kariamais, jie Kabulan nuskraidindavo didelį kiekį sovietinės vėdkos, paslėptos karstuose. Ten ją išmaiņdavavo ir \$2.700 vertės kailinius, japoniškos radijo aparatus. Spekuliaciniai pirkiniai būdavo užcinuojami su žuvusių karių palaikais karstuose. Niekas tų karstų netikrindavo. Spekuliacinės prekės aviacijos bazėje būdavo išimamos iš karstų, paroduodamos juodojoje rinkoje. Trys šiai spekuliacijai vadovavę lakūnai buvo sušaudyti.

Nutraukė pasitarimus JAV ir Sovietų Sąjungos konferencija Ženevoje ginklų sumažinimo klausimu buvo pradėta 1981 m. balandžio 30 d., bet lig šiol nedavė jokių rezultatų. JAV atstovas P. Nitze ir Sovietų Sąjungos atstovas J. Kvitsinskis pasitarimus nutarė atidėti iki rugsėjo 6 d. Galbūt tada bus susilaukta rimesnių Maskvos nuolaidų, nes bus gerokai priartėjęs JAV "Peršing-2" raketų ir skraidančių bombų įvedimas į V. Europą. TASSO agentūra praejusį savaitę apkaltino Vašingtoną branduolinio kardo kalimu. Ešą tuo kardu siekiama užkrauti Maskvai Vašingtono nutarimus branduolinių ginklų derybose.

Stiprina miliciją

Gen. W. Jaruzelskio režimas ruošiasi atšaukti karo stovį.

Tai liudija seimo patvirtinti nauji įstatymai, gerokai stiprinantys milicijos teises. Jai dabar bus leidžiama stabdyti ir iškirsti kiekvieną lenką, naudoti ašarines dujas, lazdas, šunis, stiprias vandens čiuurkšles. Tokie metodai lig šiol būdavo pateisinami karo stoviu, o dabar jie bus laikomi normaliais milicijos veiksmiais. Spėjama, kad karo stovio atšaukimas bus paskelbtas prieš liepos 22 d., kuri yra komunistinės Lenkijos šventė. Karo stovio atšaukimo tikimasi pašalinti JAV prez. R. Reagano įvestas ekonomines sankcijas.

Valdžios varžtai

Kancelerio G. Kohlio ministrų kabinetas paruošė varžtus demonstrantams V. Vokietijoje. Asmenys, kurie nesutiks pasitraukti iš žiaurių demonstracijų, galės susilaukti vienerių metų kalėjimo arba pinigines baudas. Demonstrantai nebus leidžiami nešiti akmenis, lazdas bei kitus panašius "ginklus", draudžiamas ir pasyvus kelių, pastatų, karnių bazių užblokavimas. Varžtų įvedimą paskatino JAV viceprez. G. Busho automobilio apmetymas akmenimis Krefelde birželio 25 d., laikomas apgailėtiniu chuliganizmu. Ministrų kabineto potvarkius turės patvirtinti iš vasaros atostogų grįžę parlamento nariai.

Nauja sutartis

Socialistinis Graikijos premjeras A. Papandreu rinkiminiame vajuje 1981 m. buvo įpareigojęs panaikinti Atlanto Sąjungai priklausančias karines JAV bazes. Dvi yra prie Atėnų ir dvi Kretos saloje. 1953 m. sutartį pakeis nauja sutartis penkeriems metams, susieta su bazių panaikinimu tam laikotarpiui pasibaigus. Karinė parama pačiai Graikijai sekančiais metais bus padidinta iki \$500 milijonų. JAV bazės pripažįstamos tik gynybos reikalingas. Jis negalės būti nukreiptos prieš Graikiją draugiškas Artimųjų Rytų šalis. Nauja sutartimi nepatenkinti Graikijos komunistai. Jie numato, kad bazių panaikinimą vėl gali atidėti politiniai pasikeitimai Graikijoje.

Šiame numeryje:

Dvasiškiei propagandoje

Jų vaidmuo laisvuose kraštuose ir totalistinėje sovietų santvarkoje

Lietuvos ir išeivijos rūpesčiai seime

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas Čikagos Jaunimo Centre

Ir kardinolas prabilo lietuviškai

Čikagos kardinolas Bernardinas Pasaulio Lietuvių Dienose

Dabartiniame Vilniuje apsilankius

Įspūdžiai keliautojų, ką tik grįžusių iš okup. Lietuvos

Antroji medalo pusė

Jono Sadūno byla Vilniuje dengiama sovietinėmis miglomis

Vilniečiai išeivijos sostinėje

Vilniečių suvažiavimas, kuriame dalyvavo ir veiksmių atstovai

Baltiečių Laisvės Diena

Reportažas apie priėmimą Baltuosiuose Rūmuose Vašingtone

Taip gyvena Gudijai lietuviai

Faktai iš naujausio Lietuvos pogrindžio "Aušros" numerio

Daubos ir kalnynuose

Pastabos apie literatūrinės kontroversijos mūsų spaudoje

Spalvingoji, dinamiškoji dainų šventė

Spaudos darbuotojas apie JAV ir Kanados lietuvių dainų šventę

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$17, pusmetinė — \$9. Remėjo prenumerata \$25
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$17.00 per year, \$9.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Ir kardinolas prabilo lietuviškai

Antrųjų Pasaulio Lietuvių Dienų pamaldos Čikagoje

II Pasaulio Lietuvių Dienos savo apimtimi buvo iki šiol didžiausios tiek renginių, tiek dalyvių skaičiumi. Jos prasidėjo birželio 21 ir baigėsi liepos 4 d. Per tą laiką buvo bene 25 įvairaus pobūdžio renginiai. Taigi programa buvo nepaprastai plati ir galbūt per daug plati. Net ir uoliausi lankytojai negalėjo visko aprepti.

Pažymėtina, kad oficialioje programoje nebuvo užmiršta ir religinė dalis. Evangelikai turėjo savo atskiras pamaldas, o katalikai — savo. Birželio 26, sekmadienį, katalikų pamaldos įvyko lietuviškoje Marijos Gimimo šventovėje. Jas laikė vysk. V. Brizgys, koncelebruojant visai eilei kunigų, o pamokslą sakė pranciškonų provincijolas kun. P. Baltakis. Giedojų parapijos choras, vad. muziko A. Lino ir muz. K. Senkaus, vargonavo A. Eitutytė.

Kitą sekmadienį, liepos 3 d., 10 v.r., centrinės katalikų pamaldos įvyko Quigley seminarijos šventovėje. Oficialiai ji vadinama koplyčia, bet iš tikrųjų tai erdvi šventovė su plačia aikšte automobiliams ir didele Marijos statula, sveikinančia praeivius.

Prieš pamaldas pradėjo rinktis organizacijų atstovai su vėliavomis, kunigai ir gausūs maldininkai. Pagaliau susidariusi procesija laukė su kunigais žengia šventovėn. Aidi iš daugybės krūtinų "Pulkim ant kelių". Prie altoriaus prieina apie 50 kunigų ir Čikagos kardinolas J. L. Bernardinas. Šventovė pilnutėlė maldininkų — per 3000 (seminarijos rektoriaus žiniomis). Gieda Marijos Gimimo par. choras, vad. muz. A. Lino ir muz. K. Skaistgirio. Giedojimas skamba nepaprastai įspūdingai. Jį tarpais dar praturtina solistės — p. Momkienė ir p. Giedraitienė. Vargonuoja M. Kutz-Mondeikaitė.

Kardinolas celebruojančiam skirtas maldas kalba angliškai, skaitymai, dalyvių maldos, giesmės atliekamos lietuviškai. Šv. Rašto skaitymus sklandžiai atlieka jauni atstovai. Vysk. V. Brizgys perskaito Šv. Tėvo sveikinimą, kuriame Jonas-Paulius II skatina lietuvius likti ištikimais savo kultūrinėm ir krikščioniškom tradicijom, kurios atspindi tikrą tėvynės dvasią.

Kardinolas J. L. Bernardinas savo pamoksle priminė lietuvių tautos kovą už krikščionišką tikėjimą, dabartinę priespaudą, suminėjo pavardėmis visą eilę lietuvių, kenčiančių sovietiniuose kalėjimuose. Jų kova už žmogaus

teises esanti tikybinės kovos dalis. Kardinolas gerėjo si Lietuvos tikinčiųjų atsparumui, sektinui ir išeivijai, linkėjo ir toliau grįsti savo veiklą bei gyvenimą krikščioniškomis vertybėmis. Jis savo pamokslą baigė pora lietuviškų sakinių, kuriais klausytojai džiaugėsi ir emė ploti kaip teatre.

Įspūdingos buvo aukojimo apeigos. Skaitant atitinkamas maldas, tautiečiai nešė vieną dovaną po kitos, kurias priminėjo kardinolas, o jo asistentai dėjo ant altoriaus. Aukojimo dovanų tarpe buvo ne tik duona ir vynos, bet ir "LKB Kronika", ir žiupsnelis Lietuvos žemės, ir tautodailės kūrinių...

Likusi pamaldų dalis teko daugiausia kunigams su atnašaujančiu kardinolu anglų kalba. Apeigų tvarkytojams rūpesčio kėlė Komunijos dalinimas, tačiau jis praėjo labai sklandžiai ir tvarkingai. Daug padėjo patyrę tvarkdariai ir gausūs Komunijos dalintojai.

Baigiant pamaldas, galingai skambėjo choro giedamas Haendelio "Alėliuja". Išeinant procesijai iš šventovės, visi giedoję "Marija, Marija".

Liturginių drabužių salėje prie kardinolo priešo PLB veikėjai, kun. dr. V. Rimšelis, MIC, ir lietuvių vardu įteikė garbingajam svečiui dovanas — gintarinę skulptūrą "Trys kryžiai" Vilniuje, "Encyclopedia Lituanica" ir tautodailės rankdarbį. Gretimose patalpose buvo paruošta kava svečiams. Viduryje stalo švytėjo augstas raguolis, kuriuo susidomėjo ir kardinolas.

Šias pamaldas rengė ir jas tvarkė PLD religinės dalies komisija — pirm. kun. dr. V. Rimšelis, kun. dr. J. Šarauskas ir Irena Kerelienė. Komisijos rūpesčiu buvo atspausdinta pamaldų knygelė su visais pamaldoms reikalingais tekstais bei giesmėmis. Tai lengvino visiems dalyviams sekti pamaldų eiga.

Pamaldos visiems paliko gilų įspūdį ir sustiprino dalyvių krikščioniškoje ir lietuviškoje dvasioje. DL

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(prieš Lietuvių Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas pataravimas, neaugstos kainos. Gaudami kontakto lėšai (contact lenses).

Mobawk

Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Šaldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose —
137 RONCESVALLES Ave.
Tel. 537-1442

Rytuose —
2448 DANFORTH Ave.
Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Dabartiname Vilniuje apsilankius

Naujas viešbutis "Lietuva". Veikiančios šventovės perpildytos. Kalvarijų koplytelės nugriautos. Žymieji Lietuvos veikėjai kapinėse. Garvėse vyrauja rusų kalba

Per keletą paskutiniųjų metų Vilnius mažai pasikeitė ir nedaug paaugo. Miesto augimas sąmoningai dėl butų trūkumo buvo sustabdytas — nu-stota steigti naujas įmones ir institucijas. 1981 m. Vilnius turėjo pusę milijono gyventojų, o 1983 — tik 518.000.

Apie butų trūkumą liudija Vilniaus "Vakarinėse Naujienose" įdėtas skelbimas, kuriame vilniečiai yra raginami į savo butus įsileisti viename mėnesių gastroliuojančius sovietinės armijos ansamblio narius.

Trūksta viešbučių ir turistams. Keliolika metų statomas viešbutis "Lietuva" jau beveik baigtas, tačiau kad kokia neat-sargiai palikta plyta neužkristų doleri turinčiam turistui ant galvos, yra pirma bandomas ant savųjų — į šio viešbučio kelis aukštus jau yra įsileidžiami sovietų piliečiai. "Gintaro" viešbutis yra perpildytas.

Propagandinių institucijų statyba vyksta daug greičiau, negu gyvenamųjų pastatų. Šv. Kazimiero šventovėje esantis ateizmo muzėjus jau yra baigtas remontuoti ir jau atidarytas negausiems jo lankytojams. Lenino prospekte baigtas statyti ir jau veikia Vilniaus dramos teatras. Panašus į Toronto Vilniaus televizijos bokštą jau stovi. Jį baigus statyti, labai sustiprėjo užsienio radijo stočių trukdymas. Jau stovi ir Augščiausios tarybos rūmai.

Persekiojimo liudininkai

Ryškiausi tikėjimo persekiojimo pavyzdžiai yra Vilniaus mieste. Čia turistas gali pamatyti uždarytas šventoves. Aišku, "Inturisto" vadovai mieliau norės svečiui parodyti rusų karių kapines arba revoliucijos muziejų, nors Vilniuje, kaip ir kitur Lietuvoje, jokios revoliucijos nebuvo. Šventovių bokštų šešėliuose išaugę vilniečiai buvo religingi ir konservatyvūs. Komunistų buvo nedaug. Lietuva Hitlerio-Stalino susitarimu buvo rusų okupuota. Ši sutartis dabartinėje Lietuvoje yra pamiršta.

Du trečdaliai katalikų ir abi protestantų šventovės yra uždarytos. Karaimų mečetė Žvėryne paversta sandėliu. Tik kas antras šeštadienis veikia Pylimo (dabar Komjaunimo) gatvėje esanti vienintelė sinagoga, nes Vilniuje nėra nė vieno rabinio — jis atvyksta iš Minsko.

Veikiančios katalikų šventovės yra sekmadieniais perpildytos. Naujuose miesto rajonuose (Žirmūnai, Lazdynai, Baltupis), kur gyvena du trečdaliai Vilniaus gyventojų, jokių šventovių nėra — jų gyventojams tenka važinėti į dar Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos laikais pastatytas šventoves. Netgi jeigu ir visos katalikų šventovės būtų atiduotos tikintiesiems, jų nebūtų per daug.

Nors ortodoksai kitur Sov. Sąjungoje yra persekiojami, tačiau Vilniuje jie privilegijuoti — visos cerkvės veikia. Čia greičiausiai yra laikomasi dėsno: kur stovi cerkvė, ten Rusija.

Sunaikinti paminklai

Žymus architektas Antanas Vivulskis sukūrė Vilniuje du paminklus: Tris Kryžius ir Šv. Jėzaus Širdies šventovę. Jų nebėra.

Žlugus carizmui, atsirado galimybė atstatyti ant plikų kalno tris kryžius, kur jie ligi 1795 m. stovėjo. Juos suprojektavo ir 1916-17 m. pastatė Vivulskis. Jis panaudojo tada dar Lietuvoje naują gelžbetoninį statybos metodą. Vivulskio sukurti kryžiai iš arti atrodė negalimi sunaikinti, o iš toli lyg ir laimino miestą, teikdami jam krikščionišką atspalvį. Naktį, apšviesti prožektorių, jie buvo iš toli matomi. 1950 m. juos okupantai su-sprogdino. Dabar Trijų Kryžių kalnas vėl yra vadinamas Plikuoju. Nomen-omen, be trijų kryžių šis kalnas tikrai yra plikas.

Kitas Vivulskio kūrinys — Šv. Jėzaus Širdies šventovė nebuvo pilnai baigtas. Per 19 lenkų viešpatavimo metų statyba nepajudėjo iš vietos, tačiau

ligi to laiko šventovė buvo už-dengta stogu ir turėjo kelis altorius. Pokario metais čia kurį laiką klebonavo buvęs Lietuvos min. pirmininkas kun. Vladas Mironas. Šv. Jėzaus Širdies šventovę okupantai nugriovė, o jos vietoje pastatė "Statybos" sporto klubo namus, kuriuose yra krepšinio ir šokių salės.

Trys šventųjų figūros (šv. Elenos, šv. Stanislovo ir šv. Kazimiero) 1952 m. buvo nuo katedros stogo nustumtos ir krisdamos sužudo. Tiesa, tų figūrų originaliame Stuko-Gucevičiaus projekte nebuvo, tačiau jas okupantai sunaikino ne dėl estetinių sumetimų, bet savo antireliginio nusi-statymo vedami. Stuoka-Gucevičius prieš mirtį leido tas figūras pastatyti. Jas sukūrė skulptorius Kazimieras Jelskis.

Tais pačiais metais Šnipiškėse buvo sulgyntas su žeme Kristaus kalnelis, kurį galima pamatyti senose litografijose. Šis kalnelis, kaip sako legenda, buvo supiltas ant kovose dėl Vilniaus žuvusių kryžiuočių kapų. 1720 m. ten buvo pastatyta koplytelė su kryžių nešančia Kristaus statula.

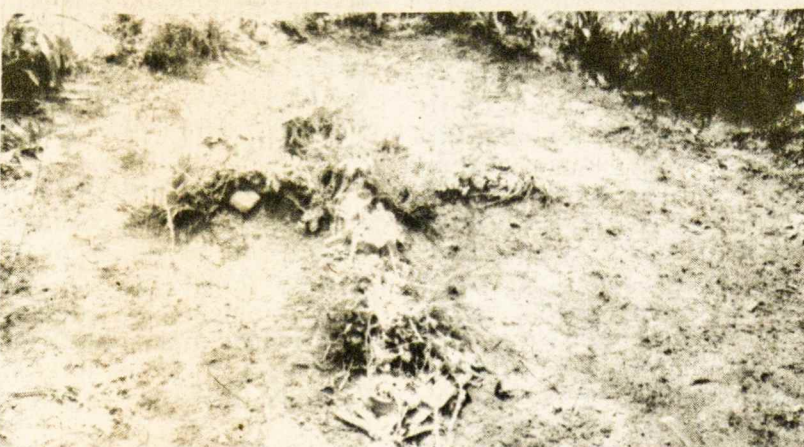
Kalvarijose

Žiauraus likimo susilaukė Vilniaus Kalvarijos.

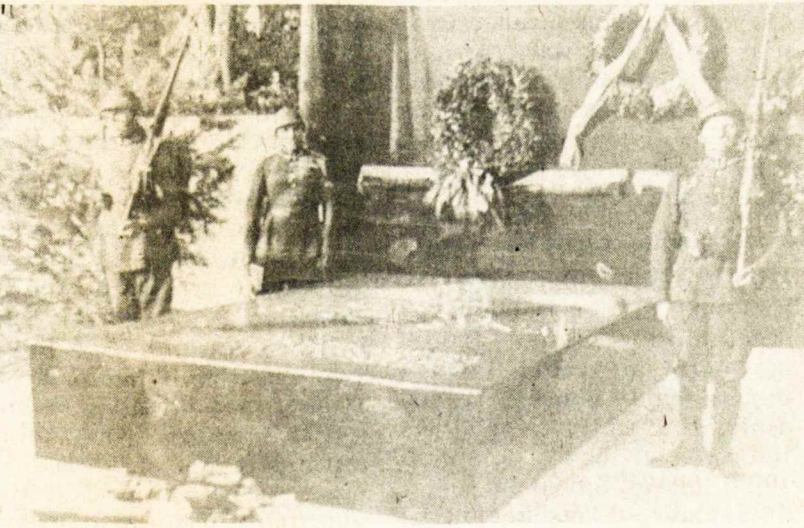
Vilniaus Kalvarijų koplyčios buvo pastatytos antroje XVII š. pusėje. Iš viso buvo 36 koplyčios, kurių 19 — mūrinės. Kalvarijų keliai baigėsi Šv. Kryžiaus — rokokos, stiliaus šventovėje. XIX š. koplyčios ir šventovė buvo atnaujintos. Stočių paveikslus nutapė dail. Balzukevičius.

Kalvarijų takais ėjo iš Vilniaus parapijų einančios gausios procesijos. Didžiausia buvo iš mažos Šv. Mikalojaus parapijos. Joje dalyvaudavo ligi 12.000 maldininkų. Prano Žižmaro vadovaujami skautai palaikydavo tvarką ir, reikaliui esant, suteikdavo procesijos dalyviams pirmąją pagalbą.

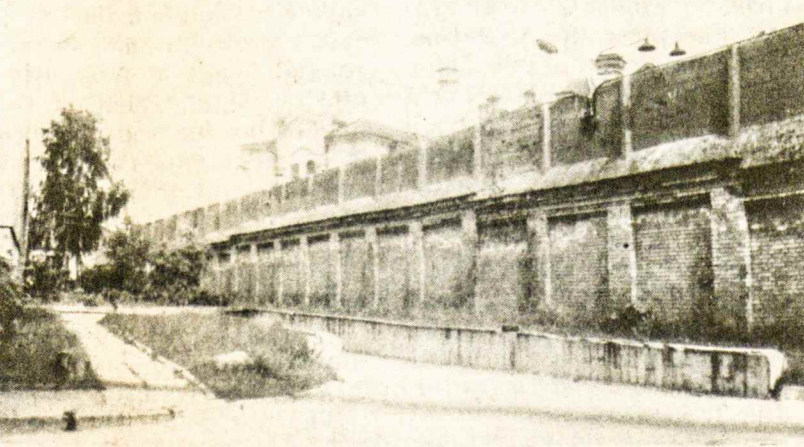
1950 m. Lietuvos okupantai nugriovė ir buldozeriais sulgydino su žeme visas koplyčias, išskyrus kelias, kurios yra greta Šv. Kryžiaus šventoriaus tvoros, tačiau nepajėgė sugriauti tikėjimo. Maldininkai ir toliau eina Kalvarijų takais. Toje vietoje, kur buvo stacija-koplyčia, jie padeda iš gelių nupintą kryžių.

Sovietai sunaikino Vilniaus kalvarijų — Kryžiaus kelių koplyteles. Maldininkai atsimena jų vietas ir ten padaro kryžius iš gelių

Lenkijos maršalo PILSUDSKIO ir jo motinos kapas Rasų kapinėse Vilniuje lenkų valdymo laikais. Lenkų karininkai, bėgdami iš Vilniaus, 1939 m. paliko prie šio kapo du sargybinius, kuriuos atėję bolševikai nužudė

Vilniaus Lukiškių kalėjimo siena, kur kalinami ir laisvės kovotojai

Kad sutrukdytų maldininkų procesijas, okupantai ant Kalvarijų tako įrengė turistinę bazę ir vaikams žaisti parkelį. Maldininkai nugalejo ir šią kliūtį — jie tas vietas apeina aplinkui.

Kur ilsisi didieji

Rasų kapinės yra vienos gražiausių pasaulyje. Įsteigtos 1801 m. kalvotame pietiniame Vilniaus priemiestyje. Jos yra pilnos augstos meninės vertės paminklų, kuriuos sukūrė skulptoriai — Balzukevičius, Žikaras, Pundzius ir kiti. Čia yra palaidota daug žymių lietuvių veikėjų ir menininkų. Rasų kapinėse ilsisi "Aušros" įsteigėjas dr. J. Basanavičius ir aušrininkas poetas Ksaveras Vanagėlis. (1983 m. yra "Aušros" metai, tačiau užsienio lietuviai turistai jų kapu, pagal kapinių tvarkytojus, nelanko. Mažai kas aplanko ir šv. Kazimiero karstą, nors šv. Kazimiero metai arti. O tai taip nesunku padaryti!).

Rasose guli veikėjai — Vileišiai, P. Višinskis, prof. M. Roemeris; rašytojai — K. Boruta, B. Sruoga, P. Vaičiūnas, Mykolaitis-Putinas, M. K. Čiurlionis, Balzukevičius, Kipras ir Mikas Petrauskai, dirigentai Tallat-Kelpša ir Bukša, architektas A. Vivulskis ir daug kitų.

Sios kapinės yra svarbios ir lenkams. Čia palaidotas poetas Sirokomlė, istorikas Lele-velis, poeto Slovackio patėvis prof. Becu (Bekiū), mecenatas Montvila ir kiti. Prieš kapinių tvorą yra palaidota Pilsudskio širdis ir jo motina. Taip pat Rasose palaidota pirmoji Pilsudskio žmona, dėl kurios jis 17 metų buvo atsižadėjęs katalikų tikėjimo.

Šalia Pilsudskio ulonų kapų, 1919 m. užėmusių Vilnių, yra keletas užsilikusių lenkų A. K. (Armia Krajowa) karių kapų, kurie 1944 m. liepos mėn. padėjo bolševikams užimti Vilnių. Užimant Vilnių žuvo šimtai lenkų, tačiau jų kapai yra išblaškyti ir palaidojimo vietos neliko nė ženklo. Pagal vilniečių pasakojimus, mediniai kryžiai buvo kapinių prižiūrėtojų rusų panaudoti kurui. Liko tik keli geležiniai kryžiai ir keli paminklai.

Rasų kapinėse yra ir lietuvių partizanų, kovojusių prieš bolševikus, kapai. Jauni vy-

(Nukelta į 3-čią psl.)

A+A

ELENAI BRAŽIENEI

Lietuvoje mirus,

sūnui ALFREDUI ir šeimai nuoširdžią užuojautą reiškia —

J. ir R. Rimai

P. ir A. Kaziliai

Mylimai Mamytei

A+A

MONIKAI ŽALIAUSKIENEI

mirus,

sūnų MIKĄ, dukteris — BIRUTĘ, LAIMUTĘ, brolių VYTAUTĄ Lietuvoje bei kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė —

Marytė ir Vytautas Kriščiūnai

A+A

JONUI ALIŠAUSKUI

mirus,

jo dukterį — mielą ZITĄ DIDŽBALIENĘ su šeima, sūnus — JUOŽĄ, KAZĮ ir vaikaičius nuoširdžiai užjaučiame —

Ona Vėlyvienė

Romas ir Jonas Vėlyviai

A+A

JONUI ALIŠAUSKUI

mirus,

sūnus — JUOŽĄ ir KAZĮ su šeimomis, dukrą ZITĄ DIDŽBALIENĘ su šeima, visus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

J. M. Vaseriai

M. Normantienė

A+A

LAIMUTEI KUNCAITYTEI

tragiškai žuvus,

skausmo prislėgtus tėvelius, jų šeimą, gimines ir artimuosius giliai užjaučiame —

S. A. Zimnickai

I. V. Pečiuliai

I. Pečiulienė

N. I. Kaleinikiai

L. A. Krakauskai

A. A. Stunguriai

P A D Ė K A

1983 m. birželio 25 d. mūsų mylimai sesutei,

a.a. BRONEI SABALIAUSKAITEI

iškeliavus amžinybėn,

reiškiame gilią padėką visiems taip gausiai atsilankiusiems laidotuvių namuose. Gili mūsų padėka už šv. Mišių aukas ir gėles.

Dėkojame klebonui kunigui Augustinui Simanavičiui, OFM, už maldas prie karsto ir už iškilmingas šv. Mišias šventovėje. Didi padėka kunigui Liudui Januškai, OFM, už aplankymą su šv. sakramentais ir Rožinį prie karsto. Nuoširdus ačiū kunigui Eugenijui Jurgučiiui, OFM, už maldas bei Rožinį prie karsto. Gili mūsų padėka visiems dalyvavusiems kunigams gedulingose šv. Mišiose šventovėje.

Dėkojame muz. solistui V. Verikaičiui už įspūdingą giedojimą gedulingų Mišių metu. Dėkojame karsto nešėjams ir tiems, kurie patys pasisiūlė padėti mūsų nelaimės metu. Gili padėka taip pat klebonui kunigui Jonui Staškui už užuojautą bei pagalbą su mumis.

Nuoširdi padėka p. Olekieniui už atsiveikinimo žodį kapuose. Labai ačiū Aldonai Genčiuvieniui už paruošimą pusryčių ir Liudai Sukauskieniui už parodytą didelę pagalbą.

Didi padėka už Turnerio ir Porterio laidotuvių namų patarnavimą paskutinėje jos kelionėje. Jūsų visų, mieli lietuviai, parodytas mums nuoširdumas bei pagalba liks mums niekad neužmirštama.

Liūdentys:

sesuo Teresė Bakaniene

broliai Andrius ir Jeronimas Sabaliauskai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISO TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūras darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757

Namų telefonas 278-4529

Vilniečių suvažiavime Čikagoje. Iš kairės: STEFANIJA ir DONATAS SUKIALIAI — sekretoriai, suvažiavimo pirm. K. BARONAS, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos pirm. A. MISIŪNAS

Dabartiniame Vilniuje apsilankius

(Atkelta iš 2-ro psl.)

rai, tragiškai žuvę 1945-8 m., dažniausiai bus partizanai.

Kalėjimai

Lukiškių kalėjimas yra į vakarus nuo Lenino aikštės. Jis buvo carų pastatytas 1901-3 m. Čia kalėjo ir kiti daug lietuvių. Šiame kalėjime 1940 m. buvo bolševikų kalinamas ir tardomas dabartinis Izraelio min. pirmininkas M. Beginas. Pagal Avrahimo Šifrino knygą apie Sov. Sąjungos kalinių institucijas, šis kalėjimas yra paverstas priverčiamo darbo konc. stovykla. Lukiškių kalėjime sunkiai dirba apie 5.000 kalinių, daugiausiai moterų.

Rusai, lenkai, gudai ir žydai

Vienas rusas, kitas rusas —
Pilnas rusų troleibusas.
Nera sviesto, nei mėsytės —
Tik raudonos vėliavytės.

Šis Vilniaus vaikų eilėraštukas perdeda. Tipiškame miesto troleibuse rusų būtų tik vienas ketvirtis. (Dėl mėsos tai vaikai neklysta). Rusų kalba Vilniaus gatvėse vyrauja, nes ją vartoja ne tik rusai, bet ir lenkai, gudai, žydai, dažnai ir lietuviai.

Vilniaus ir jo apylinkių lenkai nėra ir nebuvo lenkų gyvenamų plotų tęsinys, bet tik jų sala lietuvių ir gudų kraštuose. 1948 m. pasibaigus vad. lenkų repatriacijai ir 178.000 išvykus iš Lietuvos, jų Vilniuje beveik neliko. Prasidėjus kolektyvizacijai, lenkų skaičius mieste padidėjo. Tai buvo daugiausia iš Gudijos atvykę lenkai. Pasibaigus karui ir repatriacijai Gudijoje liko apie 360.000 lenkų, iš kurių tik 14%, pagal sovietų statistiką, savo gimtąją kalbą laiko lenkų kalba.

Nors lenkų Vilniuje yra 2,5 karto mažiau negu lietuvių, jiems yra katalikų šventovės paskirta apie 40% pamaldų. Jų pamaldose dalyvauja iš toliau ir arčiau atvykę gudai. Nors jie savo tarpe kalba gudaiškai, tačiau gudi katalikai meldžiasi lenkiškai, o gudai ortodoksai — rusiškai.

Č. Milašiaus išgarsintas kun. Leopoldas Chomskis, Baltosios Vokės klebonas, mirė 1982 m. gruodžio 12 d. Jam buvo 97 metai.

Vokiečiams okupavus Lietuvą apie 100.000 Vilniaus ir apylinkės žydų buvo uždaryti Vilniaus gete. Čia jie per įvairias "akcijas" buvo sistemingi žudomi, kol galutinai 1943 m. rugsėjo 23 d. šis getas buvo likviduotas, o likusieji žydai išgabenti į Latviją ir Estiją. Apie 3.000 jų buvo palikti dirbti HKP garažuose ir "Kailio" dirbtuvėse, tačiau ir šie 1944 m. liepos 2-3 d. buvo išžudyti Paneriuose.

1944 m. liepos 13 d. sovietams vėl okupavus Vilnių, mieste atsirado apie 6.000 Lietuvos žydų. Tai buvo krikščionių išgelbėti arba pas partizanus pabėgę žydai. Jie visokiais būdais stengėsi pasprukti į Vakarų. Tai jiems pavykdavo. Jų vietoje Vilniuje ėmė rasti žydai iš Sov. Sąjungos. 1959 m. Vilniuje buvo 16.000 žydų, bet nuo to laiko jų skaičius pastoviai mažėja. Dabar mieste gyvena apie 4.000 žydų. Jie stengiasi emigruoti Izraelin arba Vakaruosna. Lietuviai jiems linki sėkmės, nes išvykus žydų šeimai atsiranda tuščias butas, kurių Lietuvos miestuose taip labai trūksta.

Nors gudų Vilniuje yra per 30.000, tačiau mieste nėra jokių gudų mokyklų, jokių organizacijų, jokių kultūrinių institucijų; šventovėse nėra jokių gudų pamaldų. Tokia pati padėtis yra ir lietuvių Gudijoje.

Kadangi tarp Lietuvos ir

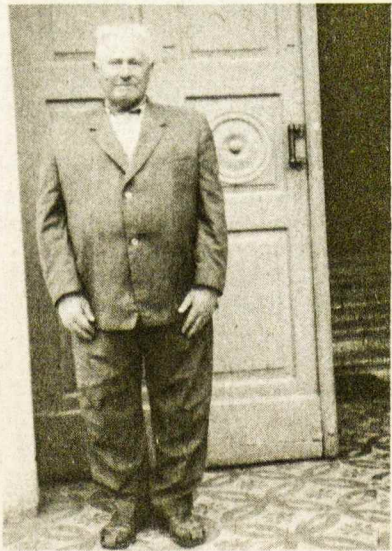
Gudijos jokios sienos nėra, tai savaitgaliais gudai atvyksta į Vilnių apsipirkti. Nenuostabu, kad tada krautuvės pritrūksta cukraus ir pieno gaminų.

Galima laisvai vaikščioti

Vilnius yra vienintelis miestas dabartinėje Lietuvoje, kuriame užsienio turistai gali laisvai vaikščioti. Jokie sovietiniai įstatymai nedraudžia pamatyti ten esančias koncentracijos stovyklas, kalėjimus, uždarytas ir naikintas šventoves. Jeigu turistai imtų tas vietas lankyti ir fotografuoti, jeigu jie vaikščiotų po maisto krautuves ir klausinėtų apie neegzistuojančią mėsą, tai tas sovietams pridarytų daug nemalonumų. Kiti turistai iš tikrųjų seka "Inturisto" vadovą ir pasitenkina giminių apipirkimu tolerinėje krautuvėje, tol sovietiniai Lietuvos valdovai gali ramiai sau miegoti.

Maskvoje doleris (ne rublis) yra labiau garbinamas, negu

Toronte ar Čikagoje. Maskva užsienio turistų neatsižadės, nes jie yra sovietams labai reikalingos valiutos šaltinis. K.D.

Gudas, atvykęs Vilniun dalyvauti pamaldose. Iš Gudijos keliavo jis 150 kilometrų

Antroji medalio pusė

Sovietinio laikraščio pasakojimai apie Joną Sadūną ir nuslėpta tikrovė

LKP centro komiteto organo "Valstiečių Laikraščio" korespondentas S. Čyvas nesenai su pasipiktinimu rašė, kad V. Vokietijos radijas "Vokiečių Banga" pernai lapkričio 9 d. pranešdamą apie kratą vilniečio Jono Sadūno bute, naudojosi "patikimais šaltiniais": inž. Sadūnas buvo pavadintas kolokiu pirmininku! Tai, be abejonės, klaida, kurios užsienio radijas ir spauda būtų lengvai išvengę, jei tas pats korespondentas ar jo laikraštis būtų pasitenkę laiku ir tiksliai pranešti apie Sadūno kratą. Juk krata įvyko 1982 m. spalio 11 d. — laiko savo versijai paskelbti buvo pakankamai. Kai iki lapkričio 9-sios sovietinėje spaudoje nieko nebuvo paskelbta, tai ir "Vokiečių Bangos" žinutė buvo naujiena, tegu ir su pareigybės paklaidą. Juk šiuo atveju svarbiausia, kad valdžios organai skriaudžia žmogų ir visai nesvarbu, ar jis kolokio pirmininkas, inžinierius, darbininkas ar valstietis.

"Valstiečių Laikraščio" korespondentas, neva taisydamas "Vokiečių Bangos" pranešimą, teigė: "Kratą atliko prokuratūros darbuotojai, ryšium su iškelta baudžiamąja byla. Ieškojo ne "šventųjų" paveikslėlių, kažkokių vėliavėlių, o įkalčių, reikalingų bylai: anonimių laiškų nuorašų ir kita".

Bet ar tai tiesa? Vakaruose jau senokai gautas liudytojo parodymas, kuriame smulkiau ir tiksliau aprašyta čia minima Sadūno krata.

1982 m. spalio 11 d., 8 v.r., Jonas Sadūnas, kai ėjo į darbą, buvo sulaukęs civiliai apsirengusio asmens. Tuojau prisistatė moteris — Vilniaus rajono prokuroro pavaduotoja Juciūtė, parodė kratos orderį ir liepė grįžti namo. Kratos tikslas — surasti ir paimiti Sadūno rankraščius. Tačiau kratai vadovavęs neuniformuotas vyriškis, nepasakęs savo pavardės ir nepasirašęs kratos protokolo, visiškai nesidomėjo Sadūno rankraščiais. Saugumietį domino tik tai pašto siuntų kvitai, laiškų įteikimo pranešimai, laiškai, adresai, telefoniniai numeriai, religinė literatūra. Buvo paimiti visi politikalinių raštų laiškų įteikimo pranešimai — apie 60, keli iš užsienio gauti pranešimai, vieno V. Vokietijos vyskupo sveikinimo atvirukas, paties Sadūno pareiškimai Vilniaus centrinio pašto viršinin-

kui dėl pražuvusių laiškų pajieškojimo.

Buvo paimiti ir sesers Nijolės Sadūnaitės 1977 m. iš lagerio rašyti laiškai. Kadangi jie buvo perrašyti Sadūno ranka, tai saugumietis tuojau paklausė: "Tai ką, dauginai sesers laiškus?" Sadūnas paaiškino, kad tie sesers laiškai ne jam buvę rašyti, todėl jis juos persirašęs. Saugumiečiai pamėgė jo užrašų knygtę su adresais ir pažįstamų telefonais. Sadūnas prašė tą knygtę palikti, nes adresai jam reikalingi. Jis net siūlė ją iškeisti į keturias kitas užrašų knygtes, jo ranka prirašytas, tačiau Juciūtė užprotestavo: "Mes žinome, ką darome, ir imame, ką norime!"

Čekistas labai uoliai vartė šešiametės dukrelės atvirukus. Surado vieną atviruką, nuspaldintą linijomis — žalia, geltona, raudona, vėl žalia, su mergaitės vardu MARIJA. Čekistas ėmė šaukti: atviruką konfiskuoti — tai būruazinės Lietuvos vėliava, tėvai vaiką iš mažens moko ją piešti! Tada Sadūno žmona gydytoja uolų, bet neišmananti čekistą apšvietė, kad vadinamos "būruazinės" Lietuvos vėliavos pavyzdį, kaip dar vieną "šmeižiką" sovietinis teismas nubaudė.

Čikagos "Draugas" nesenai teisingai pastebėjo, kad Sov. Sąjungoje paplito nauja šmeižimo epidemija. Ką tik nuteisina, tai vis už šmeižimą. Stalino laikais žmonės Lietuvoje daugiausia buvo baudžiami už "banditizmą", "banditų" remimą, dabar — už šmeižimą, šmeižtų platinimą.

Laisvės kovotojas, ginklu ginąs savo tėvynės laisvę nuo komunistų pavergę, yra "banditas". Kas vartoja tiesios ginklą kovoje už engiamas žmogaus ir tauto teises, tas vadinamas "šmeižiku".

"Valstiečių Laikraštis" inžinierius Sadūną pristatė kaip šmeižiką be banditinės praeities. Šis tarybinis šifras, išverstas į normalią žmonių kalbą, reiškia, kad Sadūnas buvo nepatogus teisį gynėjas ir už tai nukentėjęs.

Jonas Sadūnas buvo nuteistas 1983 m. gegužės 24 d. "Valstiečių Laikraštis" apie tai prašė tik birželio 21. Veikiausiai būtų ilgai tylėjęs ir gal visai neprašėjęs, jeigu ne pasipiktinimo balsai užsienyje, ypač V. Vokietijoje, kur veikliai reiškiasi seselės Michaelos vadovaujami Nijolės Sadūnaitės bičiuliai ir Tarptautinis Komitetas Nijolei Ginti. O Jonas Sadūnas juk yra Nijolės brolis, kurio vargai prasidėjo po sesers sugrįžimo iš Sibiro. Lmb.

Po kratos pernai spalio 11 d. Jonas Sadūnas buvo porą kartų šaukiamas kaip liudininkas, bet sirgo ir nenuvyko.

Būtų galima daugiau papasakoti apie tolesnius Sadūno varginimus, tačiau ir iš to, kas čia pasakyta, aišku, kad "Valstiečių Laikraščio" korespondento aimanavimai dėl užsienio radijo pranešimų nepagrįsti, kaip ir Jono Sa-

Vilniečiai išėvijos sostinėje

Suvažiavimas Čikagoje, kuriame dalyvavo ir veiksmų atstovai

STEPAS VARANKA

Š. m. liepos 2 d. "Dainos" restorano patalpose įvyko organizuotų vilniečių suvažiavimas, sulaukęs dalyvių iš įvairių vietovių. Jį pradėjo Sąjungos pirm. A. Misiūnas, sveikindamas gausiai suvažiavusius. Pirmininku buvo pakviestas K. Baronas, atvykęs iš V. Vokietijos, sekretoriais — Stefanija ir Donatas Sukialiai. Dalyviai, išklause atsiųstus sveikinimus raštu, turėjo progą išgirsti žodinius sveikinimus — VLIKO pirm. dr. K. Bobelio, VLIKO vicepirm. V. Jokūbaičio, konsulo Vyt. Čekausko, ALTos pirm. dr. K. Šidlausko, ALTos vicepirm. T. Bidstrubo, VLIKO tarybos pirm. A. Regio, Australijos LB veikėjo J. Neverausko. Visi vertino vilniečių veiklą bei budrumą Vilnijos klausimais.

Suvažiavime buvo pagerbti mirę, žuvę ir nukentėję vilniečiai minutes susikaupimu. Gražutė Šlapelytė-Sirutienė išvardino ir trumpai apibūdino pastaraisiais metais mirusius vilniečius veikėjus: dr. M. Šikšnį, vaist. J. Narbutą, mokyt. Br. Untulį, p. Šlapeliene, mokyt. A. Krutulį, adv. A. Buroką, dr. Karužaitę, p. Valeišą, poetą J. Adomavičių-Kėkštą, akt. V. Munčelį, žurn. V. Uzdavinį, E. Ostrembskienę-Horodničiūtę, žurn. V. Žilėną, Z. Dailidukę, K. Veikutį. Tai tik dalis Vilniaus krašto veikėjų. G. Sirutienė turi paruošusi ilgesnį sąrašą.

Pranešimuose girdėjome, kad baigiama ruošti anglišką leidimą "Rytų Lietuva". Ji bus išleista greičiausiai 1984 m. Jos kaina bus — \$20.

Suvažiavimo metu buvo platinama P. Česnulio atsimini-

mų knyga "Nužmogintieji", išversta į anglų kalbą. Ji pavadinta "In the Shadow of the White Eagle". Kaina — \$15.

Viena svarbiausių rezoliucijų, paruošta adv. A. Juknevičiaus, lietuvių Seimui Jonui Pauliui II. Ji buvo priimta su mažom pataisom ir bus paskelbta spaudoje, gavus Vatikano atsakymą. Tarp kitko buvo pasisakymų ir prieš dabartinio popiežiaus laikyseną Lietuvos atžvilgiu.

Daug dėmesio buvo skirta Gudijos lietuviams, susipažinta su liudnėmis jų gyvenimo sąlygomis. Deja, kol kas vilniečiai negali jiems padėti dėl žiaurių sovietinės valdžios suvaržymų. Lenkijoje gyvenančių lietuvių sąlygos žymiai geresnės, nors ir jiems reikalinga medžiaginė ir dvasinė parama.

Dabartinė Vilniaus krašto Lietuvių Sąjungos centro valdyba š. m. spalio 10 d. turėtų baigti savo kadenciją. Kadangi jos užmojai dar nebaigti, suvažiavimas pratęsė jos kadenciją. Palikta ta pati ir revizijos komisija. VLIKe vilniečių atstovu yra K. Dirikis, ALToje — J. Gaizutis. Garbės nariai — V. Šimkus, K. Veikutis (miręs), dr. A. Budreckis.

Baigiant suvažiavimą, Sąjungos pirm. A. Misiūnas padėkojo Čikagos vilniečiams už suvažiavimo surengimą, atvykusių globą, vaišes, ypač V. ir J. Gasperams.

Liepos 3 d. dauguma vilniečių dalyvavo PLD pamaldose Quigley seminarijos šventovėje, kurias laikė Čikagos kardinolas, koncelebruojant vysk. V. Brizgiui, vilniečių kun. dr. V. Rimšeliui, MIC, ir 50-čiai kunigų. Pamaldos buvo nepaprastai įspūdingos.

Sugrįžus iš Vasario 16 gimnazijos

Vienėri metai lietuvių Vasario 16 gimnazijoje

Nuo pat mažens mano svajonė buvo pamatyti Europą. Tėveliai man vis sakydavo: "Dukrele, kai pabaigsi mokyklą, gausi gerą darbą, tada galėsi keliauti". Bet kažkodėl ta svajonė vis atrodė man neįmanoma. Pagaliau vieną dieną aš sutikau draugę, kuri mokosi V. Vokietijos lietuviškoje gimnazijoje. Nedelsdama priartiniau prie tėvelių ir paklausiau, ar jie apie šią gimnaziją ką buvo girdę. Tėveliai žinojo apie šią lietuvišką mokyklą ir man pradžioje, kad galėsiu ten važiuoti.

Mokslo metai jau pasibaigė, esu grįžusi į savo namus Toronte. Draugai ir namiškiai klausinėja, kaip man patiko mokytiis tokiam tolimame krašte. Su malonumu prisimenu visus mokslo metus. Nieko nesigailiu. Būdamas Vokietijoje ne tik turėjau progos pamatyti daug Europos kraštų, būtent, Lenkiją, Angliją, Olandiją, Belgiją, Liuksemburgą, bet ir galėjau susitikti su lietuvišku jaunimu iš įvairių pasaulio kraštų. Ypač malonu buvo susitikti su savo tautiečiais iš Lietuvos. Iš jų galėjau daug pasimokyti ir linksmiai drauge praleisti savo laisvalaikį.

Gimnazijoje yra suorganizuota daug būrelių. Veikia skautai, globojami J. Lemkienės, ir moksleiviai ateitinin-

Vasario 16 gimnazijos abiturientų klases auklėtojas A. WEIGEL, išeikia dovaną GEDIMINUI SIDARUI išleistuvių proga. G. Sidaras buvo V. Vokietijos lietuvių jaunimo atstovu V. PLJ Kongrese

JAV prezidentas RONALDAS REAGANAS 1983 metų birželio 14-tąją skelbia Baltiečių Laisvės Dieną

REPORTAŽAS IŠ VAŠINGTONO

Baltiečių Laisvės Diena

Prezidento atsišaukimas, priėmimas Baltuosiuose Rūmuose, jaunimo demonstracija

DANUTĖ SKUKAUSKAITE

Š. m. birželio 13 d. JAV prezidentas R. Reaganas Baltuosiuose Rūmuose pasirašė atsišaukimą, kuriuo birželio 14-tąją paskelbė Baltiečių Laisvės Dieną ir tuo būdu atkreipė JAV gyventojų dėmesį į sovietų okupuotas Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybes.

Apie 1 v.p.p. "Old Executive" pastate pradėjo rinktis baltiečiai iš įvairių JAV miestų. Perėję sargybinių patikrinimą, kalbėjosi su prezidentūros pareigūnais.

Baltųjų Rūmų pareigūnas etninį grupių reikalams Linas Kojelis pradėjo iškilmę 2.30 v.p.p. ir supažindino susirinkusius su prezidento asistente — ryšininke su visuomene Mrs. Faith Ryan Whittlesay. Ji labai energingai pateikė prezidento pasisakymą Baltijos kraštų klausimu. Po jos

kalbėjo jaunas pareigūnas John Lenczowski, Robert Sweet ir mjr. Oliver North. Pastarajam buvo pasiskysta dėl klaidingos informacijos vadovėliuose ir moksline knygose apie Baltijos kraštus. Pažadėjo jį tai atkreipti dėmesį. Kitas karininkas mjr. North kalbėjo apie JAV pagalbą Nikaragai ir kvietė baltiečius remti amerikiečių laikyseną kovoje su komunistinėmis jėgomis.

Buvo pareiškimų ir iš publikos. Simas Kudirka griežtai pasisakė prieš JAV spaudos naivumą ir nesirūpinimą Baltijos kraštais.

Pasibaigus šiai daliai, L. Kojelis pakvietė susirinkusius į vaišes atskiroje patalpoje, kur skambėjo klasikinė muzika, laukė skanumynų bei gerimų bufetas. Ta proga buvo galima aplankyti B. Rūmų sales, pamatyti jų meną.

Prezidento žodis

Po vaišių visi rinkosi į "auksinę salę", kurioje prez. R. Reaganas pasakė kalbą ir pasirašė atsišaukimą, skelbiantį birželio 14-tąją Baltiečių Laisvės Dieną. Mergaitė, pasiėmusi tautiniais drabužiais, įteikė prezidentui puokštę rožių.

Po šios iškilmės visi svečiai grįžo tėti vaišių. Iš lietuvių dalyvavo: Lietuvos atstovas dr. St. Bačkis, prof. V. Vardys, A. Zerr, I. Bublėnė, V. Kamanas, VLIKO pirm. dr. K. Bobelis, ELTOS biuletenio dirb. p. Samatienė, LIC dir. kun. K. Pugevicius, dr. A. Budreckis, J. Aukštikalnienė. Jaunimo eilėse matėsi daug vašingtoniečių: V. Nakaitė, V. ir K. Nakai, Bie-liauskaitė, Bradūnaitė, R. Aidytė, A. Pemkus, Vadopalaitytė ir kt. Jungtiniam Baltiečių Komitetui atstovavo R. Silėnaitė iš Čikagos, o aš buvau pakviesta būti kanadiečių atstove, nes numatytas atstovas neatvyko.

Motorizuota demonstracija

Š. m. 14 d. būrys baltiečių jaunimo Vašingtone visą dieną demonstravo miesto centre prieš sovietinę okupaciją Baltijos kraštuose. Automobilų vilkstinė pradėjo savo žygį prie The Mall parko, kur yra dauguma valdžios įstaigų ir turistinių vietų. Automobilų ir motociklų vilkstinė važinėjo su karstu, vėliavomis ir plakatais, reikalaujančiais laisvės disidentams — estui Tiit Madissonui, Alfonsui Svarinskui ir latviui Intui Caličui.

Pietų metu jaunimo demonstracija nuvyko į Georgetowno universitetą Tarptautinį Centrą, kur tuo metu kalbėjo JAV atstovė JT Kirkpatrick. Sužinojome, kad ji savo kalboje studentams pažadėjo priminti Baltijos kraštų bylą Jungt. Tautose. Keista buvo tik tai, kad universiteto sargybos neleido mums nešioti plakatų un-to rajone, nors Amerika yra laisvės kraštas.

Saulei leidžiantis, jaunimo būrys su 40 vyresnio amžiaus baltiečių susirinko prie Linkolno paminklo žvakių vigilijai. Šioje įspūdingoje iškilmėje kalbėjo lietuvių, latvių ir estų atstovai, jų tarpe — L. Kojelis ir A. Eiva. Pabaigoje nuleidom vainiką su trimis žvakėmis į Potomac upę, simboliškai siųsdami laisvės viltį iš Amerikos į pavergtus Baltijos kraštus.

Marytė Balaišytė

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

J. SADŪNO TEISMAS

„Valstiečių Laikraščio“ korespondentas S. Čyvas birželio 21 d. laidoje paskelbė pranešimą iš teismo salės „Ko sielvartauja sesuo Michaela“. Jis pradeda Bavarijoje veikiančios jaunimo grupės vadovės seselės Michaelos 1982 m. gruodžio 4 d. bendralaiškiu apie Jono Sadūno uždarymą psichiatrinėje ligoninėje, užbaigiamas pastarojo byla Vilniaus rajono liaudies teisme. Pasak S. Čyvo, seselės Michaelos sielvartas, paskelbtas Vatikano radijo, neturi jokio pagrindo. J. Sadūnas, dirbęs vyr. inžinieriumi Lietuvos žemės ūkio ekonomikos tyrimo instituto skaičiavimo centre, nubaustas ne už religines ar politines pažiūras, o už anoniminius laiškus. Esą jais J. Sadūnas šmeižė buvusios savo darbovietės — Lietuvos žemdirbių instituto Vokės skyriaus bandomojo ūkio direktorių P. Duktą bei kitus vyriausius specialistus, nors pats iš tos darbovietės jau buvo pasitraukęs prieš daugelį metų. Anoniminiai laišškai buvo siunčijami vidaus reikalų ministerijai, liaudies kontrolės komitetui, prokurorams, kitiems pareigūnams ir netgi satyrinio žurnalo „Šluota“ redakcijai.

KOVA UŽ TEISYBĘ

Viename laiške J. Sadūnas rašęs, kad prieš tryliką metų ūkio statiai bei kiti darbuotojai direktoriui P. Duktui ūkio medžiagomis — mediena, kokiems plytomis ir dažais už aciu išgrąžino naują butą. Prieš penkiolika metų vyr. zootechnikas vežęs savo tėvams šieną, už jį neįnešdamas pinigų į kasą. 1968 m. Danilskių skyriaus sandėlininkas, pasipelnęs „Auksinių“ miežių rūšimi, kelis maišus įkrovęs nepažįstamam varuotojui. Direktoriaus P. Duktą prirašinėjus bei kitas kombinacijos bandęs pasmerkti buvęs vyr. agronomas A. Boguslauskas, bet netekęs darbo. Teisme J. Sadūnas atsisakė prisipažinti kaltu: „Ne, aš rašiau tiesą, kovoju už teisybę“. Į pastabą, kad rašoma apie faktus prieš kelio dešimt metų, J. Sadūnas atsiėjo: „Geriau vėliau negu niekad!“ Pasak S. Čyvo, „Vokiškosios bangos“ radijo 1982 m. lapkričio 9 d. praneštą kratą pas J. Sadūną atliko ne sągumiečiai, o prokuratūros darbuotojai, jieškodami anoniminių laišku originalų arba jų nuorašų, reikalingų baudžiamajai bylai. Net ir J. Sadūno uždarymas savitei psichiatrinėje ligoninėje turėjęs tą patį tikslą: „Kodėl? Žmogaus, kuris per tris mėnesius surezgė ir išsiuntė aštuoniolika melagingų anoniminių rašinių, psichika galėtų suabejoti ne tik teisininkai. O jeigu jis nepakaitinamas?“ Toks yra beveik mėnesį pavėlavęs S. Čyvo pranešimas iš teismo salės apie J. Sadūno bylą. Faktas betgi lieka faktas, kad J. Sadūno persekiojimas prasidėjo tada, kai pas jį grįžo bausmę atlikusi sesuo Nijolė. Jos globiojimas, nieko bendro neturėjęs su kažkokiais anoniminių laiškais, ir buvo

pagrindinė šios bylos priežastis. Tai patvirtina ir pogrindžio spauda.

ALIMENTŲ BYLA

Širvintų rajono prokuroras J. Pupka „Komjaunimo Tiesos“ 123 nr. skaitytojus supažindina su Vytauto Džiovalos alimentų byla to rajono liaudies teisme. Tas 33 metų vyras, vengdamas išlaikyti savo sūnų, emėsi visokių gudrybių. 1982 m. birželio 22 d. gavo darbą Širvintų rajono gamybinėje susivienijime, bet po dviejų dienų dingio, kadru skyrė palikęs darbo knygelę, buhalterijoje — vykdomąjį raštą dėl alimentų. Tų pačių metų spalio 5 d. Gelvonų vidurinės mokyklos direktorė O. Unčiūrienė V. Džiovalą, neturintį darbo knygelės, priėmė dirbti kūrui. Toje mokykloje jis buvo surastas tik š.m. sausio mėnesį. Jam už vengimą išlaikyti sūnų iškelta baudžiamoji byla. Iš nelegalaus darbo Gelvonų mokykloje buvo atleistas, direktorė O. Unčiūrienė susilaikė papeikimo. Širvintų rajono gamybinio susivienijimo administracija susigriebė tik š.m. vasario 15 d., dingusį V. Džiovalą taip pat atleisdama iš darbo už pravaikstas. V. Džiovala, vengęs alimentų sūnui išlaikyti, buvo nuteistas dvejim metams laisvės atėmimo bendrojo režimo pataisos darbų kolonijoje, kur jo laukia priverstinis gydymas nuo alkoholizmo.

GINA GANDRUS

Pelkių ir pievų nusausinimas sumažino gandrų skaičių Lietuvoje. Kartais nuostolių gandrų padaro ir apie juos negalvojančios medžių bei lizdų naikintojai. Tai liudija Ramučių kaimo gyventojų laiškas redakcijai, paskelbtas „Komjaunimo Tiesos“ 116 nr.: „Ariogalos apylinkės Ramučių kaime, Vlados Ribelienės sodyboje, daug metų buvo gandrų lizdas ir perėjo gandrai. Šiemet, gegužės pradžioje, atvažiavo melioracijos darbuotojas Jonas Masaitis, išvertė medį su gandrų lizdu. Gandrai jau ruošėsi perėti, bet tai traktorininko širdies nesu-minkštino. Medį Masaitis nuvežė kolūkiečių Stasiui Šulinskaui. Gandrai, netekę lizdo, ilgai vaikščiojo aplink tą vietą, kur buvo jų beržas. Visi Ramučių kaimo gyventojai pasipiktinę Jono Masačio elgesiu. Norėdume, kad visai nebūtų tokių žmonių, kurie naikina gandrų lizdus. Mums atrodo, kad tas vienas medis būtų užėmęs nedaug vietos. Gal jau dabar gandrai džiaugtųsi savo mažais jaunikliais...“ Henrikas Gudavičius, tyręs gyventojų skundą, konstatuoja, kad tame medyje gandrai jau penkiolika metų turėjo didelį, lenktinį lizdą, sustiprintą ne tik vinimis, bet ir varžtais. S. Šulinskas atvežtą senąjį beržą ruošiasi supjaustyti malkoms. V. Ribelienės sodyboje esanti palaidota giliai žemėje. Vie-nišas lizdas guli žolėse už 200 metrų nuo tos vietos, kur augo gandrų beržas. Jis galėjo išlikti, bet S. Šulinskaui prireikė malkų, o J. Masaitis, versdamas medį, nežiūrėjo į paukščius, nesirūpino jų ateitimi.

V. Kst.

Tautybių savaitėje — Karavane „Vilniaus“ paviljonas turėjo ir žymių kitataučių lankytojų. Iš kairės: televizijos atstovai MR. MRS. T. WAYNE, MR. SHUSTER, Karavano organizacijos pirm. L. KOSSAR ir Ž. SILININKAITĖ stebi atžalyniečių atliekamą programą

Sukakties proga paskyrė spaudai \$500

Julius Strodamskis. 80-tojo gimtadienio proga įteikė čekį „Tėviškės Žiburiams“

DELHI, ONT. lietuviškoji kolonija garsėja ypač tuo, kad ji yra pačiame Kanados šviesiojo cigaretinio tabako auginimo centre. Pirmieji lietuviai pradėjo čia tabaką auginti jau maždaug prieš 50 metų. Ekonominė būklė po II D. karo gerėjant ir technologijai tobulėjant, tabako auginimas darėsi gana patrauklus. Daug lietuvių emėsi šio verslo, įsigijo ūkius, ir visa lietuviškoji kolonija tapo ekonomiškai stipri.

Tokių tabako ūkininkų tarpe buvo ir Julius Strodamskis. Jis gimė 1903.VII.9 Kražiūose, gausioje 5 brolių ir vienos seserės šeimoje. Atlikęs karinę prievolę Lietuvos kariuomenės ryšių batalione, 1928.V.1 atvyko į Kanadą ir jau nuo 1930 m. darbovis tabako srityje, o 1938 m. nupirko tabako ūkį šiam tabako auginimo centre.

Kai išvietintųjų lietuvių banga po II D. karo pajudėjo iš Europos į JAV ir Kanadą, Julius Strodamskis jau buvo gerai įsikūręs tabako ūkininkas ir įsijungęs į lietuviškąjį gyvenimą. Įsteigus Šv. Kazimiero lietuvių parapiją 1959. XII.9 Delhi miestelyje, jis pamazų įsijungė į parapijos komiteto veiklą ir nuo 1966 m. bu-

vo to komiteto pirmininku net 12 metų. Išėjęs pensijon, buvo išrinktas to komiteto garbės pirmininku ir ligi šiol aktyviai jo veikloje dalyvauja.

Julius Strodamskis, sulaukęs 80 metų amžiaus, o jo žmona — vardadienio, sukvietė š. m. liepos 9 d. savo gimines, draugus ir gerus pažįstamus į pokylį tom dviem progom paminėti ir padėkoti Augščiausiajam už laimingą gyvenimą. Elzbieta Strodamskienė, nors dar ir neseniai gyvena Delhi apylinkėje, jau spejo įsijungti į KKK Moterų Dr-jos veiklą ir buvo išrinkta valdybos nare.

Savo sukakčių proga p.p. Strodamskiai neužmiršo ir bendrųjų lietuviškųjų reikalų — paskyrė \$500 auką Šv. Kazimiero parapijai ir \$500 auką „Tėviškės Žiburiams“.

Pokyliui vadovavo A. Ratavičienė (lietuvių kalba) ir M. Norkus (anglų kalba). Invokaciją sukalbėjo kun. dr. J. Gutauskas, šios parapijos steigėjas ir ilgametis klebonas. „Tėviškės Žiburių“ redaktorius kun. dr. P. Gaida, priimdamas auką, dėkojo, sveikino sukaktuvininką ir linkėjo sveikatos bei Dievo palaimos. Dabartinis Šv. Kazimiero parapijos

klebonas kun. L. Kemėšis dėkoto už auką parapijai ir jungėsi su kitais sveikintojais sakdamas, kad kol J. Strodamskis bus gyvas, ši parapija juodos dienos nematys.

Parapijos komiteto vardu sveikino dr. B. Povilaitis, KLB Delhi apylinkės vardu — A. Rudokas, KKK Moterų Dr-jos Delhi skyriaus vardu — V. Garne-lienė, sūnus Kanados aviacijos majoras Jakniūnas iš Otavos, svainis E. Lansak iš New Jersey, Lietuvos Kankinių parapijos klebonas, kurį laiką buvęs ir Šv. Kazimiero parapijos klebonu, kun. J. Staškus. Buvo dar sveikinimų iš Čikagos, Montrealio, Londono, Viennos. Svečių tarpe matėsi ir naujai įsventintas dijakonas Kazys Kaknevičius iš Toronto.

Sekmdienį padėkos Mišias koncelebravo klebonas kun. L. Kemėšis ir kun. J. Gutauskas, o sukaktuvininkai namuose suruošė priėmimą būriui savo giminių ir artimesniųjų draugų bei pažįstamų.

Šia proga tektų pageidauti, kad gražų p.p. Strodamskių asmeninės šventės palydėjimai prisimintų ir parama lietuviškiems reikalams pasiektų ir daugiau lietuvių pagal savo išgales. P.p. Strodamskiai, be to, yra ir Kanados Lietuvių Fondo nariai su \$4,000 įnašu.

Bronius Povilaitis

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV Lietuvių Fondas savo raštinę Čikagoje birželio 1 d. perkėlė į saugesnės bei erdvesnės patalpas M. Morkūno spaustuves namuose. Naujasis adresas — Lietuvių Fondas, 3001 West 59th St., Chicago, IL 60629. Tel. 312-471-3900. Fondo tarybos posėdis naujoje būstinėje įvyko birželio 5 d. Jame konstatuota, kad per pirmus penkis šiemetinius mėnesius buvo susilaukta 60 naujų narių su \$157.000 kapitalu. Iki š.m. birželio 1 d. LF turėjo jau 5.263 narius su pagrindiniu \$2.530.000 kapitalu. Testamentiniai palikimai buvo gauta \$700.000. Sudaryta nauja komisija pelnui skirstyti. Taryba savo atstovais jon įjungė dr. Antaną Razmą, dr. Kazį Ambrozaitį ir dr. Joną Valaitį, JAV LB krašto valdyba — Bronių Juodelį, dr. Tomą Remeikį, Ireną Pempkienę. Prašymų paramai ar stipendijoms kasmet laukiama iki balandžio 15 d. Po šios datos šiemet gauti prašymai bus svarstomi tik 1984 m.

Lietuvių Kunigų Vienybės seimas įvyks Filadelfijoje, „Holiday Inn“ viešbutyje, rugpjūčio 17-18 d.d. Seiman yra pakvies-tas Linas Kojelis, dirbantis Baltuosiuose Rūmose kaip vienas prez. R. Reagano padėjėjų visuomeniniams reikalams. Jam tenka rūpintis prez. R. Reagano vyriausybės etniniais ir katalikų klausimais. Rugpjūčio 18 d. L. Kojelis padarys pranešimą „Tautybių bei katalikų rūpesčiai ir Baltieji Rūmai“.

XVII-ji lietuvių mokytojų ir jaunimo studijų savaitė šiemet rengiama Dainavoje rugpjūčio 14-21 d.d. Bus apie 20 paskaitų įvairiausiais lietuviško švietimo klausimais. Laukiama mokytojų iš JAV ir Kanados lietuvininkų mokyklų, ypač jaunųjų mokytojų, tik pradedusių ar pradedančių darbą. Kviečiamas ir studentinio amžiaus jaunimas, kuriam bus specialios dainų, tautinių šokių ir lietuvių kalbos pamokos. Stovyklų mokes-tis: tėvui — \$80, motinai ir jaunuoliams 13-30 m. amžiaus — po \$50, vaikams iki 13 m. amžiaus — po \$25. Registruoti reikia pas studijų savaitės vadovą J. Masilionį, 4632 So. Keating Ave., Chicago, IL 60632, USA.

Brazilija

Sao Paulo lietuvių džiugino prieš penkerius metus Kristinos Valavičiūtės suorganizuotas jaunimo „Volungės“ choras, turėjęs daug pasirodymų ir kitataučiams. Problemą sudarė vadovės K. Valavičiūtės pasitraukimas nuo antrojo 1983 m. pusmečio pradžios. „Volungės“ choras su savo steigėja ir vadove K. Valavičiūte paskutinį pasirodymą turėjo birželio 11 d. Japonų Kultūros Centre surengtame VII-jame tarptautiniame choro festivalyje. Lietuviai apgailėstavo, kad „Volungė“ išsijungė iš dainų šventės Čikagoje. Naujaja „Volungės“ vadove yra pakviesta Liucija Banytė, lig šiol talkinusi chorui kaip akompaniatorė. Tikimasi, kad K. Valavičiūtės pradėtas darbas bus tęsiamas toliau ir kad jaunimas vėl džiugins Sao Paulo lietuvių koloniją.

Australija

Lietuviškų Studijų Komitetas, 361 Tooronga Rd., East Hawthorn, 3123, ruošia peticiją Australijos vyriausybei, kad įvestų lietuvių kalbos kursą į kurį nors universitetą. Peticijai iki birželio pradžios jau surinkta 4.200 parašų, kurių tik vienas trečdalis tėra lietuvių. Tad lietuvių prašymą remia ir kiti Australijos gyventojai. Komitetas ypač dėkingas * sportininkams, per trumpą laiką surinkusiems kelis šimtus parašų. Jų rinkėjai prašomi paskubėti, nes paskelbtas vėjus jau artėja prie pabaigos. Nuo surinktų parašų skaičiaus priklausys Australijos vyriausybės atliepis į šią peticiją.

1981 m. Australijos gyventojų surašyme buvo užregistruotas 5.841 lietuvis. Jie gyveno: New South Wales valstijoje — 1.730, Viktorijos — 2.033, Queenslando — 338, Pietų Asutralijos — 1.055, Vakarų Australijos — 378, Tasmanijoje — 128, Šiaurės teritorijoje — 13, sostinėje Kanberoje — 166. Spėjama, kad lietuvių turėtų būti daugiau, bet nevisi buvo užregistruoti lietuviais. Australijoje laikomasi britiškos sistemos, kuri neskiria tautybės nuo pilietybės. Daugiau sia remiamasi gimimo vieta. Tokiu atveju į lietuvių sąrašą nebuvo įtraukta jaunoji karta, gimusi Australijoje. ALB krašto valdybos pirm. inž. B. Bukevičius pasiūlė Australijos statis-

tikos biurui atskirti tautybę nuo pilietybės arba įvesti specialias etniškumo grupes.

Britanija

Lietuvių Skautų Sąjungos Europos rajono vadijos posėdis buvo suauktas Nottinghamo birželio 18 d. Dalyvius pasveikino rajono vadas s. S. B. Vaitkevičius. Buvo aptarti artėjančios skautų stovyklos liepos 23-30 d.d. reikalai Lietuvių Sodyboje. Pasirašytas sveikinimas rajono vardu sukaktuvinėi skautų stovyklai Kanadoje. Kitas sveikinimas su stovyklautojų parašais bus pasiųstas iš stovyklos Lietuvių Sodyboje. Skautininkas kun. dr. S. Matulis, MIC, kalbėjo apie šv. Kazimiero 500 mirties sukaktį, ragindamas į jos minėjimus įsijungti ir skautus. Tylos minute pagerbtas JAV miręs skautininkas a.a. V. Taltal-Kelpša.

Mančesterio lietuviai, minėdami šisrinio tremimų metines, susirinko prie paminklinio lietuvių kryžiaus Mostono kapinėse. Dalyvavo apie 70 tautiečių, įskaitant ir visų organizacijų atstovus su vėliavomis. Pagerbti ne tik Sibiro tremtiniai, bet ir čia palaidoti lietuviai. Bendrą vainiką jiems visu organizacijų vardu prie paminklo padėjo D. Jelinskas. Minėjimui vadovavo kan. V. Kamaitis, skaitęs maldas, kalbėjęs apie lietuvių tautą skaudžiai palietusius tremimus Sibiran, reiškęs viltį, kad Lietuva vėl atgaus laisvę. Minėjimas užbaigtas giesme „Marija, Marija“.

Vokietija

A. A. Genė Giedrikaitė-Mikalauskienė, gimusi 1927 m. rugsėjo 1 d. Biržuose, mirė š.m. gegužės 24 d. vienoje Hamburgo ligoninėje. Velionė su kitais pabėgėliais Vokietijon pasitraukė 1944 m. Turėjo daug vaug, prarado sveikatą. Ilgesnį laiką jai teko gydytis sanatorijoje. Vėliau išstėjo už Jono Mikalauskos, susilaukė dukrelės Melanijos, kuri dabar tėva 15 metų amžiaus ir mokosi X-je gimnazijos klasėje Hamburgėje. Velionė palaidota birželio 8 d. Hamburgo Oejenendorfo kapinėse, dalyvaujant dideliame būriui lietuvių ir vokiečių. Gedulines Mišias kapinių koplyčioje laikė kun. V. Šarka, vargonuojant dr. R. Lampsasch-Kollars, giedant sol. J. Scheferiui. Velionės kapas buvo papuoštas gausiais gėlių vainikais. Laidotuvių dalyviai parėikė užuojantą vyrui Jonui ir dukrai Melanijai. Pastarąją sutiko globoti gydytoja Liucija Pašaitienė. Kuklias šermėnines vaišes laidotuvių dalyviams surengė Hamburgo Lietuvių Centro moterys.

Šiemetines Jonines pakeitė gegužės 28 d. Romuvoje antrą kartą surengta sodo šventė, sudariusi progą V. Vokietijos lietuvių sąskrydžiui. Tokiam renginiui yra pakankamai vietos Vasario 16 gimnazijos parke. Buvo tikėtasi 400 šventės dalyvių, bet dėl nepalankaus oro atvyko tik 200. Jų tarpe buvo tolimų svečių iš Hamburgo, Luebecko, Muencheno, net Olandijos ir Belgijos. Diena buvo šaltoka, o vėlyva vakarą prapliupo visą gegužės mėnesį Vokietiją kamavęs lietus. Šventės dalyviams teko bėgti į palapines ir sales. Pilies salėje grojo pirmą kartą pasirodęs moksleivių orkestrėlis, vadovaujamas berniukų bendrabučio vedėjo Mečio Bui-vio. Vargonėliais svečius linksmino pats vadovas Mečys ir M. Balašytė, smuiku — A. Reklaitytė, bosine gitara — R. Dirgė-las, akordeonu — A. Herbstas, būgnais — J. Dobilevičius. Šventė vadovavo pirmojo tokio renginio sumanytojas inž. J. Sabas. Rengėjų komitetui priklausė: VS Jaunimo Sąjungos pirm. R. Buivienė, M. Buivys, Romuvos lietuvių moterų klubo atstovė V. Sabienė ir VLB krašto valdybos atstovas A. Lipšys. Visas II-sios sodo šventės pelnas buvo skirtas VS Jaunimo Sąjungos atstovų kelionei į pasaulinį kongresą Š. Amerikoje. Pelnas nebuvo didelis, bet jį aukomis papildė kaikiurie dalyviai: S. Simkus — 500 DM, K. Šereikienė ir V. Vilčinskis — po 100 DM, J. Stravinskas — 50 DM, R. Gumuliaskas — 40 DM.

Lietuvių vaikų vasaros stovykla Romuvoje įvyks liepos 24 — rugpjūčio 7 d.d. Datos pakeitimais padarytas daugumos pageidavimų. Stovyklon priimami vaikai nuo 8 iki 14 metų amžiaus. Vaikus turi atvežti ir išsivežti jų tėvai arba globėjai. Stovyklai vadovaus buvęs Vasario 16 gimnazijos berniukų bendrabučio vedėjas Ronald Tesson, šiemetinė abiturientė Lidija Kairytė ir Inga Bitautaitė.

Simon's Travel

kviečia JAV ir Kanados lietuvius keliauti į LIETUVĄ kartu!!!

10 DIENŲ LIETUVOJE!

siūlome jaunimui rugpjūčio 6 – rugpjūčio 20

13 DIENŲ SU GIMINĖMIS!!!

Rugsėjo 1	Spalio 6
Rugsėjo 8	Gruodžio 19

Skelbiamos išvykimo datos.
Visos kelionės lydimos savininkų arba patyrusių palydovų

SKUBĖKITE UŽSISAKYTI!

- * Nuperkame automobilius bei kitus daiktus giminėms Lietuvoje
- * Nuperkame kooperatinius butus
- * Sutvarkome dokumentus išvykimams
- * Tarpininkaujame tvarkant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminėms — tėvams, vaikams, broliui, seseriai, vyruai ar žmonai

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės adresu:
2385 Dundas St. W. Toronto, Ont. Canada, M6P 1X2
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR

Istaigos savininkai Vytas ir Audronė Siminkevičiai
(Kelionių istaigos registracijos numeris — 1835961)

Hamilton, Ontario

GEGUŽINĖ. SLA 72-ros kuopos gegužinė įvyks liepos 24 d., 1 v.p.p., A. Padolskio sodyboje (158 Willow St., Paris, Ont.). Kas turi paėmęs loterijos bilietus platinti, malonėkite jų šakneles pristatyti į gegužinę 2 v.p.p. SLA kuopos valdybai. Jei bilietų platintojas negali atvykti į gegužinę, teipteikia šakneles betkuriam valčybos ar SLA nariui. Pagal valdžios leidimą, loterija turi būti pravesta nurodytu laiku. Laimingųjų bilietų nr. turi būti paskelbti spaudoje. Po loterijos per 30 dienų SLA kuopa privalo duoti valdžiai apyskaitą.

Apie sovietų nuteistą politinį kalinį R. Grigą ir išgyventas jo kanėias teismo metu ir po teismo tars žodį 72-rios kupos valdybos atstovas.

Gegužinėje veiks šiltų valgių ir švelnių gėrimų bufetas, loterijai laimės šulinsys. Jau yra gauta vertingų laimikių. Aukotojai bus paskelbti viešojoje padėkoje šiam savaitraštyje.

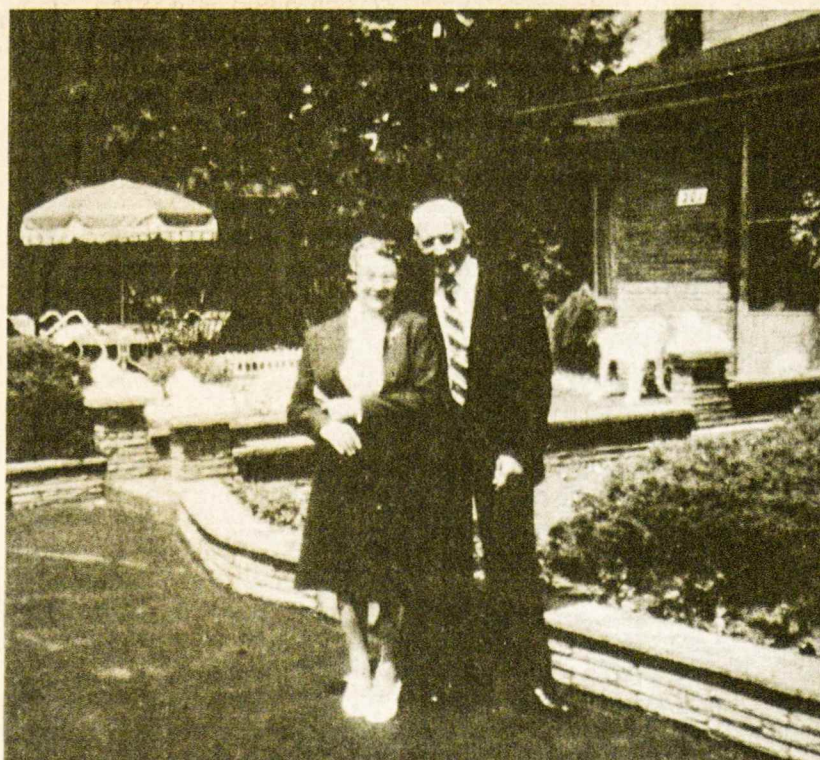
Gegužinėje svečius linksmins J. Adomaičio muzika iš Toronto.

KELIAS Į GEGUŽINĘ. Vaziuojantiems iš rytų į vakarus: 5-tuoju keliu, privažiavus 2-ą kelią prie šviesų, sukti į dešinę; vaziuojantiems iš vakarų į rytus: 2-ru keliu privažiavus 5-tą kelią yra šviesos; ten sukti į kairę ir už 1.5 mylios pasirodys A. Padolskio sodyba, kurioje plėvėsiuos iškelta Lietuvos vėliava. Posūkio vietose bus rodyklės, rodančios kryptį į SLA gegužinę. Nežiūrint koks bus oras, gegužinė įvyks, taip pat — loterija. Iš Hamiltono vyks autobusas į gegužinę. Dėl vietos skambinkite B. Pakalniškiui 527-1028. Kviečiame visus dalyvauti!

Kuopos valdyba

London, Ontario

IR MERGAITĖS SUBRUZDO. „Tauro“ berniukai iš karto entuziastingai stvėrėsi darbo, kai tuo tarpu mergaitės pradžioje atradė neapsisprendusios. Bet pagaliau ir jos nutarė berniukams nepasiduoti, sakydamos: „Gana to paties! Ir mes norime tapti varžybiniu vienetu, panašiu į berniukų!“ Sveikintinas jų užmojis! Ir jos numato Lietuvių Dienų Londone progą spalio 8 d. dalyvauti tinklinio varžybose prieš didžiųjų apylinkių komandas. Tai buvo pirmas jų viešas pasirodymas kaip „Tauro“ klubo komandos. D.E.

JULIUS IR ELZBIETA STRODOMASKIAI prie savo namų Delhi, Ont. J. Strodamskis savo 80-tojo gimtadienio ir žmonos vardadienio proga pakojo „Tėviškės Žiburiams“ \$500 ir savo parapijai \$500

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS „TALKA“

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 16 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	6%
santaukas	7 1/4%
kasdienines palūkanas	7%
už santaukas	9 1/2%
term. indėlius 1 m.	10%
reg. pensijų fondo	9 1/2%
90 dienų indėlius	9 1/4%
(minimum \$5.000)	

IMAME UŽ:	
nekiln. turto pask.	11%
asmenines paskolas	13 1/2%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.	
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santauką dydį iki \$2.000.	
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.	

ZITA BERSENAITE, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkė, kalba PLB seime Čikagoje. Nuotr. J. Tamulaitis

Kokios taikos mums reikia?

P. STRAVINSKAS

Po ilgai nusitęsusių VLIKO su PLB valdyba nesutarimų ir nesusipratimų Lietuvos laisvinimo darbe PLB seimo 1983. VI.30 posėdyje VLIKO pirm. dr. Kazys Bobelis ir PLB valdybos pirm. Vytautas Kamantas pranešė, kad VLIKas su PLB susitaisė. Tas taip paveikė seimo narius ir didžiąją Jaunimo Centro salę užpildžiusius svečius, kad jie visi entuziastingu rankų plojimu reikė džiaugsmą bei pritirimą.

Tą pat dieną seimas po pietų pertraukos priėmė savo rezoliucijas, jų tarpe ir dėl PLB taikingo sugyvenimo bei bendro darbo su VLIKu, siekiant Lietuvos išlaisvinimo. Ši rezoliucija priimta vienbalsiai. Taigi ji griežtai privaloma ir PLB vadovybei.

Kaikas sako, kad kiekviena taika yra gera, bet iš tikrųjų gera taika yra tik ta, kuri yra nuosirdžiai atvira, be jokių užkulisinių tikslų, be vad. "kovos maskarado"; taika be nugalėtojo, be jokio antros šalies prievartavimo, be tos ar kitos šalies išdidumo, be puikybės demonstravimo, be ambicijų. Taigi tikra ir garbinga taika, kokia, tikėjime, buvo ir mūsų žymiųjų veiksmų VLIKO su PLB.

Aukos radijo programai

Mirus a.a. Jonui-Robertui Simanavičiui, jo vadovautai programai "Tevynės prisiminimai" Toronte paukojo:

\$500 — B. V. Svedai; \$300 — J. I. Morkunai, E. Šveždienė, L. Šveždaite; \$200 — A. Čiaconas, O. Svarinskienė; \$190 — L. O.; \$150 — V. Jastas; \$100 — O. J. Kirvalčiai, G. Leskauskienė, O. Pleinienė, E. I. Punkriai, A. A. Šmigelskiai, dr. J. ir A. Sungailos, E. Walenciej su šeima, P. Žiulys; \$85 — A. ir R. Leskauskai; \$75 — E. J. Divilčiai, L. ir S. Simanavičiai, R. E. ir J. Z. Stravinskai; \$60 — A. A. ir V. J. R. Leparskai.

\$50 — A. D. Baziliauskai, L. I. Baziliauskai, J. D. Daniai, E. J. Cuplinskai, V. Kalendrienė, J. A. Lapavičiai, P. Lelis, S. Olekienė, J. B. Morkunai, J. O. Mickai, R. G. Paulioniai; \$40 — P. B. Dicevičiai, J. G. Leskauskai, I. A. Pakarnos, dr. E. L. Puodžiukai; \$30 — P. O. Dabkai, O. Juodišius, V. P. Melnykai, S. O. R. Obuolevičiai, A. P. Poskai, J. J. Sarūnai, B. A. Vukovici; \$25 — L. Balsys, U. Bleizgienė, L. L. Einikiai, P. M. Krilavičiai, L. Mačionienė, P. L. Murauskai, dr. A. ir S. Pacevičiai, E. A. Simonavičiai, A. R. Žilinskai, J. R. Žiuraitis.

\$20 — J. O. Adomaičiai, A. Apeiravičienė, J. B. Aukštaitis, Baltakiai, G. Balčiūnienė, O. R. Berentis, T. A. Bilda, V. Birštonas, Danyly Karla, J. Z. Didžbaliai, Rev. P. Dilys, I. W. Dešerai, M. A. Garkūnai, S. D. Gedyys, V. T. Gražuliai, P. Gudelis, J. Hirsch, Pr. Jankauskas, B. M. Jurenai, J. Karka, V. B. Karnilavičiai, V. M. Kazlauskai, V. Kėcorius, E. Kronienė, V. Kvedaras, V. L. Kybartai, J. I. Meiklejohn, Mockevičių šeima, Č. A. Pažerūnai, M. S. Putrimai, V. L. Rutkauskai, K. J. Rugys, A. S. Sakus, B. Sapjionienė, E. Senkuvienė, V. Sendžikas, P. Siminkevičienė, V. Siminkevičienė, J. S. Skaitys, P. J. Skeivalai, A. M. Skučai, E. Šlekys, J. Smolskienė, V. Stanevičius, Sukevičius, J. M. Vaskėvičiai, J. Veta, O. Vėlyviene, R. Woityshin, J. A. Zakas, A. I. Zalgėnai, K. Z. Žebrauskai, U. Ži-

linskienė, A. M. Žiziai, P. E. Žuliai, J. Pacevičienė; \$15 — A. Domeika, K. V. Gaputis.

\$10 — M. B. Abromaičiai, O. Adomavičienė, J. Arštikaits, H. Appelby, P. Baronas, A. Basalykas, T. Bačnienė, J. Bersenas, I. J. Beržinskai, B. Basyss, I. V. Biskiai, J. Birgelis, M. L. Borusai, A. Bratzys, I. Butėnas, V. Butrimas, S. Čepas, B. Čirūnienė, J. Dambaras, A. A. Gauriai, Z. Girdauskas, J. B. Greičiūnas, J. Gudelis, S. Janavičius, E. Jaskienė, I. Kairienė, A. Kanapka, R. Kačiulis, B. E. Kondrotai, A. R. Knystautai, P. Krivinskienė, E. Kudabienė, M. Izokaitienė, A. Matulionienė, A. Maysys, J. Maziliauskas, J. I. Mickevičius, V. Montvilas, M. Normantienė, V. Ottai, G. E. Palmer, K. Paulis, O. A. Petrasimai, A. Prancevičius, A. Pukas, A. S. Pundžiai, J. Rukša, G. Sagevičius, B. Saplys, A. Sakavičius, A. H. Stepaičiai, L. V. Riekičius, A. Sukauskas, H. L. Sukauskai, J. A. Šulczi, K. Šukevičienė, H. R. Simanavičiai, B. J. Sriubiškiai, I. Vadauskienė, J. Vaičiūnas, S. Vastokas, M. Valaitis, L. G. Vyšniauskai, V. Žebrauskas, E. Zakarževskienė, D. Zulonasa, (Neišskaitoma); \$6 — J. Liveris.

\$5 — A. Andrulis, A. Gačionis, S. Gailevičius, J. G. Diēpetris, O. Indrelienė, V. J. Kairiai, J. J. Kamaitis, V. Paliulis, S. Paulauskienė, J. D. Petronis, A. Petkevičius, A. Totoraitis, Vegys, S. A. Zimnicai; \$4 — P. Kariūnas; \$3 — M. Gegužis, L. Kirkilis.

Nuosirdžiai dėkojame visiems aukotojams, o Vytautui Biretai ir Leonui Baziliauskui — už aukų rinkimą.

Lietuvių radijo programa "Tevynės prisiminimai"

Pianino technikas

A. BRICKUS

gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant.

Skambinti 255-9924 Toronte.

Taip gyvena Gudijos lietuviai

Faktai, pateikti pagrindžio "Aušros" 33-ame numeryje

Dviejų kunigų mirtys

1978 m. vasarą beveik vienu laiku mirė Gervėčių ir Rodūnės kunigai klebonai: Chodyka ir Šteinas. Vietoj Šteino dabar Rodūnės parapiją valdo kun. Sieniavski (ar Saniavski). Jis eina kunigų Šteino ir Ščemirskio pėdomis — lietuviškų pamaldų neleidžia. Lietuviškai supranta, nes klauso lietuviškai išpažinčių. Baigęs Vilniaus kunigų seminariją, kur jam mokantis buvo lietuvių kalbos pamokos. Pats pasisakė lietuviškai kalbėjęs, tik dabar primiršęs.

Čia vieta atiduoti pagarbą kun. Stanislovui Chodykai. Jis, nors save laikė lenku (kilęs iš BTRSR, pavardė tipiškai gudiška), bet lietuviškai gerai kalbėjo. Lietuvių neskriaudė, laikėsi teisybės, pamaldas buvo paskirstęs po lygiai — lenkiškai ir lietuviškai. Jis paliko apie save gražų atminimą jau iš to laiko, kai Vilniaus vyskupu buvo Jurgis Matulaitis. Kai tuomet lenkų kunigų tarpe šėlo šovinizmas, kun. Chodyka jau tada buvo lietuviams teisingas.

Apie kunigus iš Lietuvos

Pelesoje, Apse ir kitose BTRSR vietovėse, kur gyvena lietuviai, bažnyčios uždarytos (išskyrus Gervėčius). Lietuviams reikia lankyti lenkiškas pamaldas arba, norint gimtąją kalbą pasimelsti ir atlikti religines praktikas, reikia vykti į Lietuvą už 30 ar daugiau km. Susisiekimas nepatogus, nepatogus. Esant tokiai padėčiai, atsirado kunigų, kurie slapta atvyksta pas BTRSR lietuvius ir čia jiems suteikia religinius patarnavimus: laiko šv. Mišias, sako pamokslus, klauso išpažinčių, daliai Komuniją ir t.t. Pamaldos laikomos privačiuose namuose arba kapinėse. Rizikuojas ir kunigai, ir tikintieji, pas kuriuos namuose vyksta pamaldos. Bet kitos išeities nėra. Kol nebus atidarytos bažnyčios ir nebus leista kunigams aptarnauti tikinčiuosius lietuvių gimtąją kalbą, toksai kunigų lankymasis yra būtinas, nors kaikas dėl to ir tektų nukentėti.

Gegužinės pamaldos

Pelesos, Pavalakės ir kituose lietuvių kaimuose rengiamos gegužinės pamaldos. Susirenka apie 50 žmonių, o sekmadieniais net iki 100. Ir Pelesoje, ir Pavalakėje pamaldos vyksta dviejuose namuose, nes į vienus nesutelpa. Sekmadieniais atvyksta ir kunigas iš Lietuvos. Ypač gražiai praeina pamaldos Pavalakės kaime, kuriame nuo seno yra susidūręs 13 ar 17 dainininkų kolektyvas. Šis kolektyvas su lietuviškomis dainomis lankėsi Vilniuje ir Kaune. Nuvyksta šios gražios dainininkės ir į BTRSR miestus, kur vietiniams gyventojams, nors lietuviškai jau užmiršusius, jų lietuviškos dainos patinka. Buvo jos ir Gardine apsilankiusios, kur laimėjo premiją. Galima įsivaizduoti, kaip įspūdingai praeina gegužinės pamaldos, atliekamos tokių giesmininkų.

Kryžius nelaisvės dienoms atminti

1981 m. liepos mėn. viena naktis Pelesoje buvo įspūdinga. Vienas pelesietis padirbo 7 metrų ilgio medinį kryžį. Jį reikėjo nugabenti 2 km. į jam skirtą vietą. Kad nepastebėtų prieš akis, kryžius buvo perneštas naktį apie 1 val. Jį nešė 13 jaunuolių (vyrų ir mergaičių). Naktis buvo visiškai tamsi, tik kelio gabalą atsitiktinai apšvietė sunkvežimio prožektorius. Paskirtoje vietoje jaunimas iškasė duobę, ir kryžius pakilo į dangų. Dabar prie jo žmonės nuolat meldžiasi, visuomet yra gėlių. Pastatytas tokioje vietoje, kur valdžiai mažiau kristų į akis. Gal nebus sunaikintas?

Pelesa

Pelesoje veikia aštuonmetė mokykla, rusiška. Dėstomos lietuvių ir gudų kalbos. Lietuvių kalbos pamokos lanko apie 80% mokinių, gudų — 20%. Lietuvių kalbos būna 2-3 pamokos savaitėje (nuo III klasės). Prieš keletą metų Pelesos apylinkėje dar veikė rusiška aštuonmetė mokykla Paditvio kaime (Paditvys yra apie 8 km. į pietryčius nuo Pelesos), kur irgi kaip dalykas buvo dėsto-

ma lietuvių kalba. Dabar ši mokykla panaikinta. Kai mokinių tėvai skundėsi, kad nėra arti mokyklos, jiems buvo nurodytas rusiškas internatas Rodūnėje. Rodūnės mokykla rusiška, lietuvių kalba kaip dalykas joje nedėstoma.

Šiame ir ankstyvesniuose leidiniuose nusiskundžiama, kad BTRSR nėra lietuvių inteligentų, kad baigę Lietuvoje mokslus ten ir pasilieka dirbti. Dabar Pelesos agronomu dirba vietinis lietuvis (iš Pavalakės kaimo) Viktoras Stračinskas. Be to, jis studiuoja Lietuvos žemės ūkio akademijoje agronomiją, šiuo metu lanko V kursą. Jo motina tikra lietuvė, gražiai lietuviškai dainuoja (bet nuo Pavalakės dainininkų kolektyvo šalinasi), tėvas irgi gerai lietuviškai kalbėjo. Gaila, kad pelesiečiai Viktoru nelabai džiaugiasi, nes jis su jais lietuviškai nekalba (kalba tik rusiškai).

Boltiškės

Prieš kelerius metus Pelesoje buvo liūdnamai pagarsėjusi kolchozo pirmininkė lenkė Žilinskaja, kuri už kalbėjimą lietuviškai baudavo piliečius pinigineis baudomis. Dabar jos tradiciją tęsia Boltiškės apylinkės (Varenavo raj.) pirmininkė Janina Markel. Jinai tuos, kurie apylinkės būstinėje sukalba lietuviškai, veja lauk.

Ramaškonys

Iš šio kaimo (Varenavo raj.) kelios šeimos, kuriose lietuviškai jau nekalbama, leidžia savo vaikus mokytis į Lietuvą, į mokyklas su lietuvių dėstomąją kalbą. Vaikai greitai išmoksta lietuvių kalbą ir neatsilieka moksle, net būna pirmūnais. Iš tokių viena mergina jau yra baigusi vidurinę mokyklą ir dabar eina Vilniuje augstuosius mokslus. Sektinas pavyzdys kitoms BTRSR sugudėjusioms šeimoms.

Laikas iš Pelesos

1979 m. vasarą Pelesoje dirbo TSRS MA slavistikos ir balistikos instituto ekspedicija, kuriai vadovavo žymus mokslininkas V. Toporovas. Ekspedicijoje dirbo ir jo žmona, senovinės sanskrito kalbos specialistė, išvertusi į rusų kalbą "Rigvedą" ir kt. Mūsų trobose buvo galima sutikti ir T. Sudnik — lingvistę, jau daug kartų lankiusią lietuviškus kaimus BTRSR, mokančią lietuvių kalbą.

Ekspedicijos dalyviai ne tik žymūs mokslininkai, bet ir nepaprastai nuosirdūs, paprasti ir geri žmonės. Mes džiaugėmės, kad jie lankosi mūsų namuose, domisi mūsų kalba, dainomis, buitimi, mūsų džiaugsmams ir rūpesčiams.

Tomis valandomis, kai teko su jais bendrauti, mes jautėme pagarbą ir rusų, gudų bei ukrainiečių tautoms, kurioms atstovavo šie žmonės. Ir džiaugėmės, kad kultūringi slavų tautų žmonės supranta ir gerbia mūsų kultūrą. Mes net nesuvokiame, kokios gražios mūsų dainos, kiek daug mokslininkams pasako net tokie paprasti vaikiški žaidimai, kaip "Aguonėlė", įprasti kasdieniniai žodžiai ir net visų užmiršta pakely iš Pelesos ir Lenkijos.

Prisimenant velionę JOANA PAULIONYTĘ (dešinėje), Londone, Ont., dalyvavusią lietuviškoje veikloje. Nuotraukoje ji susipažista su 1970 m. Lietuvių Dienų leidiniu. Šalia jos — KRISTINA AUŠROTAITE

Pavalakę esanti kūdra. Jie vienodai smalsiai klausinėjo ir senukus, ir vaikus, domėjos mūsų šeimų ir kaimynų santykiais. Todėl nenuostabu, kad labai greitai mes pajutome vieni kitiems abipusę pagarbą ir norą padėti. Susiklostė natūralūs žmogiški santykiai, išnyko nepasitikejimas. Buvo ramiai dirbama, įrašomos dainos, pasakojimai, įvairios kaimietiškos buities smulkmenos — žodžiu, ekspedicija sėkmingai dirbo.

Bet rusų mokslininkų pasirodymas Pelesoje ir susidomėjimas mūsų kultūra sukėlė baimę ir samysį vietinės valdžios organams. Tuoj suskambėjo skambutis iš Pelesos į rajoną, o iš ten atsukbėjo visas liaudies kultūros "puoselėtojų" būrelis, išsigandęs, kad nebūtų nušviesti jų nešvarūs darbai ir pastangos nuslopinti visa, ką mokslininkai kaip tik nori išaugoti. Ten buvo ir Varenavo rajono liaudies švietimo skyriaus vedėjas, rajono vykdomojo komiteto, saugumo komiteto atstovai su Pelesos apylinkės atstove, jau mums žinoma Žilinskaja priešaky. Belieka tik stebėtis šių žmonių nekultūringumu, įžulumu, su kuriuo jie įsiveržė į ekspedicijos dalyvių stovyklavietę Pelesos mokykloje. Be pasisveikinimo jie puolė kratyti kambarius, šmirinėjo tarp asmeninių daiktų ir tik gerokai vėliau prisistatė, kas jie esą. Reikalavo kažkokių leidimų, kažkokių popierių, nors ekspedicijos vadovas ir pateikė TSRS MA nukreipimą bei komandiruotes. Buvo gėda visiems ten buvusiems matyti tokį niekingą elgesį. Visus surašė, tame tarpe ir atvykusius į tėviškę pasisvečiuoti vilniečius, prigrasinę išbėdę. Ekspedicijos dalyviai dabar patys akivaizdžiai įsitikino, kokius pažeminimus turi kėsti mūsų kaimiečiai, tik dar žymiai įžulesnis ir skaudesnis. Mokslininkai dabar jau stebėjosi, kaip dar ligisli žmonės čia kalba lietuviškai ir turi savy jų prieštintis šitam smurtui.

Nežiūrint prigrasiniųmų, jau tą patį vakarą Pavalakės kaimė skambėjo lietuviškos dainos, vaikai šoko "Aguonėlę", senukai pasakojo nuostabias jų gyvenimo istorijas ir iki vidurnakčio neblėso draugiški pokalbiai. Lyg nieko ir nebūta. O gal mes jau per daug pripratę prie visokių įžeidimų ir tiesiog jų nepaisome. Gyvename kaip gyvenome. Dainuojame kaip dainavome.

Lietuvos žemės ūkio akademija 1977 m. gale šioje aukštojo mokykloje pasirodė skelbimas, jog renkamos ir perkamos knygos Baltarusijos TSR lietuviams. Knygų rinkimą organizavo profsąjungos vietos komitetas. Daugelį nustebino toks skelbimas po to, kai buvo represuoti asmenys, kurie padėjo BTRSR lietuviams išlaikyti jų tėvų kalbą. Kaikas pagalvojo, jog tai provokacija — norima išaiškinti tuos, kurie rūpinasi BTRSR lietuvių. Gal tai ir buvo provokacija, nes surinktos knygos buvo pasiūstos ne į BTRSR, bet Lenkijon.

JAV sostinės Vašingtono lietuvių jaunimo veikėjai — RŪTA AIDYTĖ ir poeto JONO AISČIO sūnus MARGIRIS, JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos Vašingtono skyriaus pirmininkas. Nuotr. D. Skukauskaitės

Pavojingi maisto ir vaistų mišiniai

Kaikurios tariamai nekalts kombinacijos gali būti mirtinos

"Catholic Digest" 1983 m. birželio nr. išspausdino Alan D. Haas straipsnį "Don't mix these foods, these drugs", kurio sutrumpintą vertimą čia pateikiu.

Jaunas advokatas, turįs augstą kraujo spaudimą ir daug skolių, kenčia sunkius galvos skausmus. Palengva jis įprato imti aspiriną su stikline apelsinų sunkos, tikėdamasis pagerėjimo. Po keleto mėnesių jis buvo nugabentas į ligoninę su kraujuojančia opa (ulcer).

Turįs labai atsakingą darbą perdidelio svorio administratorius laikėsi labai griežtos dietos, valgė daug ropių, brokolių, salotų ir kitų daržovių. Jį ištiko apopleksija.

Prišlėgto psichinės būsenos namų šeimininkė surengė kvietinius pietus, per kuriuos ji suvartojo daug alaus, vyno, sūrio ir dešrėlių. Po kelių valandų ji pradėjo vemti, susergė ir mirė.

Visi šie trys asmenys buvo aukos biocheminės katastrofos, įvykusios dėl klaidingo sumaišymo paprastai prirašomų vaistų su kasdieniniu maistu. Jauno advokato atveju apelsinų sunkos ir aspirino padidėjęs rūgštingumas sugrauvė pėvelę, saugančią skrandį. Perdidelio svorio administratorius jau anksčiau turėjo priepuolį ir ėmė prieškrešulinius vaistus "Coumadin", kad išvengtų kraujo krešėjimo ir kito priepuolio. Bet daržovių rūšys ir neįprasti jų kiekiai, kuriuos jis suvartojo savo dietoje, neutralizavo vaisto veikimą, ir greitai jį ištiko sekantis priepuolis.

Namų šeimininkė ėmė antidepresinį vaistą "Marplan", priklausantį "MAO-inhibitors" vaistų grupei. Jos vartojami sūris, dešrelės, vynos ir alus turi didelių kiekių tiramino — medžiagos, kuri, susijungusi su MAO antidepresiniu vaistu, yra mirtina.

Kenksmingi maisto ir vaistų mišiniai paprastai nesudaro grėsmės gyvybei, bet gali turėti rimtų pasekmių. Kaikuris maistas tiesiog yra priešingas specifiniams vaistams. Kiti sumažina, uždelsia ar per daug padidina veiksmingumą vaisto, patekusio į kraują apytaką. Kiti vaistai kliudo maisto virškinimą.

Žalinga maisto ir vaistų sąveiką reikėtų žinoti. Čia keletas pavyzdžių.

- Ligoniai, vartojantys skydinės liaukos (thyroid) vaistus, turėtų būti atsargūs su ropėmis, kopūstais, briuseliniais kopūstais. Visas šis maistas kliudo skydinės liaukos hormono gamybą ir gali sukelti gužį.
- Vartojant betkokį pieno gaminį su antibiotikais labai sumažinamas antibiotikų veiksmingumą.
- Vaisių sultys ir karbonatinė soda, imama su penicilinu, gali labai sumažinti vaisto veiksmingumą.
- Perdidelis vartojimas rūgštį neutralizuojančių pre-

paratų (antacids), kaip soda (sodium bicarbonate), jeigu imamas su pienu, pas kaikiuriuos asmenis gali sudaryti per daug kalcijaus.

- Daug valgant maisto, turinčio gausiai vitamino K, kaip kepenys ir lapuotos (leafy) žalios daržovės, gali sumažinti antikrešulinių vaistų veikimą.

- Žmonės, imantieji vaistus, labai tirpdančius riebalus, kaip "Valium" ar "Librium", turėtų vengti riebaus maisto, nes vaistai gali būti blogai absorbuojami.

Zinoma, ne kiekviena maisto ir vaistų sąveika yra bloga. Kartais maistas gali priešintis nepageidaujamoms antracilėms vaistų pasekmėms. Pvz. vartojantieji ilgą laiką šlapumą skatinančius vaistus (diuretics) gali pajusti potašo trūkumą. Todėl jie reguliariai turėtų vartoti maistą, turintį daug potašo, kaip razinkos, figos, pomidorai, apelsinai ir bulvės.

Jeį pavojingos kaikiurios maisto ir vaistų kombinacijos, tai alkoholio maišymas su vaistais gali būti dar pavojingesnis. Alkoholis negali būti maišomas su antibiotikais, antikrešuliniiais vaistais, antihistaminiais, antidiabetiniais vaistais (įskaitant insuliną), augsto kraujo spaudimo ir raminančiais vaistais.

Kaikurių vaistų kombinacija su kitais vaistais irgi gali būti pavojinga. Aspirinas, imamas kartu su antikrešuliniiais vaistais, gali sukelti kraujavimą. Tetraciklinas yra ne toks veiksmingas, jei imamas su rūgščių neutralizuojančiais vaistais. Antidepresiniai, raminantieji vaistai, migdomosios tabletės ir antihistaminai gali sukelti problemas, jeigu imami vieni su kitais.

Vaistų vartotojai jau dabar privalo:

- Pasiteirauti pas gydytoją, ar imti vaistą su maistu, ar tarp valgių; ar yra tam tikras maistas, kurio reikėtų vengti ar kurį reikėtų valgyti. Pasakykite gydytojui, kokius vaistus (įskaitant aspiriną) jau imate.
- Tiksliai vykdyti gydytojo nurodymus: pasakyti apie betkokius neįprastus ženklus, pastebėjus valgant tam tikrą maistą.
- Pasiinformuoti pas savo vaistininką.
- Neimti jokių vaistų su vaisių ar daržovių sultimis, karbonatiniais gėrimais ar kofeino gėrimais, jeigu kitaip nenurodyta; vietoje jų išgerti pilną stiklinę vandens.
- Nemašyti jokių vaistų su alkoholiu.
- Laikytis maistingos, gerai išbalansuotos dietos.
- Imti vaistus su šaukštu uogienės ar drebučių (želė), jeigu jų skonis yra nemalonus.
- Klausyti gydytoja, ar reikia vitamino ar kurio mineralo priedo, jeigu reikia imti betkokių vaistų ilgą laiką.
- Vengti betkokių vaistų, įskaitant alkoholi, kofeiną ir nikotiną nėstuoma laikotarpyje.

Paruošė J. Str.

Daubose ir kalnynuose

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

V

Prof. A. Maceinos, rašytojo A. Kairio ir kritiko V. Natkevičiaus diskusijos, vertinančios Griniaus kūrybą ir kritiką, yra dalykinės. Natkevičius vykusiaf aprašė Griniaus "integralinio metodo" (matmens) sampratą kritikoje (Dr. Jono Griniaus literatūrinė kritika, "Aidai", 1981 m., 6 nr.), patuodamas esminius kritikos teorijos bruožus Griniaus žodžiais, ne juos savais žodžiais atpasakodamas. (Tik vienu atveju aš manyčiau, kad tiksliau būtų pozityvistinį aspektą pavadinti sociologiniu).

Man patiko Natkevičiaus studijėlė, ypač ta prasme, kad jisai nepalikio Griniaus kritikos teorijos kaboti ore. Konkrečiai ir patikimai jis įrodė, jog Grinius, vartodamas savo metodą, giliau ir esmingiau atskleidė nagrinėjamą kūrybą nei tie, kurie vartojo marksistinių ar formalinį (estetinį) metodą. Dar daugiau: sakysčiau, kad Natkevičius "rehabilitavo" Grinių net prieš savo norą.

Tačiau Natkevičiaus Grinių prikišamas "pasaulėžiūrinis ir dorinių vertybių suabsoliutinimas" yra vargiai įrodomas. Kai Grinius, diskutuodamas su prof. D. Valiukėnaitė, rašė, jog "... estetinės-literatūrinės vertybės nestovi nei visadžioškų vertybių viršūnėje, nei nėra visai nepriklausomos nuo kitų", tai Natkevičius sprendžia, jog "tai yra klaida, kuri turi reikšmingą pasekmę".

Tiesa, kad ši Griniaus nuomonė turėjo reikšmingų pasekmių, bet netiesia, jog ta nuomonė yra klaidinga (jau vien todėl, kad nuomonių teisingumas ar klaidingumas neįrodomas moksliniais duomenimis). Valiukėnaitė yra nuosirdi, nors polemiskai, sakydama, jog Griniaus "karinga krikščionybė ir antikomunizmas ne kartą padarė jo kritiką, sprendžiant anglų-amerikiečių standartais, negaliojancią".

Viena prasme šis teiginys išreiškia tiesą, kita prasme jis implekuoja klaidą. Tiesa, kad didžioji dalis amerikiečių kritikų peiktų Griniaus pažintą tikrovę vaizdavimo sąskaiton, t.y. jie vadovautųsi uždaru estetiniu požiūriu. Tuo pačiu jie ir klystų. Neturėdami matmens komunistinei tikrovei matuoti, dažnai jie melagingą tikrovę laikytų tikra, ne propagandine.

Beje, jie jautrūs nacinei tikrovei, o į kominizmą dažnai jie tebežvelgia viena akim primerkta ar visai užmerktą, kai tuo tarpu Grinius tą tikrovę abiem akim pažino keliais dešimtmečiais anksčiau už Solženicino amerikiečiams praver tą uždangą. Tad šiai klaidai yra atvira ir Valiukėnaitė drauge su kitais jos kartos kritikai.

Atsakydamas į iššauką, Grinius galėtų nuosirdžiai atkepti: karingas Valiukėnaitės laicizmas (jei ne antikrikščionybė) ir naivi pažiūra į totalizmą (ar jos antiantikomunizmas) ne kartą padarė jos kritiką, sprendžiant integralinio metodo standartais, negaliojancią.

Valiukėnaitės straipsnis, cituotas Natkevičiaus, patikimai apžvelgia šešetą kritinių srovių. Bet kai pati kritikų kritikė (neutralus žodis) formalinį ("tikrąjį") metodą taiko lietuvių literatams, neranda nė vieno kritiko, tik recenzentus ir apžvalgininkus. Visdėlto griežčiausią žodį ji nukreipia prieš Grinių. Jos nuomone, Griniui "literatūra yra vien religijos tarnaitė". Ji aiškina Griniui, jog "literatūra ne pamokslas ar propaganda" ir t.t. Deja, tiesiogiai šių priekaištų jų niekuo nepagrindžia. (Kad Grinius yra humanistas ar krikščioniškas humanistas, neįrodo, jog jis eventualiai neskiria literatūros nuo religijos, pamokslų ar propagandos).

Gilija prasme ir formalinis metodas nėra koks nors neutralus, bešališkas, atšokęs nuo žemės dalykas. Ir juo besivadovaujantis kritikas (ar rašytojas) neišvengia pasaulėžiūrinę implikacijų. Dažno esteto pasaulėžiūra galima

vadinti antipasauležiūrine pasaulėžiūra.

Man atrodo, kad ir Valiukėnaitė tai jaučia. Tik jai visdėlto atrodo, kad formalinis kritikas išlieka objektyvus. Aš tuo netikiu. Na, sakysime, du kritikai išgildeno ir surado vieną ir tą patį veikalą, įkūnijusį formalinio metodo idealą, kai turinys ir forma sudaro nedalomą vienybę. Visdėlto jų nuomonės išsiskirs, kai teks nustatyti vienybės tobulumo laipsnį. Tai ir bus subjektyvu, net jeigu judviejų pasaulėžiūros sutaptų.

Dar daugiau subjektyvumo rasiame, kai pvz. ateistas kritikas nagrinėja tikinčiojo kūrybą. Ir tai vien dėlto, kad jis mažiau nusimano teologinėje srityje, net jeigu jis ir kontroliuoja jo seve. Didžioji kritikų dalis nesugeba paslėpti savo apatinukų.

VI

Nihilizmo ir hermetikos žodžiai, kuriais Grinius charakterizavo "svetimojo" ir "savojo" kūrybą, pavarto baubais, gąsdinančiais daubais ir kalnynu.

Keliais atvejais Grinius rašė, jog reikia mylėti kiekvieną žmogų, bet smerkti žmonių blogus darbus ar ideologijas. Teorijoje tai yra, sakysčiau, savaime aiškus dalykas, nors praktiškai sunku žmogų išskirti nuo jo veiksmų. Iš to kyla nesupratimai.

Visdėlto aš tvirtinčiau, kad nei Grinius, po Škėmos mirties vertindamas pastarojo kūrybą, nešoko ant mirusiojo karsto, kaip mirusiojo gražybiliai gynėjai tikina, nei Maceina ar Natkevičius, Griniaus mirties metinių progą paskelbė savo kritika apie Griniaus kūrybą bei kritiką, nenusižengė spaudos etikai (nekreoliniams lūkesčiams), kaip A. Kairys įtaigojo jau pačiu straipsnio pavadinimu (Žmogui apginti, "TŽ", 1982.IV.1-8). Straipsniai nelietė asmenų, o nagrinėjo jų kūrybą. Tik Maceina, "sklaidydamas" "Stella maris" protagonistą, vienoje vietoje užuomina atsisuka į paties kūrėjo asmenį, bet tai jokiu būdu neimplikuoja reikalo ginti tą asmenį, nes jo niekas neįžeidė. (Būtų visai kitas dalykas, jei kas nors Škėmos Garšvą būtų tapatinęs su jo kūrėju).

Kadangi pasaulėžiūriniai atšvaistai bei subjektyvumas meno kritikoje (ir aplamai kūryboje) yra neišvengiami, tai reikia suprasti ir pateisinti tuos, kurie išreiškė savo neigiamą nuomonę apie "Kryžius" ir apie "Baltą drobulę", nors nei viena, nei kita pusė nebūtų aplenkusi estetinio metodo.

Beje, liberalai turėtų būti atviresni visokioms pažiūroms ir, galimas dalykas, jie yra, bet tik su viena sąlyga: kad tos pažiūros nebūtų konservatyvios. Konservatyviesiems sunkiau priimti kitas pažiūras jau vien dėlto, kad jie mano suradę galutinę tiesą. Kitaip sakant, visus veikia išankstiniai nusistatymai. Tad ir Griniui vien nihilistinės pasaulėžiūros "piršimas", kurį jis išskaitė "Baltoj drobulėje", tapo išankstine priežastimi atmeti romaną dar prieš gilinimąsi į "gryną" estetinę vertę. Kai tauta pavergta, kai tėvynėje smurto maras tebesisčiauja, išeiviai neturi teisės skandintis Garšvos hedonizme. Griniui nesvarbu, ar šį jo credo Maceina vadintų patriotų sukilimu, nesvarbu, ar kas kitas jame įžiūrėtų kokį kitą karingą "izmą". Iš esmės dėlto Grinius nepravarda literatūros kritiko nuopelną.

Tačiau apgailėtina, kad iš dalykinės pereinai į asmeninę plotmę. Grinius savo oponentų nepravardžiavo, gi pastarieji nepašyktėjo Griniui šių epitetų: "katalikas", "krikščionis"; jam priskirta "karinga krikščionybė", "antikomunizmas", "siaura katalikybė", lietuvių "krikščionybės primityvumas" ... Beje, pastarąjį pravardžiavimą atrėmė A. Kairys, tad man tenka paliesti kitus.

Amerikiečių "standartai" antikomunisto žodį padarė baidykle, dažnai tapatinama kone su nacių. Įdomu, kaip pakitusi būtų Valiukėnaitės mintis, jeigu ji Griniui pri-

ANTANAS MUSTEIKIS

skirtą "antikomunizmą" būtų pakeitusi Griniaus "antiprievaratine laikysena". (Nepamirština, kad Grinius rūpinosi socialiniu teisingumu pagal popiežių enciklikas, kai tuo tarpu komunistai pagrindžiai rūpinasi policine galia). Manau, kad ir pati Valiukėnaitė sutiks, jog tuo pakeitimu jos mintis taptų moksliškesnė, nors, be abejonės, prarastų šmaikštų propagandinį geluonį.

Kiek pastebėjau, nė vienas priekaištautojas nestudijavo teologijos, bet išskiria Grinių "kataliką" nuo "krikščionies", tik konkrečiai nenurodo, iš kurių sakinių rado Grinių išpažįstantį savo tikėjimą. Būtų įdomu išgirsti iš pravaržuotojų, kaip "katalikas" Grinius, įvertindamas protestantų ("krikščionies") K. Donelaičio kūrybą, išsiskyrė iš kitų tikėjimų kritikų ir kokią žalą padarė. Būtų dar įdomiau išgirsti, kaip ir kur neutralūs kritikai sukūrė "plačią" katalikybę, Grinių pasmerkdami atstovauti "siaurai katalikybę". Ar tas platus tikėjimas būtų susijęs su Roma, ar be jos, ar prieš ją? Ar tikėjimas bus platus, jei skatins abortus, poligamiją? Atsakymą į šiuos konkrečius klausimus turbūt greičiau sulauksiu iš Alicijos (Alice in Wonderland), bet ne iš pačių priekaištinninkų.

VII

V. Natkevičius komentuoja, jog ne tik "svetimieji", bet ir Griniaus draugai jam prikašioję "nemokėjimą lietuviškai rašyti ir praradimą betkokios nuovokos literatūros kūriniui vertinti" ... Kažkodėl V. Natkevičius neišvardija tų draugų, o juos dengia "kultūrinių priedų" autoritetais, kurių "neapykanta velioniui" "prasi-veržusi siautuliui".

Retai aš tausoju dienraščių skiltis, bet kaip tik anuo metu aš tas "siautulio" skiltis išsikirpau ir drauge su užuojautos žodžiais oro paštu pasiunčiau Griniui. Man tada atrodė ir dabar atrodo, kad Grinius to siautulio neužsitarnavo.

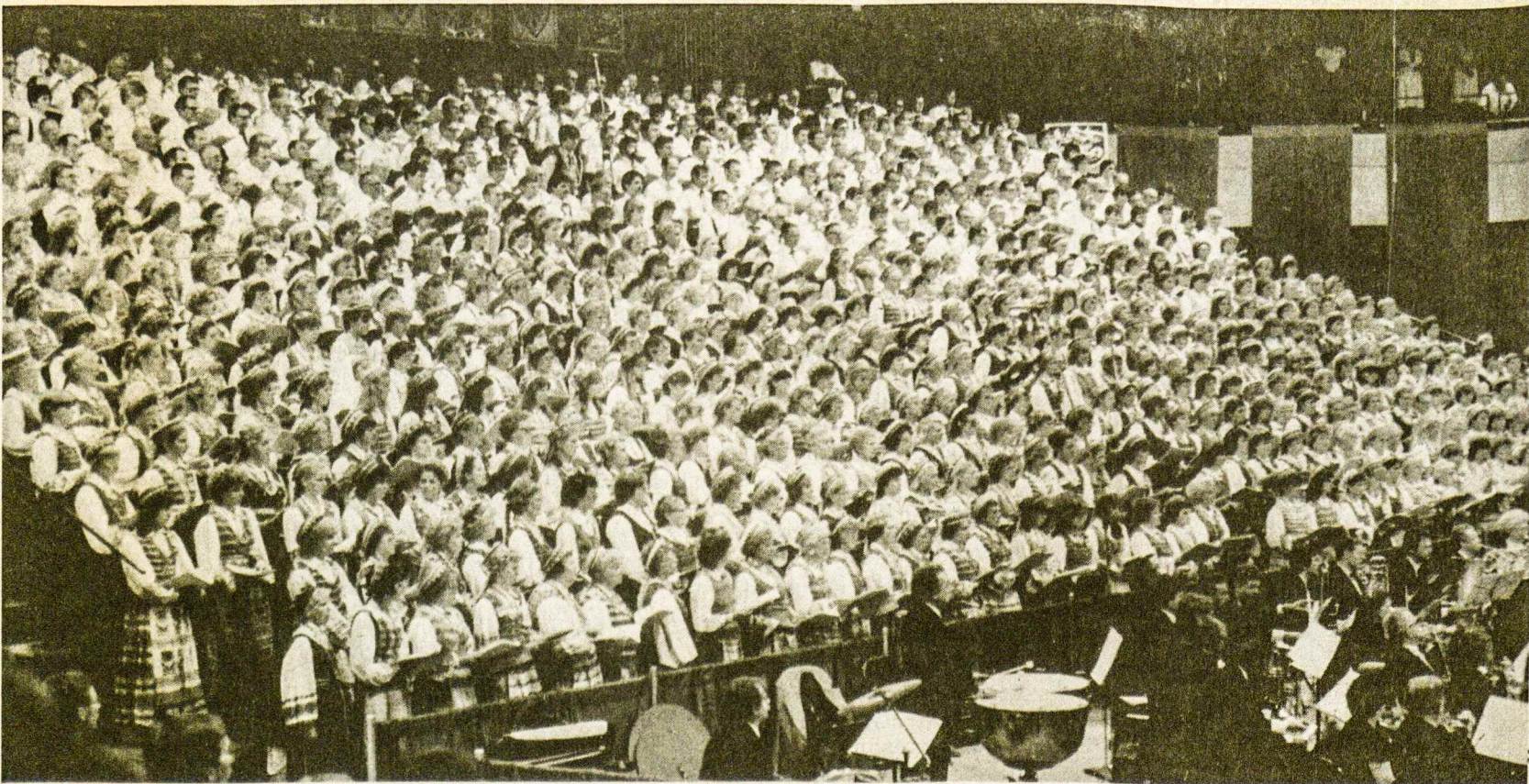
1. Aš nežinau tokių Griniaus draugų, kurie prisiveržė neigiamu žodžiu, išskyrus buvusį "Draugo" kultūrinio priedo red. K. Bradūną.

2. Tas "prasiveržimas" man sudarė patį blogiausią įspūdį to dienraščio poros dešimtmėčių publicistikoje. Visas tris to pasisakymo pastraipas aš atmečiau kaip nepagrįstas.

3. Pagrindinė to išpuolio priežastis, kiek aš, nutolęs nuo centrų galėjęs išsifruoti, buvo Griniaus vertinimas poeto Bradūno poezijos, kurią jis priskyrė prie hermetinės kūrybos. Grinius tokio pobūdžio kūrybą vertino neigiamai, o aš, kaip daugelis kitų, ją kaip tik dėl to laikau gera.

Hermetikos žodis daugiasprasmis, susijęs su atsiskyrimu, išskirtinumu. Man rodos, kad aplamai poeziją galima išrikiuoti skalėje nuo labiausiai hermetinės (individue, išradings, intelektualios...) ligi eilinės liaudies dainos, gal nuo T. S. Elioto ligi Maironio. O Bradūno poeziją dėl įvaizdžių įmantrumo aš irrikiuočiau tos skalės viduryje ir jį laikyčiau moderuotos hermetikos atstovu, t.y. labiau sofistikuotu poetu. Hermetiškieji yra "poetų poetai", bene ilgiausiai išsilaikę literatūros istorijose. (Jei aš turėčiau bent trupinėlių talento, sukčiau ir hermetiką...). Net jeigu Grinius ir būtų suklaidęs savo klasifikacijoje, minėtas siautuly yra ne Griniaus, o Bradūno problema.

4. Nei Bradūnas, nei Natkevičius nesupranta Griniaus, kai tas analizavo rašytojo P. Jurkaus "Juodvarnius". Tik vienu atvilgiu — žinomos pasakos atmainų praturtinimo kritikas rado Jurkų pralenkiant S. Nėrį ir V. Mykolaitį-Putną. Jurkaus poemos recenzija nėra panegirikiška, nes joje kritikas pasigenda "adekvatiškos" formos, net kerta iš paties: "Tačiau gal labiausiai poemą praskiedžia netaupymas žodžių, kai poetas koki nors įvykį aiškina per plačiai... arba kai jau pasakyta mintį kitoje strofoje (Nukelta į 7-tą psl.)

Šestojoje Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados lietuvių dainų šventėje Čikagoje jungtinis suaugusių choras

Nuotrauka J. V. Danio

Svarbiausias II PLD renginys

Spalvingoji, dinamiškoji dainų šventė

ALFONSAS NAKAS

Po beveik savaitę trukusio PLB seimo, po sporto varžybų, po visokių II PLD proga rengtų parodų ir parodėlių, renginių ir renginėlių, 1983 m. liepos 3 d. išaušo trims masiniams pasaulio lietuvių susibūrimams: vėlyvą rytmetį — pamaldoms, kurias laikė Čikagos kardinolas Bernardin; ankstyvą popietę — JAV ir Kanados lietuvių VI dainų šventei; vakare — pabaigtuvių baliui.

Šeštoji JAV ir Kanados lietuvių dainų šventė buvo pats didžiausias ir reikšmingiausias II PLD renginys. Ji įvyko netoli Čikagos vidurmiesto, University of Illinois paviljone, Racine ir Harrison gatvių sankryžoje. Prasidėjo absoliučiai punktualiai 2.00 v.p.p. ir, vidury programos padarius 22 minučių pertrauką, užbaigta 5.15 v.p.p. Šį renginį bandysiu aprašyti laikydamasis chronologinės tvarkos, kaip kur perpardamas savais komentarais.

Keletą minučių prieš 2 v. dar vėluoti pratusiai publikos daliai vietas besirenkant, arenoje priešais choristams skirtas pakopas susėdo orkestro dalyviai, o jų priešaky — garbės svečiai. Programos vadovė dr. Vitalija Vasaitienė ten stoji prie gerai veikiančio mikrofono. Gal porą minučių prieš nustatytą laiką pasigirdo muzika ir pranešėjos balsas. Įnešta JAV, Kanados ir Lietuvos vėliavos. Emė žygiuoti choristai. Pirma jaunučiai, po žygio užėmė kėdes vakarniame arenos gale; paskui vyresnieji, arenos pakraščiais ratą apskue, nuėjo į rytinį paviljono pakraštį ir rikiavosi ant pakopų.

Kiekvieno choro priešakyje buvo nešamas transparentas su pagrindine informacija: choro pavadinimas ir vietoje, kurioje choras gyvuoja. Kas transparentuose surašyta, per mikrofoną vis skelbė programos vedėja, o publika entuziastiškai plojo. Transparentai, palikti arenos pakraštį, bent pusę publikos visą laiką buvo matomi.

Kelios dešimtys chorų ir mažesnių vokalių vienetų buvo atvykę iš Kanados ir JAV artimų bei tolimų vietovių. Apie juos šiame laikraštyje, V.26 laidoj, daugiau buvo papasakota mano pokalbyje su Vaclovu Momkum. Tuomet skelbėme, kad dalyvaus ir Brazilijos, Sao Paulo choras "Volungė", bet jis, deja, nepasirodė. Paradas užtruko tik 25 minutes.

Šventę oficialiai pradėjo jos rengėjų k-to pirm. Vaclovas Momkus. Labai trumpai, keletu šiltų, džiaugsmingų sakinių. Publika supažindinta su garbės svečiais, kurių tarpe buvo JAV senatorius Charles Percy su ponija, vysk. Vincentas Brizgys, Lietuvos gen. garbės konsulė Juzė Daužvardienė, PLB vyr. v-bos pirm. Vytautas Kamantas, II PLD vyr. k-to pirm. dr. Antanas Razma.

Senatoriui Charles Percy keletą minučių pakalbėjus (šventės rengėjus bei visą lie-

tuvių tautą paliaupsinus), prie eita prie programos taško, pavadinto "supažindinimas su garbės svečiu". Tas "supažindinimas" buvo ir dramatiškas, ir komiškas. Dr. A. Razmą telefonu šaukė JAV prezidentas Ronald Reagan. Bandyta su-režiisuoti, kad šaukia dabar, bet mažam sumišime paaiškėjo, kad šaukimas įgrotas į magnetinę juostą ir prezidentas kalbėti baigė jau dr. Razmai į savo kėdę grįžus. Prezidento sveikinimas telefonu išrūpintas Baltųjų Rūmų tarnautojo etninių grupių reikalams Lino Kojelio. Ir prez. Reaganui, ir L. Kojeliui publika ilgai, karštai plojo.

Didelį įspūdį padarė vokalinė šventės įžanga. Algio Modesto diriguojamam orkestrui grojant, garbės dirigentui Alfonsui Mikulskui diriguojant, jungtinis suaugusiųjų choras, iš dalies ir publika, galin-gai, jaudinančiai sugiedojo JAV bei Lietuvos himnus ir Jono Dambrausko "Maldą už tėvynę". Čia turii klausimą rengėjams: kodėl nebuvo giedamas Kanados himnas?

Dabar jau prasidėjo tikroji dainų šventės programa. Pirmoji daina — Emeriko Gailevičiaus "Lituanica", skirta Dariui su Girėnu pagerbti. Po jos — Juozo Naujalio "Jauni-mo giesmė" (Maironio žodžiai), Juozo Strolios "Vai ir prijogo" (liaudies kūryba) ir Broniaus Budriūno "O Nemune" (Bernardo Brazdžionio žodž.). Visa tai atliko mišrus choras, Aloyzui Jurgučiu diriguojant. Į J. Strolios dainą įsijungė solistės Roma Mastienė ir Anita Pakalniškytė.

Emilijai Sakadolskienei diriguojant, atlikta liaudies instrumentų rapsodija "Klonių aidai". Čia dalyvavo jungtinis liaudies instrumentų orkestras. Solistai: Balys Pakštas — birbynė, Elena Muliolytė — kanklės.

Jungtinis moterų choras, Daliai Viskontienei diriguojant, dainavo Vytauto Jančio "Daržely rūtelė pražydo", Vlado Jakubėno "Augino motiutė" ir Juozo Tallat-Kelpšos "Gale lauko toli" (visų trijų žodžiai — liaudies). Vėl mišrus choras, jau diriguojamas Vaclovo Verikačio, atliko ilgesnį Stasio Šimkaus kūrinių "Atsisveikinimas su tėvyne" (Antano Baranauko žodž.). Dalyvavo solistai Algis Grigas, Roma Mastienė ir Anita Pakalniškytė. Čia ir visur kitur, kur reikėjo instrumentų palydos, tai atliko orkestras, Algio Modesto diriguojamas. Pirmąją dalį užbaigus pasakytina, kad moterų choras, toks gausus skaičiumi, dainavo per dēm tykiai, nepaisant to, kad puiki dirigentė D. Viskontienė stengėsi iš dainininkių daugiau išgauti.

Antrąją programos dalį pradėjo jungtinis mišrus jaunių choras, diriguojamas Fausto Strolios. Pradėjus liaudies kūrinių "Ganiaus karves ant kalnelio", sekė Kazio Žiziūno "Šlama šilko vėjas" (Vytes Nemunėlio žodž.), Giedros Gudauskienės "Gegutė" (Jono Minelgos žodž.) ir liūdna, ilga Fausto Strolios "Sibiro giesmė" (žodž. iš "Sibiro mal-

daknygės"). I paskutinę giesmę įsijungė solistas A. Gri-gas.

Alfonso Gečo diriguojamas jungtinis vyrų choras padainavo Alf. Mikulskio "Balnok, tarne, bėrą žirgą" (senovės raitelių daina), J. Tallat-Kelpšos "Dainoj lilio čiuto" ir Juozo Žilevičiaus "Oi kad išauštų" (paskut. abi — liaudies kūryba).

Dar mišrus choras atliko M. K. Čiurlonio "Beauštanti ausrelė" ir J. Žilevičiaus "Pasakyk, mergele" (abi liaudies dainos), diriguojant Jonui Govėdai. Paskutinei dainai tebeaidint, visais paviljono takais į areną pasileido keli šimtai šokėjų — jungtinė Čikagos jaunimo t. šokių grupė. Orkestrui grojant, mišriam chorui, Algio Modesto diriguojamam dainuojant, jie pašoko "Kalveli" (Jono Svedo), "Audėjėlė" ir "Subatėlė" (vėl J. Svedo).

Šventės programa užbaigta Juozo Naujalio daina-giesme "Lietuva brangi" (Maironio žodž.), kurią A. Modestui diriguojant, dainavo visi, kas gyvas, kiekvienoje paviljono vietoje, dažnam ir ašarą gaudžią nubraukiant.

Tokia maždaug buvo ta šeštoji dainų šventė. Nors programą čia beveik protokoliškai nurašiau, visdėlto kaipą, keletą dalykų praleidau (kai kuriuos žodžių bei raštu sveikinimus, kompozitorius, kurių kūriniai buvo atliekami, su publika supažindinimus, gal dar vieną kitą detalę).

Labai knietėjo stabtelėti prie kiekvieno dirigento ir apie visus juos šį tą pasakyti, bet ši-

taip reportažą baisiai ištesčiau. Bendrai tepasakysiu, kad visi dirigantai buvo labai geri, tik man, ir kaip kuriems aplink mane, labiausiai patiko Jono Govėdo dirigavimas. Gaila, jam tebuvo leista diriguoti tik dviem dainom. Ne vien mano, bet ir daugelio, su kuriais kalbėjau, manymu, dainos buvo geros, nenuobodžios, dažnai ir didžiausio ignoranto dėmesį žadinančios. Apla-mai, ši šventė buvo geriausiai suorganizuota už visas, kurios dar atminty tebėra likę.

Šventę užsklęsdamas, V. Momkus nepagailėjo gražių žodžių programos vedėjai. Jo pagyrimams pritardamas, turiu dar šį tą pridėti. Didžiosioms dainų ir tautinių šokių šventėms rengėjai visada įieško pranešėjų iš filmų pasaulio ir karais tokias suranda. Deja, filmų žvaigždės gerai moka tik anglų kalbą, o aktoriška laikysena daugiausia save reklamuoja. Ir šiai šventei buvo dairytasi į žvaigždes, bet, ačiū Dievui, nepriekviasta. Gi dr. Vitalija Vasaitienė publiką stebino inteligentiška, natūralia laikysena, puikia orientacija, dideliu taktu, aiškia anglų ir lietuvių kalbų tartimi, puikiu lietuviškų tekstų kirčiavimu ir visomis kitomis geriausios pranešėjos dorybėmis. Nuo penketuko su pliusu jai vieną minusėlį te-reikia nuimti už mažiausią tris kartus žodžio "išpildo" pavartojimą, kur reikėjo sak-yti "dainuoja" ar "atlieka".

Beveik visi bilietai į šią Šventę buvo išpirkti, tad žiūrovų atėjo apie 8.000, o su choristais paviljoną pripildė apie 10.000 žmonių.

A+A
JONUI ALIŠAUSKUI
mirus,

skausmo valandoje dukrą ZITĄ, seserį ir brolių
nuosirdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Gyvojo Rožinio
Būrelis

A+A

žiauriai ir klasingai ežero bangai taip anksti

nutraukus gyvybę jaunos ir jaunatviškai linksmos

LAIMUTĖS KUNCAITYTĖS,

jos tėveliams ANELEI ir JAUNIUI KUNCAIČIAMS
bei sesutei MARYTEI ir broliukui VYTUKUI, pergyvenantiems didelį skausmą, reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime —

Julija, Pranas, Margis, Daiva,
ir Dobilas Matulioniai su šeimomis

(Atkelta iš 6-to psl.)

kartoja kitais žodžiais... arba kai žodžiais primena tai, kas buvo pavaizduota veiksmu" ("Aidai", 1978 m., 10 nr.). Praskiedimas yra daugiario-pai neigiamesnis žodis už hermetiką.

Gal Grinius suklydo, teigiamai vertindamas "Po Damoklo kardų", kai daug kas turi kitokią nuomonę (prie kurių ir aš priklausau). Betgi nėra kritikų, su kuriais visi sutiktų.

VIII

Maceina įdomiai kritikuoja ir interpretuoja Griniaus dramą "Stella maris" (Apžadų Madona, "Aidai", 1981 m., 6 nr.). Daugiur filosofas savo erudicija, perėjimais iš tikrovinės plotmės į metafizinę ir sraivia, įtaigia kalba skaitytoją svagina, užliūliuoja ir veda pasukui save, nors abejonių laikas sukelia. Kai anoje dauboje jo Šventraščio vertimų kritikos kalba buvo kristalinio aiškumo, tai dabar, įkopus į dramaturgijos kalnynus, neretai ji nugrimzta į filosofinę hermetiką. Manau, kad vargiai atsirastų skaitytojas, kuris suprastų K. Jasperso mintį, išreikštą dviem sakiniais, pažymėtą septyntąja išnaša, jei nebus susipažinęs su Jaspersu. Kitur, kai Maceina rašo, jog "meilės išpažinimas", "paverstas eilėraščiu", "netenka išpažinimo tikrovės", "nes per eilėraščių negalima nei gimdyti, nei žudyti", mane sumaišo. Tai man atsiduoda tautologija (aksioma?) ar sofizmu. Tiesioginė prasme, žinoma, per eilėraščių negalima gimdyti, tačiau kita prasme eilėraščių galima žmogų užmušti ar... nuvesti prie gimdymo, ir tikrovė dėl to nebus prarasta (neišpažįstama?).

Galima sutikti, jog Grinių dramaturgiui pritiko grožio simbolių paimti Maceinos siūlomą moterį-motina-maitintąją vietoję paimtos moters-mergelės, nes pirmoji gali giliau išsemti žmogiškąją prigimtį, bet manęs neįtikina, kad pirmasis simbolis būtų rišlesnis, palengvinas "saugų kelią į anapus", nei antrasis. Skaistybė ir nekaltumas gali lygia dailimi simbolizuoti meną, grožį, amžinybę ne tik Putino dramoje "Žiedas ir moteris", bet ir Griniaus "Marių žvaigždėje".

Maceina gilinasi į dramos esmę didžiū visazmogiškų vertybių, prasmėnų (dažnai metafizinių) rėmuose. Vartodamas gelmių matmenį, Maceina nuvertina Griniaus "Barborą Radvilaite" ir "Žiurkių kame-

lą"; jose neranda dviejų prieštaraujančių prasmėnų, jų sankirčio, nes išdavas apsprendžią įstatymai, tardymai ir kt., ne pati žmogiškoji būtis. Tuo tarpu Kairys (ten pat) tikina, kad tai tikros dramos, išsiliejančios tiesos kova su visokiom neteisybėm, intrigom, klastom ir pan. Man rodo, kad ir Maceina, ir Kairys turi gerą dalį tiesos. Nors mane Maceinos gėlmės labiau patraukia, galutinį pasirinkimą nulems vertintojų skonis. Beje, yra galimas dalykas, kad dramos prasmėnys giliausi, bet jų rutuliojimas stokos įtampos ir kitų estetikos požymių, tad vertė liks ribota.

Įdomiausia dramos interpretacija priklauso Maceinos paminėtam Romanui Guardini. Tikroji tragedija esanti įsisknijusi lemtyje (moira), kuri žmogų veda ir galop sugniuždo, padarydama jį nekaltai-kaltą, kaip rašo Maceina. Bet krikščionybėje ar marksizme tai esą neįmanoma.

Galima sutikti, kad šia prasme tikėjimas išganymu išskiria tragedijos galimybę. O vis dėlto kyla abejonė: kodėl pvz. krikščionys, siekią tobulybės, bet negalį jos pasiekti dėl to, kad jų pirmapradė (gimtinė) nuodėmė juos daro nekaltai-kaltais, negali būti gilosios dramos protagonistai?

Maceina pateikia silpną argumentą, kai remiasi, tarp kitko, istoriku V. Trumpa, jog "lig šiol Sovietų Sąjungoje nebuvo išleisto nė vienos tragedijos, atremtos į sovietų tikrovę, nes toji tikrovė, jos formuotojų akimis, iš esmės yra antitragiška".

Utopinėse knygose gali būti atsitiktinių tikrovės bruožų, bet niekas tikrovės utopija nematuoja. Kai tikėjimas išganymu negali būti empiriniais duomenimis sugriautas (ar įtvirtintas), tikėjimas komunizmu yra sugriautas (už geležinės uždangos). Argi "raudoonojo dvaro" oficialūs rašytojai, "atsirėmę į sovietinę tikrovę", nesivadovauja principu "reik ir plėsk" ir nežino, kad valdinės privilegijas pelno melu ir apgaule? Žinoma, nes ir tos "tikrovės formuotojų" akys nėra laumių ar raganų užburtos. Tad ar ne laikas propagandines iškasas skirti nuo galimų tragedijų žanro?

Tikiuosi, kad ne tik man, bet ir skaitytojui buvo įdomu pakeliauti po literatūros daubas ir kalnynus.

Vėl nauja Aukštaitės knyga

PR. NAUJOKAITIS

Kanadoje gyvenanti lietuvė rašytoja veteranė Marija Aukštaitė beveik kasmet išleidžia po naują knygą. Pirmoji jos knyga eilėraščių rinktinė "Rožių vasara" buvo išleista 1966 m. Tai tokia didelė knyga, kad jon, rodos, galėjo sutilpti visi rašytojos sukurti eilėraščiai — gerieji ir mažiau vykę. Po to išėjo keturios pasakojimų knygos. Tai, rodos, turėjo išstūti tie rašytojos stalciai. Bet ne! Štai 1983 m. data pažymėta vėl nauja knyga: "Lyrika". Geriausiai jai tiktų eilėraščių vardas, nes knygoje tikros lyrikos tikrai maža. Lyrinės nuotaikos kiek gausiau randame pirmame knygos skyriuje — tai tie trumpi aforistiniai posakiai, pilni religinės minties. Nusizeminimas ir pagarba visagalinčiam Viešpačiui yra pagrindinis tu aforizmų motyvas: "Aš netinku pasauliui, tinku tik Tau, mano Viešpatie, kurs mane sutvėrė beaisdamas su žemės dulkių saują..." "Be Tavęs neskamba mano proto simfonijos, be Tavęs visi rimai ir ritmai užlūžę" (8 psl.).

Tie trumpi laisvu ritmu sudėstyti posmeliai ir yra knygoje patys geriausi, nors juose pasitaiko ir sausųjų protautinių posakių, apmąstymų, tačiau lyrinis elementas vis dėlto yra pirmaujantis. Daug proziškesni ir sausesni yra kiti knygos skyriai. Vienas jų, pavadintas indėnišku vardu "Ganaraska", pradžioje vaizduoja lyg paprastą daržą, paskiau vaizdai pavirsta dvaro vaizdais, pagaliau nusikelsima į senus indėnų laikus. Apmatai yra lyg poemėlės, bet vėliau viskas sutrupa į nesklandžius eilių trupinėlius, ir kūrinėlis

nepatraukia skaitytojo.

Blogiausia, kad eilėraščių turinyje trūksta nuoseklumo. Pagerbiamas Juozas Tysliava ir pagiriami jo darbai, bet ilgiausiai stovima ties Baltimorės poetu Nadu Rasteniu ir jo žmona Jūlyte. Čia pinasi mūzos, amūrai, Pegasas. Poetė sunkiai valdo savo fantaziją ir dėlto visas kūrinys yra padrikas svaigėlojimas, nieko reikšmingo ir įdomaus nepasakąs. Tai rodo, kad nevisa, kas per ilgesnį laiką stalčiuose susirinko, yra leistina knygų pavidalu skaitytojams. Tai patį silpniausią Marijos Aukštaitės knygą.

Marija Aukštaitė, LYRIKA. Viršelį ir aplanką nupiešė A. J. Navikevičius. Išleido A. F. Navikevičius. Surinko Type Master Graphics Toronto, spausdino "Litho-Art Ltd." Toronto 1983 m., 204 psl. Kaina nepažymėta.

Atsiūsta paminėti

Petras Česnulis, IN THE SHADOW OF THE WHITE EAGLE. A Lithuanian's Memoirs of Political Captivity in Polish Prisons 1936 — 1939. Translated from the Lithuanian edition "Nužmogintieji" — the Dehumanized, 1973 by Sarūnas Dauksa. Published by the Vilnius Region Lithuanian Association 1983. Edited by Audra Česnulis, B.A., B.ed. Cover by Artist T. Valius. Printed by J. R. Hastings Printing a. Litographing Ltd. Paris, Ontario. Leidinio kaina — \$15. Gaunama šiuo adresu: P. Česnulis, 70 Main St., Paris, Ont. N3L 1E6.

Benvenutas Ramanauskas, OFM, AŠ SAVO DALĮ ATLIKAU. — Minint 800 metų šv. Pranciškaus gimimo sukaktį, Pranciškonų leidinys (341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA). 1983 m., 368 psl. Kaina — \$12.

Muzikas ALEKSANDRAS STANKEVIČIUS iš Montrealio pasirašo sutartį su plokštelių bendrove Toronte, kuri įsipareigojo išleisti penkias jo kūrybos plokšteles per 5 metus. Jis savo kūrybą vadina jaunimo muzika

Didžiavomės išeivijos meno laimėjimais

Kelios pastabos apie operos "I Lituani" spektaklį Čikagoje

ALFONSAS NAKAS

Pradėdamas rašyti, skaitytoją perspėju, kad šis rašinys nėra iš tolo nepretenduoją į muzikinę recenziją, net jei ir bus viena kita pastaba apie operos spektaklio chorą, solistus, orkestrą. Čia tik eilinio klausytojo-žiūrovo, spaudos bendradarbio įspūdžiai.

Amilcare Ponchielli operos "I Lituani" spektaklis — vienas didžiųjų ir svarbiųjų II PLD renginių. Kad jis gerai pavyktų, daugelį mėnesių rūpinosi dvi institucijos: Lietuvių Opera ir II PLD kultūrinių renginių komitetas. Pirmosios rankose — spektaklio ruošia, antrosios — lėšos ir publika. II PLD prasidėjus, Jaunimo Centre kiekvienas galėjo sužinoti, jog spektakliui pasirušta, jog beveik visi 4000 bielių išparduota, jog mecenatai sukrovė tiek dolerių, kiek buvo reikalinga deficitui išlyginti.

Mecenatai... Nuo jų ir pradedime. Liepos 1 pavakary, gerokai prieš spektaklio pradžią, jie rinkosi į "American Congress" viesbutį, į "Music Box Room". Kiekvieną, įžengiantį į dviejų saliučių priėmimą, pasitikio išsipuošusi, džiaugsmu švytinti kultūrinių renginių k-to pirm. Ingrida Bublienė. Sveikindama kiekvienam dėkojo už paramą Lietuvių Operai ir kvietė vaišintis. Abiejose saliuokėse — prigesintos šviesos. Kiekvienoj ant didžiulio stalo stipriau apšviestas fontanelis, o apie jį — šūsnys vaisių bei užkandžiams skanėstų. Dalis publikos matyta Jaunimo Centre, PLB seimo posėdžiuose. Bet moterys čia jau visos nebe tos. Čia — damos: kvepalai, auskarų ir sagių žaižaravimas, auksas ant apnuogintų kaklų, brangūs žiedai ant pirštų. Tolydžio didėjantis klegesys, iki šviesų signalais visiems priminta, jog pagrindinis šio vakaro tikslas — operos spektaklis... O Auditorium teatras — tik skersai gatvę.

Kai po kokteilių spraudžiausi pro vieninties atdaras Auditorium teatro duris (vienintelės dėl bilietų kontrolės), laikrodis rodė 7.40 vakaro. Už manęs dar buvo tūkstantinė minia. Ir vis dėlto orkestras uvertiūrą pradėjo 8.06, o už kelių minučių ir scena atsivėrė.

Daugelį metų stebėjome Lietuvių Operos choro pajėgumą. Jo nariai — tai ne didžiųjų pasaulio operų algas gaunantys profesionalai, o laisvalaikį aukojantys studentai, darbininkai, tarnautojai, pensininkai. Chormeisterių Alfonso Gečo ir Emilijos Sakadolskienės paruošti, ir šiame spektaklyje jie reikėsi pasigėrėtina. Dar nežinau,

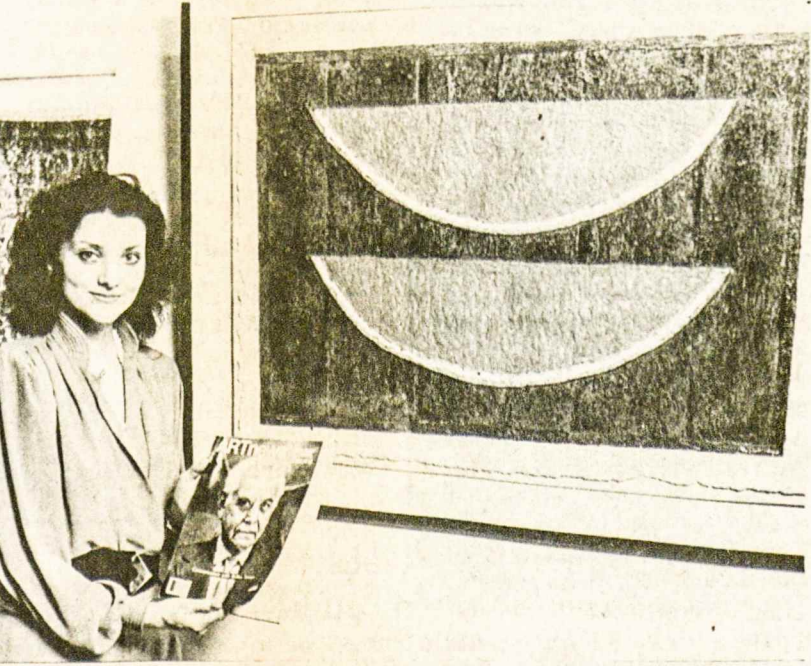
PIRMYN JAUNIME, Toronto moksleivių ateitininkų metinis leidinys, 1983 m. Nepažymėta nei kas redagavo, nei kur ir kada išleido, nei kas iliustravo. Yra gerų ir įdomių rašinių.

kaip operos chorą įvertino ar įvertins muzikos kritikai, bet eilinis šio pastatymo klausytojas jautėsi, lyg būtumėi patekęs į "Metropolitan" operos gastrolinį spektaklį. Šių eilučių autorius kaip tik prieš mėnesį vieną tokį spektaklį ("La Boheme") išgyveno Detroite. Ten "Metropolitan" operos choras man didesnio įspūdžio už mišikį nedarė (galite muzikos kritikai šypsotis).

Operos chorui turiu dar ir kitą komplimentą. Choriatai juk ne vien dainuoja, bet, aprenęti tai valstiečiais, tai kariais, tai kokiais nelaimingais vergais, dar privalo ir šiek tiek vaidinti, kelis kartus tvarkingai sceną užplūsti ir vėl, dažnai paskubom, ją palikti. Bent aš (tiesa, iš didelio atstumo), jokių stumdymųsi ir perdėto statisko, tik vėpsojimo į dirigento Alvydo Vasačio lazdele, nepastebėjau.

Sunkiau man kalbėti apie solistus, juoba, kad ir dalijantis įspūdžiais po spektaklio publikos nuomonės labai skyrėsi, žiūrint kur kas šiame milžiniškame teatre sėdėjo. Danutės Sankaitytės (Aldonos vaidmenyje) balsas visada gerai skambėjo, nors jis šioje scenoje atrodė ne toks galingas, kaip būdavo Marijos mokyklos salėje. Jono Vaznelio (Viltinio) baritonas kiekvieną atvejų buvo žavus. Maloniai skambėjo ir Algirdo Brazio (Erdvilio) balsas. Stebėjomes Rimo Strimačio (prologe jis — Kernius, o vėliau — Konradas Valenrodas) teatrališkumu ir gražiu dainavimu, nors laikas iš viršutinių augstų skundėsi jį silpnai girdėję. Gerą įspūdį paliko Margaritos Momkienės (Vilniaus vaidmenyje) ir dainavimas, ir vaidyba. Bernardas Prapuolenis (Germanas), nežinau kodėl, buvo silpniausiai girdimas.

Nebegalio prisiminti, ar dekoracijos tos pačios, kaip Marijos m-loj 1981 m., bet jos Auditorium teatro scenoje tikrai žavingai atrodė. Čia tiek erdvės į šonus ir į scenos gilumą, kad pasijunti esąs tai milžiniškoj pilyje, tai tarp tikrų miesto mūrų. Ypač žavingi buvo tie gobelenai — šydai

ILONA STANAITYTĖ naujai įsteigtoje meno galerijoje "Jarmain" Toronte (33 Hazelton Ave.) prie R. Tamayo kūrinių. Ji — šios galerijos vedėja

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Montrealietis Raimondas Filipavičius yra priimtas į Kanados Poetų Sąjungą ir išrinktas į vykdomąjį komitetą, kuriame jis atstovaus Kvebeko provincijai. Sąjunga turi 180 narių, R. Filipavičius poezijoje yra žinomas kaip Ray Filip. "Vehicule Press" leidykla netrukus išleis jo knygą "Hope's Half-Life". Sąjunga šia proga jį siunčia į poezijos vakarus universitetuose, mokyklose, knygynuose. Mėnesio kelionei R. Filipavičius pasirinko Britų Kolumbiją ir prerių provincijas.

Sol. Leonas Baltrus, tenoras, su kitais amerikiečių dainininkais ir simfoniniu orkestru dalyvavo koncerte Binghamtone, N.Y. Atliko tris populiarias operų arijas — iš F. Flotovo "Marthos", G. Puccini "Toscos", R. Wagnerio "Lohengrino". Jo pasirodymą teigiamai įvertino laikraštis "Binghamton Post".

Kompoz. Darius Lapinskas Čikagoje yra įsteigęs naują operinę grupę "New Opera Co." Pirmiesiems pasirodymams gegužės 14 ir 15 d.d. Jones auditorijoje Čikagos centre buvo pasirinkta vokiečių kompoz. C. Orffo opera "Antigone". Pagrindinis Antigonės vaidmuo teko sol. Laimai Rastenytėi-Lapinskienei. Kitų lietuvių dainininkų nebuvo, išskyrus paskutiniu momentu įjungtą rocestę, paskutinį tenorą Leoną Baltrų, pakeitusį susirgusį kitą tenorą. Scenovaizdį paruošė dail. A. Sutkuvienė, talkinama dail. J. Kelečiaus. Operos aprašymuose nusiskundžiama, kad spektakliams buvo persilpna kelių instrumentalistų palaida. Operos libreto į anglų kalbą buvo išvertęs pats D. Lapinskas.

Dail. Petras Bugailiškis, pakirstas kepenų vėžio, gegužės 7 d. mirė Derby mieste, Britanijoje. Vėlonis buvo gimęs 1909 m. rugsėjo 28 d., baigęs Zarasų gimnaziją, įsigijęs matininko specialybę Kaune. Ja vertėsi ir Britanijoje, dailėi skirdamas laisvalaikius.

Nors buvo tik saviaveiklininkas, bet parodose pardudavo labai daug savo kūrinių. Tapydavo daugiausia Lietuvai primenančius gamtovaizdžius su ežerėliais, berželiais, javų laukais, rūgiąpjūte bei šienąpjūte. Savų "sėkmingas parodas lietuviams 1975 m. buvo surengęs Čikagoje ir Toronte.

JAV Lietuvių Fondas yra įsteigęs Lietuvių Dailiojo Meno Institutą, telkiantį kūrinius nepriklausomai Lietuvai. Pirmiausia buvo įsigyti dail. Prano Domšačio darbai, o dabar ir dail. M. V. Dobužinskio 40 piešinių bei akvarelių ciklas "Senoji Lietuva". Įsigijimo imkmai buvo panaudotos pajamos, gautos už dalį M. K. Čiurliono galerijoje, Jaunimo Centre, parduotų dail. P. Domšačio darbų. Pagrindinis geriausių jo kūrinių rinkinys nebus paliestas. M. V. Dobužinskis, gimęs 1875 m. rugpjūčio 2 d. Naugardė ir miręs 1957 m. lapkričio 20 d. Niujorke, yra pasaulinio garso dailininkas. Jo tėvas priklausė senai Lietuvos bajorų giminei. M. V. Dobužinskis lankė Vilniaus gimnaziją, tapybos studijas pradėjo Petrapilyje, jas tęsė 1899-1901 m. Munchene. Įsijungė į rusų dailininkų parodas, dalyvaudavo užsienyje rengtose parodose. Kaip teatro dailininkas pradėjo reikštis 1907 m. Stanislavskio teatre Maskvoje ir Diaghilevo baletė Paryžiuje. Iš Sovietų Sąjungos su šeima išvyko 1924 m. Kauno operai 1925 m. paruošė P. Čaikovskio "Pikų damos" dekoracijas, o 1929 m. apsigyveno Kaune ir plačiai įsijungė į meninį Lietuvos gyvenimą savo tėvų šalyje. 1929-30 m. dirbo dėstytoju Kauno meno mokykloje, vėliau turėjo privačią savo studiją, bet giliausius pėdsakus paliko Kauno operos ir baletų teatre, sukurdamas apie 80 dekoracijų spektakliams. "Senosios Lietuvos" cikle dail. M. V. Dobužinskis jam žinomo mūrinės šventovės, lietuvių medžio architektūrą, Kau-no, Vilniaus bei kitų vietovių praeities vaizdus. Į JAV atvyko 1939 m. ir daugiausia reikėsi kaip talentingas dailininkas Niujorko dramos, operos ir baletų teatruose. Ciklas "Senoji Lietuva", dar jam gyvam esant, buvo išstatytas parodoje Bostone ir Wilkes Barre. Po mirties buvo rodytas sūnais dail. V. Dobužinskio iniciatyva Brooklyn Lietuvių Kultūros Židinyje 1973 m. ir M. K. Čiurlonio galerijoje 1975 m. Lietuvių Dailiojo Meno Institutas dail. M. V. Dobužinskio "Senosios Lietuvos" ciklą panaudos parodoms, bet nepaieklai nebus parododami. Juos kaip istorinį dokumentą norima išsaugoti nepriklausomai Lietuvai.

Lietuvos televizija gegužės 2 d. žiūrovus supažindino su modernia vengrų kompoz. B. Bartoko opera "Hercogo Mėlynbarzdžio pilis", sukurta 1911 m., tapusia operine XX š. klasika. Opera yra koncertinio pobūdžio, turinti tik du veikėjus. Mėlynbarzdį dainavo Vilniaus operos baritonas E. Kaniava, Juditą — sopranas G. Apanavičiūtė. Spektaklį paruošė rež. J. Janulevičiūtė su dirigentu J. Aleksa, operatoriumi J. Marcinkevičiumi, pilies scenovaizdį sukūrusiu dail. G. Kličiumi. Operinei XX š. klasikai priklausė ir anksčiau rež. J. Janulevičiūtės paruoštas F. Poulenco "Žmogaus balsas", kuriame vienintelį vaidmenį atliko Vilniaus filharmonijos sopranas G. Kaukaitė-Žebriūnienė.

Rašytojos Žemaitės gimtadienį literatūrine premija kasmet pagerbia jos vardo kolchozo valdyba Ušnėnuose, Kelmės rajone. Premijuojami geriausi grožinės prozos kūriniai kaimo temomis. Šiemetinė premija teko Anieliiui Markevičiui už sakmę "Vienaragio išdaigos". Ankstesnes premijas yra laimėję rašytojai — J. Baltušis, A. Pocius, V. Rimkevičius, R. Kašauskas, V. Bubnys, M. Sluckis, R. Granauskas, A. Zurbas, R. Šavelis, B. Vilmaite, K. Saja, A. Miškinis, A. Sprindis, B. Radzevičius, V. Dautartas ir E. Miku-lėnaitė.

Dail. I. Labutytės-Vanagienės grafikos kūrinių parodą surengė Šilutės kraštotyros muzėjus ir šio miesto knygynas. Ji yra kilusi iš Šilutės rajono, čia praleidusi savo jaunystę. Muzėjaus parodoje vyrauja dažni pamario motyvai, šio krašto kultūros veikėjų portretai. Rašytojos I. Simonaitytės atminimui yra skirtas ciklas "Mano kraštas". Įdomus ir antrasis ciklas "Klaipėdos krašto miestai". Miesto knygynė buvo įstatyti I. Labutytės-Vanagienės sukurti knygženkkliai ir akvarelės.

Grazų būrį jaunimo sutraukė Vilniuje gegužės 11 d. įvykęs portretinis šou'etojo Jono Mačiukevičiaus vakaras "Neprašau gyvenimų dviejų". Literatūron jis atėjo 1968 m. su apysaka "Laikrodžiai nestoją", nugalėjęs vienatę ir ligą. Apie J. Mačiukevičiaus kūrybą kalbėjo literatūros kritikas B. Bražėnas, apie susitikimus su juo tėvikiėje — poetas V. Šimkus. Ištraukas iš romano "Bučiuoju Žalį" skaitė aktorius R. Kalvelis. J. Mačiukevičius yra retas savo populiarumu rašytojas, gaunantis daug laiškų, kuriuose nepažįstami žmonės jam atskleidžia slapčiausius savo sielos viržius, subtilius dalykus, labiau tinkančius psichologui ar medikui. J. Mačiukevičius atsiliepia į tuos laiškus, norėdamas padėti karta-tais neviltį papuolusiems žmogui.

Akademikas dr. Juozas Jurginis "Literatūros ir Meno" 26 nr. pranešė istoriko prof. dr. Vladimiro Pašutos mirtį Maskvoje birželio 10 d. Vėlonis buvo gimęs 1918 m. baldžio 19 d. Pasijūmėjo kaip vienas žymiausių viduramžių istorijos tyrinėtojų Sovietų Sąjungoje. Savo nekrologe dr. J. Jurginis rašo: "Jo tyrimo objektas — Rytų Europa, tačiau svarbiausi jo darbo vaisiai atiteko Lietuvai. Plačiai žinomas V. Pašutos lietuvių kalba paskelbtos knygos "Gedimino laiskai" (1966) ir "Lietuvos valstybės susidarymas" (1971). Ir kiti, rusų kalba parašyti, jo veikalai — "Galičo-Volynės Rusios istorijos apybraižos" ir "Pomeranija" — glaudžiai susiję su senovės lietuviais. Juose dėstoma pažiūra, kad Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje gyvavusi lietuvių ir slavų sandrauga suvaidino progresyvių vaidmenį, ginant Rytų Europą nuo kryžiuočių veržimosi iš vakarų į rytus ir nuo mongolų-totorių atplūdzio iš rytų į vakarus. Jis labai vertino tokius kultūros paminklus, kaip Lietuvos metraštis, metrika ir teisių kodeksai, kurie šiuo metu yra Europos istorijos šaltiniai..." Dr. J. Jurginis primena, kad prof. dr. V. Pašuta "Didžiojoje britų enciklopedijoje" buvo paskelbęs straipsnį apie Algirdą. Jis taipgi rūpinosi Prūsų teisyne ir Christburgo sutarties išleidimu tokia forma, ko-kia buvo paskelbtai Gedimino laiskais. Nekrologas užbaigiamas pastaba: "Maža V. Pašuta pavadinti Lietuvos istorijos bičiuliui, jis buvo ta nerami dvasia, kuri mūsų istoriografijai neleido virsti provincijos kraštotyra. Palydėdami jį į amžiną atilį geru žodžiu, nepalaidokime veržlios istoriko dvasios, kuri mums taip reikalinga.

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 22 milijono dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
		90 dienų termin. indėlius	8 1/2 %
		180-185 d. termin. ind.	8 1/2 %
		term. indėlius 1 metų	8 3/4 %
		term. indėlius 2 metų	9 %
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 3 metų	9 1/2 %
Antradieniais	10 - 3	pensijų s-ta	10 %
Trečiadieniais	uždaryta	spec. taup. s-ta	7 1/2 %
Ketvirtadieniais	10 - 8	taupomąją s-ta	7 1/2 %
Penktadieniais	10 - 8	depozitų-čekių s-ta	6 %
Šeštadieniais	9 - 1	DUODA PASKOLAS:	
Sekmadieniais	9.30 - 1	asmenines nuo	12 %
		mortgičius nuo	10 1/2 % - 12 1/2 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamus įvairius sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

HOMETARIO Real Estate Ltd.
Insurance Brokers
Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio draudai? Prieš mokėdami, pažiūrėkite į mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus **A. Blūdžius**
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilio mechanikai
* taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
* GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrų ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukli kairėn prie
pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilinių mechanikų pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.;
trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo
pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake
oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu varčiotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Toronto Prisikėlimo parapijos surengtoje vasaros stovykloje lietuviškai nekalbantiems vaikams Wasagoje. Linksmą programą atlieka vadovai: A. Kakevičius, K. Dauška, sesuo O. Mikailaitė, L. Kulavičienė, R. Mikenaitė. Stovyklautojams tokios programos patinka Nuotr. L. Dauškos

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

virtadaliu. Pasak B. Bennetto, jo vyriausybė negali iš valdžios išdėti mokėti atlyginimų savo tarnautojams, kurie yra nereikalingi ir tinkamai neatlieka savo darbo. Kitas įstatymas palies visus viešuosius tarnautojus, kurių bendras skaičius yra apie 250.000. Jie galės būti atleidinėjami iš darbo valdžios nuostata, nekreipiant dėmesio į išdirbtą laiką. Tai skaudus smūgis tų tarnautojų unijoms. Metinis algų padidėjimas bus leistas 5%, bet tik tokiu atveju, jeigu bus padidėjęs darbinumas. Mokytojams į savo klases teks įsileisti daugiau mokinių, nors dėl to sumažės pačių mokytojų skaičius. Uždaromos ir kaikiurios valdinės institucijos, panaikinama nuomos kontrolė, pabranginama sveikatos drauda. Už skubias paslaugas ligoninių greitosios pagalbos skyriuje pats pacientas turėdavo sumokėti \$4, o dabar šis mokeskis padidinamas iki \$10. Už ligoninėje praleistą parą seniau prie provincinės draudos reikėdavo pridėti \$7.50, dabar reikės — \$8.50. Britų Kolumbija yra labiausiai unijų padengta provincija visoje Kanadoje. Ankstesnės NDP socialistų vyriausybės nuostatos buvo padariusi daug nuolatų, kurios dabar yra nepakeliamos deficito smaugiamam provincijos biudžetui.

Kanados ministras pirm. P. E. Trudeau, paskelbė du papildomus parlamento rinkimus rugpjūčio 29 d. Tie rinkimai — Central Nova apylinkėje, N. Skotijoje, ir Mission-Port Moody apylinkėje, Britų Kolumbijoje. N. Skotijoje atstataidino parlamento narys E. MacKay, tą vietą norėdamas užleisti naujam konservatorių vadui B. Mulroniui, o Britų Kolumbijoje tuščią vietą paliko socialistui M. Rose perėjimas į provincinę politiką. B. Mulronio kandidatūra paskelbė iš parlamento pasitraukęs E. MacKay. B. Mulronis rinkiminiame vajuje turės tris pagrindines temas — darbą, darbą, darbą. Tad iš tikrųjų visas dėmesys teks nedarbo sumažinimui Kanadoje. Tikimasi, kad šiuose rinkimuose konservatorių vadovas B. Mulronis atskleis bent dalį naujos konservatorių politikos.

Kanados radijo ir televizijos taryba kabelio bendrovėms leido įvesti tris apmokamus kanalus. Skubaus praturtėjimo suvilioti asmenys paskubomis sudarė tris bendroves: "First Choice", "Superchannel" ir "C Channel". Mat joms net nereikia savo televizijos stočių, užtenka tik kabelio paslaugų. Atrodė, kad visi televizijos žiūrovai griebė tuos kanalus su naujais filmais, koncertais, sportu, kiekvienam kanalui mokėdami po \$16 per mėnesį. Praturtėjimo viltys nepasiteisino. Trys apmokami kanalai tesusilaukė apie 325.000 klientų visoje Kanadoje, o tai tesudaro vos 3% visų kanadiečių, kurie naudoja kabeliu. Pirmąją auką tapo "C Channel" bendrovė, transliacijos sustabdžiusi birželio 30 d., praradusi \$4.8 milijono, Toronto-Dominion bankui likusi skolinga \$3.5 milijono. Ši bendrovė daugiausia rėmėsi koncertais, vaikams skirtomis programomis. Vieną savaitę nemokamai bandė rodyti reguliariose kabelio kanaluose, bet gėbėtojų nesulaukė. Kitos dvi bendrovės daugiausia remiasi filmais, bet ir jų ištekliai maža, tenka griežti senų fil-

mų. Naujųjų gamybą dabar yra gerokai sumažinęs Hollywoodas. Atrodo, ir tas bendrovės gali ištikti "C Channel" likimas, jeigu nebus surasta pakankamo skaičiaus klientų. Kanados radijo ir televizijos tarybai buvo duotas įsipareigojimas dalį pelno panaudoti kanadiškoms programoms. To pelno dabar neužtenka savo veiklai užtikrinti. Dalis kaltės tenka pačiai tarybai. Reikėjo pradėti su vienu apmokamu kanalu. Leidimas trijų tokių kanalų suskaldė gausumą nepasizymėjusią klientūrą. Už eilines kabelio paslaugas per metus mokama apie \$100, nes mokesčių jau pareikalavo Otava ir provincijos. Prie šio metinio \$100, užsisakius tik vieną apmokamą kanalą, dar reikia pridėti beveik \$200.

Du Kanados valdžios tarnautojai — B. Trotteris ir D. Brasetas steigia atominio nusi-ginklavimo siekiančią naują partiją — "Green Party of Canada". Atrodo, idėja pasiskolinta iš "žaliųjų" partiečių V. Vokietijoje, kur jie jau įkėlė koją į parlamentą. Suvažiavimas įsteigti kanadiškai "žaliųjų" versijai įvyks Otavoje rugsejo 23-25 d.d. Organizatoriai tikisi sekančiuose Kanados parlamento rinkimuose turėti 50 kandidatų. Panašus "žaliųjų" bandymas Britų Kolumbijos parlamento rinkimuose baigėsi nesėkme: keturi paskelbti kandidatai tesurinko apie 3.000 balsų.

Aukos didiesiems renginiams

Aukojo V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui ir Lietuvių Dienoms

\$7000: Kanados Lietuvių Fondas; \$1000: Kredito kooperatyvas "Parama", Kredito kooperatyvas "Talka", Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas, Toronto Lietuvių Namai.

Windsoro apylinkė
\$520: P. Kuras; \$25: J. Giedriūnas, dr. D. Naikauskienė, J. Kizis; \$20: V. Barisas, G. Vindašius, R. Dumčius, S. E. Zatorskiai, V. Baltrušaitis, dr. Č. Kuras; \$15: M. Kizis; \$10: kun. K. Simaitis, P. Kozulis, P. Eidukas, L. Leparskas, Br. Barisas, S. Naikauskas, E. Pakauskienė, M. Stechyshyn; \$5: A. Juskauskas, K. Linkevičienė, M. Žilinskienė.

Hamiltono apylinkė
\$100: B. Steponavičius; \$50: A. Obarskis; \$35: P. Lastauskas; \$25: S. Melnykas, J. Bersėnas, A. Garckūnas, J. Pleinys, S. Dalius, A. Pranckūnas, L. Skripkutė, P. Lokošius, S. Rakštienė; \$20: V. Stanaitienė, P. Žulys, M. Juodis, J. Steiblys, K. Mileris, B. Macys, V. Sakas, A. Patamsis, G. Paukštys, J. Januškevičius, A. Mingėla, G. J. Kolakauskai, J. E. Mačiulaitis, J. Butkevičius; \$15: V. Grikielis; \$10: K. Meškauskas, E. Lengvinas, M. Lazdūtis, V. G. Agurkiai, J. Ribys, K. Karska, F. Pajarskas; \$5: A. Paliukonienė, M. Kvedarienė, S. Karalėnas, P. Šulys, A. Parėstis, J. Sadauskas, A. Juozapavičius, B. Pakalniškis, V. Bagdonas, A. Liaukus, P. Kareckas.

Toronto apylinkė
\$500: dr. M. ir dr. J. Uleckai;

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"
meniškai įrašo knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvius.
Telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
Daromi nauji minkšti baldai ir apraubyti seni PIGIA KAINA.
P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Skautų veikla

• Liepos 10 d. naktį "Rambyn" tuntas padidėjo 5 naujais sk-vyčiais. Įžodį atliko: A. Kisonas, A. Radzevičius, G. Sendžikas, R. Trumpickas, J. Zenkevičius. To įvykio liudininkais buvo 19 sk-vyčių. Įžodžiui vadovavo s.v.v.sl. dr. R. Saplys. Tėvynės sūnaus ir gerojo darbo mazgelius užrišo Kanados rajono vadeiva v.s. V. Skrinkas ir tunt v.s. L. Kalinauskas, sveikino raj. vadas v.s. Č. Senkevičius. Skautiškas aciu S. G. Kuzmams už leidimą pasinaudoti jų skauku.

• Skaučių įžodį atliko L. Dailydaitė, A. Karasiejūtė ir V. Bijūnaitė; prityrusių skaučių — I. Freimanaitė ir G. Jonytė. Vadovavo draugininke J. Melnykaitė.

• Sukaktuvinė "Aušros" stovykla prasideda liepos 31 d. Tą dieną visi vienetai suvažiuoja į įsikuria nurodytose pastovyklėse. Vadovai-vės, kurie gali, laukiami liepos 30, šeštadienį. Virtuvė jau veiks ir galės pamaitinti iki 100 žmonių. Č. S.

RITA MIŠKINYTĖ iš Londono, Ontario, gavusi KLB kultūros komisijos skirtą premiją \$250 už kultūrinę ir visuomeninę veiklą 1982 metais lietuvių jaunimo ir Bendruomenės gretose Nuotr. V. Azis

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami
susitarus telefonu

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:	IMA:
8 1/2 % už 90 dienų term. indėl.	už asmenines paskolas nuo 12 %
8 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
8 3/4 % už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
9 % už 2 m. term. indėlius	1 metų 10 1/4 %
9 1/2 % už 3 m. term. indėlius	2 metų 11 1/2 %
10 % už pensijų planą	3 metų 12 1/2 %
9 % už namų planą	(fixed rate)
7 1/2 % už specialią taup. s-tą	su keičiamu nuosimčiu
7 1/2 % už taupymo s-tas	1, 2 ar 3 metų 10 1/2 %
6 % už čekių s-tas (dep.)	(variable rate)

AKTYVAI virš 35 milijonų dolerių
Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydys, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489-1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
ALFONSAS GARBENIS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
Telefonas 773-6480
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto (kainavime (Capital Gains), investicijose, mortgičių parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

A. E. LEPAGE
Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
* Nemokamas namo įkainojimas *
(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1566 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 769-9424

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visių rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas — RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Steve Ignatavičius, B.A., B.PHE, B.Ed.
patarnauja investicijų ir šėrų srityje.
Jis atstovauja bendrovei Housser a. Co. Ltd. (įsteigta 1917 m.), kuri yra narė The Toronto Stock Exchange, The Investment Dealers Association of Canada. Duodama nuolaida už patarnavimą iki 80% T.S.E. ir T.C.O. tranzakcijose.
Skambinkite lietuviškai telefonu 364-0264, ext. 16 Toronte

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo
Juozas-Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate
Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

liauskas, P. Misevičius, A. Blūdžius, A. Pundzius, Iz. Antanaičius, V. Pačkauskas, E. Valenciej, S. Paciuonas, P. Lackus, F. Barauskas, J. Ziurinskas, D. Karosas, M. Andriulevičius, A. Lukošienė, A. Padolskienė, S. Gailevičius, R. T. K. Konkulevičius, G. Chvedukienė, J. Vitkūnienė, St. Jokūbaitis, I. Kondrotienė, E. Griškenienė, M. Gegužis, Kybrancienė, Uletskienė, E. Tamulionis, K. Beržanskas, G. Pamataitis, M. Jankus.
\$4: K. Bubliuskienė, P. Kecočius, A. Norkus; \$3: L. Pilipavičius, J. Jagėla, V. Bakšienė; \$2: S. Rovas, A. Dilkus, J. Zabulionis, H. Matušaitis, Venskus, Z. Kučinskis, P. Šimkevičius, P. Kružikas, S. Žvirblis, D. Šimkevičius, E. Bartmanas, M. Preikšaitis, E. H. Kancaitis, E. Hermanas; \$1: E. Jakubauskas.
Su dėkingumu —
Lėšoms Telkti Komitetas

"Vilniaus" paviljonas Toronte dėkoja

Šiais metais KLB Toronto apylinkės tarybos posėdžio metu buvo išrinktas komitetas, kuris rūpinosi "Vilniaus" paviljono reikalais Karavano metu. Tą komitetą sudarė — V. Šiaučiušienė — pirmininkė, Ž. Šilinskaitė — vicepirmininkė, V. Valiulis — išdėstytas, V. Valiulienė — sekretorė, St. Stončius ir R. Šiaučius — baro tvarkytojai, L. Mačionienė — pyragų stalo tvarkytoja, I. Vitkienė ir E. Astrauskaitė — salių puošėjos vadovės, P. Petrauskas — parodų salės tvarkytojas. Karavano metu, birželio 17-25 d.d., daug žmonių prisidėjo prie "Vilniaus" paviljono darbų. Šis komitetas jiems reiškia nuoširdžią padėką.

Yra svarbu skelbti žinias apie lietuvių tautą, istoriją ir kultūrą. Dėkojame visiems, prisidėjusiems prie parodų salės papuošimo. Vyriausias jos tvarkytojas buvo P. Petrauskas. Jam padėjo A. Vaitonienė, V. Matulaitis, R. Dauginis, A. Gvidys, P. Karosas.

Meno rodimus paskolino A. Vaitonienė, V. Matulaitis, M. Ulečienė, p. Katelienė, L. Mačionienė, J. Dagys, K. Raudys, R. Šiaučius, G. Kuzmienė, L. Nakrošienė.

Karavano metu kankliavo R. Zavytė ir D. Tunaitytė. Parodų salėje budėjo I. Freimanaitė, I. Čuplinskaitė, D. Petkevičiūtė ir G. Jonytė.

Yra būtina sudaryti gerą "Vilniaus" paviljono atmosferą. Dėkojame I. Vitkieniui ir E. Astrauskaičiai, kurios tvarkė ir puošė pagrindinę salę, sceną ir kavinę. Jos paruošė patrauklius lietuviškų pasakų plakatus, kurie žavėjo svetimačius. Šios organizacijos paskolino dekoracijas: "Gintaro" ansamblis, LN Moterų Būrelis, Prisiškėlimo parapija, L. Vaitkai Namai, skautai, Lietuvių Namai paskolino p. Laučio suprojektuotą lietuvišką namelį. Papuošti salės ir kavinės stalams paaugusių geles: p. Yčienė, J. Arštikaitis, G. Kuzmienė, G. Kaknevičienė, R. Greičiūnienė. Ant stalų buvo nauji "Vilniaus" paviljono užtiesalai ir reklamos, kuriuos paruošė R. Smolskis ir "Type Master Graphics". Ačiū jiems.

Karavano sėkmė yra būtina turėti pyragų stalą. Dėkojame visoms moterims, kurios ne tik sukūrė pagaminti ir padovanoti pyragus, bet ir pačios pardavinėjo. Pagrindinė pyragų pardavimo vadovė buvo L. Mačionienė. Taip pat daug padėjo J. Pacevičienė. Nuoširdi padėka: KLK Moterų Drjos Lietuvos Kankinių parapijos skyriui, KLK Moterų Drjos Prisiškėlimo parapijos skyriui, Prisiškėlimo parapijos chorui, "Atžalyno" šokių grupei, Išganytojų parapijos moterų būreliui, skautų ramovėi, Anapilio Moterų Būreliui, Lietuvių Namų Pensininkų Klubui, Lietuvių Namų Moterų Būreliui. Taip pat nuoširdūs ačiū savanorėms, kurios pardavinėjo pyragus birželio 23 ir 25 d.d.

Dėkojame "Vilniaus" paviljono karalaitei "Miss Vilnius" palydovei A. Sendžikaitėi už jos nuoširdų pareigumą. Visą laiką ji priimdavo lankytojus su šypsena ir malonumu. Programos metu ji atlikdavo pranešimus.

Šiais metais Karavano metu turėjome vieną pastovų "burmistą" — J. Valaitį. Jam pasisekė išjudinti ir įjungti svečius į programą ir gerą nuotaiką. Jis prisidėjo prie programos pranešimų ir sąžiningai atliko darbus.

Dėkojame "Atžalyno" ansambliui už nepaprastai gražų programos atlikimą. "Atžalynas" labai gražiai atstovavo lietuvių tautai ne tik per programą, bet ir per pertraukas. Jie visuomet buvo pavyzdiniai ir mandagūs. Žiūrovams buvo įdomu ir smagu, kai po paskutinės programos dalies visi šokėjai išvedavo juos šokti.

Nors šokėjai buvo pavargę, kiekviena jų programa buvo gyva ir įspūdinga. Savaitgaliais "Atžalyno" maziukai prisidėjo prie pro-

gramos, o vyresniųjų grupė šoko kas dieną. Vyresniųjų grupės šokėjai buvo: J. Campbell, R. Kiškūnaitė, D. Pargauskaitė, R. Dauginis, R. Trumpickas, A. Rašymas, P. Sukauskas, V. Dauginis, R. Turutė, V. Greičiūnas, E. Macijauskas, D. Govėdas, E. Pamataitis, D. Marcytė, L. Trumpickaitė, V. Dovidaitė, V. Vitkūnaitė, D. Krievaitė, O. Jurėnaitė, A. Beržinytė, D. Pranckevičiūtė, L. Gačiūnaitė.

Taip pat reiškiamė padėką "Atžalyno" grupės vadovams, ypač Lilei Pacevičienėi, už jų darbą, rūpestį ir laiką.

Gerimų pardavimas yra geriausias pajamų šaltinis. Šiais metais barą ir savanorius darbininkus suorganizavo St. Stončius ir R. Šiaučius. Prie baro talkino Toronto lietuvių mustuko (baseball) komanda, ledo ritulio komandos ir še asmenys: A. Urbonas, A. Kišonis, A. Saplys, R. Grybas, L. Padolskytė, A. Kaknevičius, M. Jaglowitz, R. Kuliavas, R. Kaknevičiūtė, A. Biskytė, V. Kiškūnas, B. Houle, V. Turutaitė, L. Keršytė, A. Rimkus, L. Zubrickas, A. Radzevičius, V. Šimkus, R. Smolskis, S. Underlytė, L. Azubalis, V. Danaitis, A. Kručaitė, J. Azubalis, R. Stravinskaitė, R. Stravinskienė, R. Valadka, L. Cottreau, E. Stončius, S. Stončius, J. Melnykaitė, A. Vitkus. Visiems dėkojam už sąžiningą ir greitą aptarnavimą. Labai prisidėjote prie "Vilniaus" paviljono pajamų.

Dėkojame šeimininkėms už skanaus maisto gaminimą ir ilgas darbo valandas. Vyriausia šeimininkė buvo Br. Greičiūnienė, jai padėjo T. Kiškūnienė, St. Štikičienė ir J. Greičiūnas. Svetimtaučiai ir lietuviai gyrė kankių maistą, o cent-

rinė Karavano komisija paskyrė "Vilniaus" paviljonui pirmą vietą už maistą.

Prie virtuvės, bendros tvarkos palaikymo ir įėjimo dirbo sekančios savanoriai: A. Butrimaitė, Aud. Butrimaitė, D. Butrimas, G. Šaltmiraitė, L. Kuliavienė, D. Tunaitytė, R. Zavytė, D. Petkevičiūtė, I. Vitkienė, E. Astrauskaitė, J. Melnykaitė, R. Budnikas, K. Kiškūnienė, I. Tarvydienė, D. Puodžiūkaitė, D. Dirmantaitė, D. Čepaitė, L. Daukša, Z. Prakupaitė, R. Prakapas, A. Šernaitė, R. Trinklaitė, V. Juzukonytė, R. Jaglowitz, R. Stravinskaitė, R. Stravinskienė, R. Tamulionytė, S. Strimaitytė, I. Freimanaitė, G. Ulečas, V. Čuplinskis, I. Čuplinskaitė, T. Jonius, D. Besąsparytė, R. Rimkutė, T. Freimanas, J. Freimanas, Paulionis.

Dėkojame J. Nešukaičiui — Prisiškėlimo parapijos salių priežiūretojui, kurio nuoširdumas ir nuolatinė pagalba labai palengvino mūsų sunkų Karavano dienų darbą.

Dėkojame Karavano pasų platinimo — S. Prakupiui, Prisiškėlimo bankeliui, "Paramai", Lietuvių Namams, V. Aušrotui, "Type Master Graphics".

Dėkojame mecenatui V. Dauginiui už jo paaugtus reikmenis. Nuoširdus ačiū Prisiškėlimo parapijai, kuri kasmet, nežinūrat nuoštolio, duoda patalpas lietuviškai veiklai.

Esame dėkingi visiems, kurie betkokių būdu prisidėjo prie "Vilniaus" paviljono pasisekimo.

Visiems nuoširdžiausią ačiū taria — "Vilniaus" paviljono komitetas

Lietuvos ir išeivijos...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

mimas, Vasario 16 gimnazija, administracija reikalauja nemažų išlaidų, o pastovių pajamų PLB turi mažai. PLB priklausau nuo LB kraštų valdybų (ypač JAV ir Kanados). Lietuvių Fondo ir atskirų aukotojų geros valios. Pagrindinės pajamos turėtų būti 15% nuo solidarumo įnašų (jų visi kraštai mažai surenka) ir 30% nuo Vasario 16 aukų (už jas kraštų Bendruomenės pagal nustatytą nuoširdį neatsiskaito).

Suvestinė valdybos, "Pasaulio Lietuvio" ir fondu-projektų 4,5 metų sąmata rodo, kad turėta \$406,693 pajamų, \$439,944 išlaidų ir išdė tuo tarpu buvo \$18,595.

Didžiausia išlaidų dalis tenka "Pasaulio Lietuvio" leidymui — 50%, švietimui tenka apie 10%, kultūros reikalams — 15%, politinei veiklai ir pagrindinio spaudos leidimui — 10%, Vasario 16 gimnazijai — 5%.

Didžiausios pajamos gautos iš "Pasaulio Lietuvio" prenumeratų ir aukų jam — 45%. Organizacijų ir asmenų aukos sudaro 20%, JAV, Kanados LB ir kitų kraštų įnašai ir aukos — 15%, Lietuvių Fondo parama — 5%, aukos Vasario 16 gimnazijai ir pan. — 5%.

Nutarimuose siūlyta, kad kraštų Bendruomenės skirtų PLB 30% surinktų aukų Vasario 16 proga ir būtinai atsistų jau seniai sutartus 15% solidarumo įnašų. Taip pat siūlyta, kad įvairūs fondai skirtų tam tikras sumas tiesiai PLB.

Ansamplių pasikeitimai su P. Amerika davė žymius nuostolius, "Pasaulio Lietuvio" leidimui kasmet teko pridėti po maždaug \$5,000. Dabar "Pa-

saulio Lietuvio" leidžiama 4,000 egzempliorių. Padidinus prenumeratorių skaičių 2000 "PL" lengvai išsiverstų be skolų.

Paskutiniiais valdybos kandelcijos metais teko mažinti ir keliones, ir projektus, nes pajamos nedidėjo, kaip kad tikėtasi. (Bus daugiau)

Vancouver, B. C.

PAAUKOJO TAUTOS FONDUI \$20 C. Dementa. Vankuverio Tautos Fondo aukų sąrašas "TZ" 23 nr. buvome klaidingai įrašę pavardę ir auką.

Už klaidą atsiprašome.

Tautos Fondo atst. Kanadoje

St. Catharines, Ont.

SUTIKTUVĖS. Išvykus klebonui į Hamiltoną ilgamečiui šios vietovės klebonui kun. J. Liaubai, OFM, jo vieton buvo paskirtas kun. K. Butkus, OFM iš St. Petersburgo Floridoje. Parapijiečiai, stebėję uolį jo veiklą per 8 mėnesius, suruošė jam suiktuvės liepos 10 d. į papuoštą šios parapijos-misijos salę 4 v.p.p. susirinko tautiečiai, sukvietę rengėjų komiteto, vadovaujamo A. Šetiko. Salėn atėjo ir kun. K. Butkus, lydimas kunigų — I. Mikalauskas, J. Liaubos, E. Jurgučio, Pr. Gaidos ir dijakono K. Kaknevičiaus. Palinkėjus "Ilgiausių metų", įvadinį suiktuvės žodį tarė A. Šetikas, o po jo kalbėjo visa eilė asmenų. Sveikino jau minėti kunigai (Kunigų Vienybės vardu — kun. Pr. Gaida) ir pasauliečiai — įvairių organizacijų atstovai. Išsamesnė kalbą pasakė misijos parapijos komiteto pirm. S. Janušonis. Meninę programą atliko muz. A. Paulionis ir p. Paulionienė. Pabaigai pasirodė "linksmieji broliai", kurie užbaigė programą smagia daina. Naujasis klebonas visiems nuoširdžiai dėkojo ir išvardino visus savo atliktus darbus per praėjusius 8 mėnesius, ypač pastato remontų srityje. D.

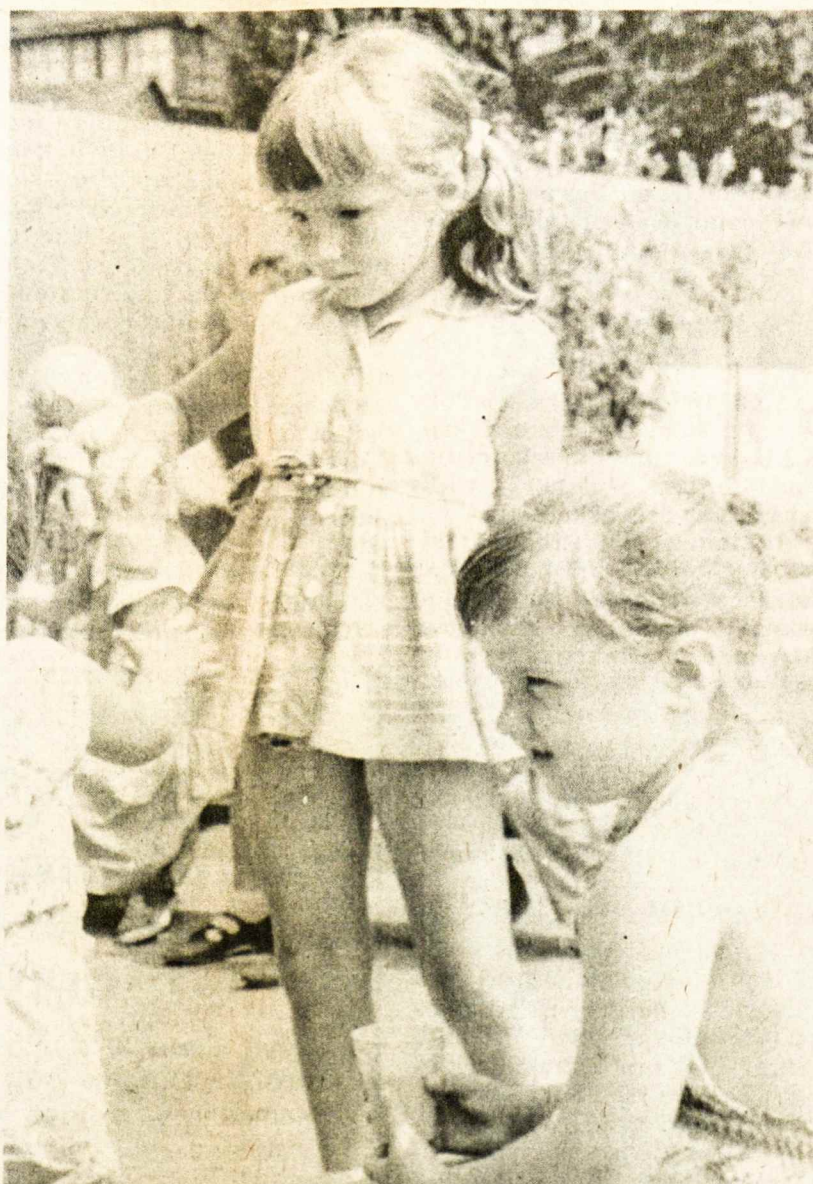
1983 metų EKSKURSIJOS VILNIUS arba VILNIUS ir kiti Europos miestai Rugsėjo 11 Rugsėjo 1 Rugsėjo 29 Galima važiuoti 8 dienom arba ilgesniam laikui grupėje arba paskirai. Grupę rugsėjo 1 lydisiu aš pats: norintiems galėsiu nupirkti automobilius. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu.

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A5

Vasarą reikia pailsėti bei atsigaiivinti, nes rudenį laukia mokykla

Winnipeg, Manitoba

MOTINOS DIENA. Gegužės 8 d. Šv. Kazimiero šventovėje kun. J. Bertasius atnašavo Mišias už visas motinas — gyvas ir mirusias. Mes, Winnipegio lietuviai, esame apdovanoti lietuvių kunigų. Ačiū kun. Bertasiumi už ištermę. Skaitymus atliko Marijus Timmermanas. Vargonais grojo — Renata Ramanciauskaitė, kurios dėka vėl girdėjome lietuviškas giesmes skambant mūsų šventovėje.

Minėjimą salėje tvarkė apylinkės valdyba, sudaryta iš jaunosios kartos tautiečių. Salėje buvome pasveikinti besispypsančių mūsų religijai, kurie visas motinas apdovanojo gelėmis kaip padėkos simboliu. Programą pradėjo apylinkės pirm. M. Timmermanas trumpu įžangos žodžiu ir pakvietė Emilią Šarauskienę pagrindinei kalbai. Pastaroji buvo labai gerai paruošta ir nušviėtė, kokia yra motinos paskirtis pasaulyje. Donata Jankauskienė perskaitė Adomo Mickevičiaus eilėraštį "Mano draugei mamai". Likusi programos dalis buvo atlikta jaunaisių mūsų bendruomenės narių, kurių labai mažai beturime. Pasirodo, turime talentingų muzikų, iš kurių ateityje galima būtų sudaryti orkestrą. Pirmoji pasirodė Brigita Barkauskaitė, kuri gražiai pagrojo smuiku ir taistrylingai lietuvių kalba pasakė eilėraštį "Tave myliu". Rokas Šarauskas padeklamavo eilėraštį "Pelytė". Tomas Šarauskas pagrojo sakofonu. Renata Ramanciauskaitė paskambino pianinu keleta kompozicijų.

Ta proga buvo įteiktas čekis jaunimo ir bendruomenės veikėjui Reniui Balčiūnui, gautas iš KLB krašto valdybos kultūros komisijos, rekomenduojant KLJ S-gos valdybą. KLB Winnipegio apylinkė didžiojoji suteikta garbe jaunam mūsų ir daug dirbančiam bendruomenės nariui ir reikią padėką kultūros komisijai už įvertinimą lietuviškos winnipegiečių veiklos. Baigiant minėjimą, M. Timmermanas tarė trumpą padėkos žodį ir pakvietė visus sudainuoti "Ar prisimeni namelį". Minėjimas baigtas kavute, kuria rūpinosi Joana Razmaite, Danutė Skolny ir Vida Balčiūnaitė.

JOANA RAZMAITE dalyvavo PLJ kongrese. Ji yra KLB Winnipegio valdybos narė ir eina dvigubas

pareigas kaip sekretorė ir jaunimo atstovė. Mes esame tikri, kad tos dvi savaites, praleistas su pasaulio lietuvių jaunimu, bus Joanai įkvepimas nepailstamai dirbti lietuviybei.

"FOLKLORAMA" šiais metais bus rugsėjo 6-14 d.d. Mūsų paviljone "Vilnius" darbuosis: Danutė Skolny — burmistė, Vida Balčiūnaitė — karalaite, reikalų vedėjas — Marijus Timmermanas. Programą atliks kvartetė "Harmomija" iš Niujorko. Kiekvienas lietuvis Winnipege gerai žino, kad mūsų mažai bendruomenei dalyvauti šiam tarpkultūriniam festivalyje yra milžiniškas darbas. Būtų daug lengviau šį darbą atlikti, jei visi Winnipegio lietuviai ateitų į pagalbą. Kiekvieno įsijungimas į šį darbą organizatorių yra labai laukiamas. Pasidalinus darbu, ne vienas nepervargtų. Laukiame tautos. Skambinti Marijui Timmermanui tel. 453-8394.

KLB Winnipegio apylinkės valdyba

Oakville, Ontario

AUKOJO TAUTOS FONDUI 1983 METAIS: \$60: dr. S. Kazlauskas; \$50: A. Vaičieliūnas; \$25: Pr. Linkevičius, J. Vaičieliūnas, J. Ziuraitis; \$20: J. Vėgelis, V. Žemeckas; \$15: R. Dementavičius, B. Liškauskas; \$10: Pr. Ališauskas, J. Barzdaitienė, V. Butrimas, kun. P. Gaida, E. Juzėnienė, Myk. Krivickas, J. Macijauskas, Vyt. Pulkuninkas, S. Pyzevėnė, A. Ramonas, dr. A. Saunoris; \$5: Z. Ancevičius, F. Arnold, J. Gimbutis, M. Ramanauskienė. Iš viso: \$385.

Aukotojų pagėdavimu, KLB politinei veiklai paremti surinkta \$710 (aukotojų sąrašas paskelbtas "TZ" 1983.IV.7). Iš viso surinkta: \$1095.

Nuoširdi padėka visiems aukojusiems.

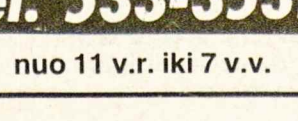
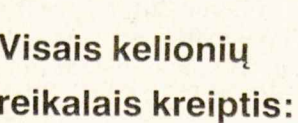
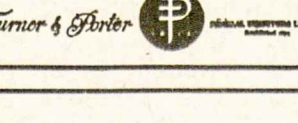
A. Vaičieliūnas, TF įgaliotinis

Turner & Porter

laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Tel. 533-7954

TORONTO

Lankytojai. "TZ" applanke kun. Tasius Ereminas iš Italijos, grįždamas iš PLD Čikagoje. Jis yra "TZ" skaitytojas ir Milano universiteto filologijos fakultete dėsto lietuvių kalbą — turi 3 paskaitas į savaitę. Jo studentai yra italai, kurie studijuoja klasikinės kalbas. Kun. T. Ereminas yra gimęs Lietuvoje, bet mokslus baigęs Italijoje ir kunigu įšventintas 1938 m. Priklauso rosminiečių vienuolijai. — **Leopoldas Stankevičius**, grįždamas iš PLB seimo Čikagoje, applanke savo pažįstamus Toronte ir "T. Žiburius", kuriuose rado buvusį argentinietį. Vyt. Balčiūną, dirbantį spaustuvės vedėju.

Penkioliktoji tarptautinė skautų stovykla — džiamborė įvyko Alberto provincijoje prie Kalgario š. m. liepos 4-14 d.d. Joje dalyvavę lietuviai skautai (R. Belzinskis, R. Matas ir P. Molis iš JAV) atsiuntė "TZ" skaitytojams sveikinius. Kanadiečių skautų eilėse ten darbavosi ir Kalgario skautų veikejas p. Dubauskas.

DAŽYTOJAS-DEKORATORIUS su 30 metų patirtimi. Atlieka išorės ir vidaus dažymą bei papieravimo darbus. Skambinti vakarais po 6 v.v. 769-7044 Toronte, KAROLIS ABROMAITIS

A & L Windows

Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) (vairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. **Nemokamas įkainojimas.** Lietuviams 10% nuolaida Skambinti telefonu (416) 545-6556 Hamiltone, Toronte ir apylinkėse

A. E. LEPAGE

REAL ESTATE SERVICES

PERKATE AR PARDUODATE NAMUS?

SKAMBINKITE

BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI

3630 Lawrence Ave. East 431-5462
Scarborough, Ont. M1G 1P6 445-9469

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A., M.L.S., LL.B.

3031 Bloor St. W., Suite 200 Telefonai:
prie Royal York įstaigos (416) 231-4138
Toronto, Ontario M8X 1C5 namų 848-0234

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 303 Telefonai:
Toronto, Ontario M6S 4W3 įstaigos (416) 762-7393
Bloor ir Jane gatvių kampas namų 233-0303

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p., Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerciniai

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR

3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

NAUJAS TELEFONAS: (416) 232-1111

- * nuosavybių įvertinimas
- * priežiūra ligos ar nelaimių atveju
- * palikimų nuosavybių tvarkymas
- * patarimai perkant ar parduodant

DRAUDA

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD.

(Savininkas Balys Maskellūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8Y 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTONT

Anapilio žinios

— Liepos 16 d. susituokė Rima Pilipavičiūtė su Patriku J. McGuire. Ruošiasi tuoktis Lydija Radzevičiūtė su Kenneth R. Lawless.

— Kapinių vartai uždaryti 9 v.v. — Parapijai paaukojo \$300 J. Arštikaitis, kapinėms — J. Gustaitis \$25.

— Liepos 18 d. lietuvių kapinėse palaidotas a.a. Paulius Balčiūnas, 73 m. amžiaus, pastaruoju metu gyvenęs St. Petersburg, Floridoje.

— Liepos 17 d. lietuvių kapinėse pašventintas kūrėjo-savanorio a.a. Jakimavičiaus paminklas, kurio projektą padarė archit. V. Petrusis. Apeigose dalyvavo visa plati velionies giminė.

— Liepos 17, sekmadienio, pamaldose dalyvavo visa eilė tautiečių iš Britanijos, Australijos, Brazilijos.

— Mišios liepos 24, sekmadienį, 10 v.v. — už a.a. Oną Šalinskienę, 11 v.v. — už a.a. Oną Matukaitienę ir a.a. Oną Ališauskienę; Wasagoje 10 v.v. — už a.a. Janiną Starienę.

Lietuvių Namų žinios

— KLB Toronto apylinkės įsteigtas informacinis skyrus teikia informaciją apie visuomeninę veiklą. Renginių organizatoriai prašomi atsiųsti savo veiklos planus ir numerius telefonų tų asmenų, į kuriuos galima kreiptis kilus reikalui.

— LN tarnautojai pakaitomis atostogauja. Reikalų vedėjai A. Vaičiūnai išvykus vienai savaitę, jo pareigas eina kiti grįžę iš atostogų A. Skilandžiūnienė.

— Lankėsi kun. P. Urbaitis iš Brazilijos ir paliko įvairios informacijos.

— Svečių knygoje pasirašė: iš Brazilijos — J. Bratkas, M. Bumblienė, A. Bumblis, E. Nascimento, A. Vinkšnaitis, M. Vinkšnaitienė, J. Tatarūnas, L. Rimkevičiūtė, kun. P. Urbaitis; B. Kazlauskienė iš St. Catharines, A. Kazlauskas iš LaSalle, Que., P. R. Klimas iš Rochesterio, A. I. Dudaičiai iš Australijos.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju mielom poniam ir panelėm už suruoštą man tokių puikių mergvakarų. To vakaro maloni nuotaika puikiai išpuošė salėje ir mūsų nuoširdūs sveikinimai bei linkėjimai mano atėties gyvenimui paliko mano širdyje neužmirštama įspūdį.

Esu labai dėkinga visom rengėjom ir viešniom už tokias gausias ir gražias dovanas, kurios man ir Ričardui primins jūsų nuoširdumą.

Mano mielai krikšto mamai p. Turūtienė, pamergė ir visom padėjėjom dar kartą nuoširdus aciū.

Rima Petkutė

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

REIKALINGOS DVI MOTERYS darbai Toronto Lietuvių Vaikų Namuose — viena vaikų darželyje, kita — virtuvėje. Skambinti tel. 534-5773 Toronto.

ATLIEKU visokių namų remonto ir stalius darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofąs (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronto — J. Baliūnas.

REIKALINGA VASTININKO PADEJĖJA, mokanti gerai rašyti mašinėlė, kalbanti lietuviškai, patirtis nebūtina. Teirautis tel. 535-1944 Toronto.

JAU 20 METŲ veikia natūralaus gydymo klinika, kurioje su mediciniškom ir pooperacinėm problemom daugybė žmonių pasveiko arba rado pagėrėjimą. B. NAUJALIS — Mass. Ther. N.D.R.N.A. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5. Tel. 533-8008.

LIETUVIŠKA

gėlių krautuvė savininke V. SIMINKEVIČIENE. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas ir rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininke yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parenimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8260 arba 667-8280 Toronto.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Liepos 17 d. 10 v. Mišiose organizuotai su vėliavomis dalyvavo V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso atstovai. Mišias koncelebravo prel. P. Ragaižinskas iš Brazilijos, kun. P. Urbaitis, SDB, iš Brazilijos ir kun. A. Simanavičius, OFM. Pamokslą sake kun. Alf. Grauslys iš Čikagos. Per Mišias giedojo "Volungės" choras, vadovaujamas D. Viskontienės ir akompanuojamas P. Vyto. Po Mišių salėje jaunimui buvo surengtos vaišės, kurias paruošė: V. Vaitkienė, J. Kriščiūnienė ir S. Martinaitienė.

— Su Mišiomis ir vėliavų iškėlimu liepos 17 d. Wasagoje pradėta lietuviškai kalbančių vaikų stovykla. Vadovybė: komend. R. Kuliavas, koordinatorius klierikas E. Putrimas, R. Šoliūnaitė, R. Kakevičiūtė, D. Dirmantaitė, slaugė K. Ulozaitė, L. Dauksa, J. Azubalis, D. Čuplinskas ir klierikas S. Tillson, OFM. Stovykos kapelionas — kun. A. Simanavičius, OFM. Stovyklauja apie 50 vaikų.

— Kelionei autobusu į Kanados kankinių šventovę Midlande rugpjūčio 7 d. registruotis klebonijoje.

— Susituokė: Sofija Norkutė su Stephen Hopkins.

— Parapijai aukėjo: Z. Didžbalienė \$150, M. Skučienė \$50.

— Mišios liepos 24, sekmadienį, 8 v.v. — už Alfredą Žilį, 9 v.v. — už Agnietę ir Joną Lungius, 10 v.v. — už Alfonsą Mazlavecką, 11.30 v.v. — už parapiją, 8.30 v. vakaro už Magdalėną ir Vincą Pranckevičius.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems draugams, giminėms ir bičiuliams, atsilankiusiems į mūsų įkurtuves liepos 10 d. Mississaugoje ir už gausias bei vertingas dovanas, kurių tikrai nesitikėjome. Ypatingas aciū Lietuvos Kankinių parapijos klebonui kun. J. Staškui už mūsų namo pašventinimą, taip pat mūsų tėveliams Aldonai ir dr. Aleksandriui Valadkoms, Aldonai ir Algirdui Vaičiūnams, kurių pagalba deka taip sklandžiai ir šeimyniškoje atmosferoje visi maloniai praleidome sekmadienio popietę.

Raimondas ir Ramona Valadkos

Parkdale-High Parko atstovo Kanados parlamente Jesse Flis raštinėje Otavoje dirba Rita Rudaitytė. J. Flis naujausioje savo darbų apyskaitoje mini ir Vidą Jasinevičius, kuri nupiešė jo leidinio viršelį. J. Flis raštinė Toronto: 2323 Bloor St. W., Suite 218-C, Toronto, Ont. Tel. 762-8446.

Kun. P. M. Urbaitis, salezietis iš Brazilijos, dalyvavo PLD Čikagoje, lankėsi Toronte, Hamiltone, Delhi ir kitose vietovėse. Čikagoje įsiai surengė buvusių saleziečių mokinių suvažiavimą. Kanadoje ir JAV jų yra apie 60, Europoje — 600. Toronte ir Montrealyje numatomas jų suvažiavimas š. m. spalio mėnesį. Taip pat kun. P. Urbaitis teikia lešas Brazilijos lietuvių katalikų misijai, kuriai vadovauja saleziečiai. Tam tikslui Hamiltono bankelyje "Talka" yra atidaryta sąskaita nr. 3020, Toronto "Paramoje" nr. 5921. Prisikėlimo bankelyje nr. 2505. Be to, jis įieško savanorio ar savanorės, pasirūšusios pagyventi Brazilijoje ir į talkinti liuanistinei mokyklai bei savitraščiui "Mūsų Lietuva". Minėtiems darbams remti Tillsonburgo Delhi apylinkėse sudarytas remėjų būrelis, kuriam vadovauti įgaliotas Gediminas Rugienius. Kun. P. Urbaitis kviečia ir visus Š. Amerikos lietuvių savo aukomis paremti lietuvių veiklą Brazilijoje, ypač lietuvių Šv. Kazimiero parapiją, aptarnaujančią tūkstančius lietuvių Sao Paulo mieste. Parapijos adresas: Paroquia Lituaana Sao Casimiro, C.P. 4421, 01000 Sao Paulo SP, Brazil.

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronto.

ORKESTRAS "Malūnas", grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v., EDVARDUI 536-6672 Toronto.

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronto.

ORKESTRAS

"Malūnas", grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v., EDVARDUI 536-6672 Toronto.

Dan Air

Savininkas — Danny Jurėnas Toronto tel. 233-9185 (tarnyba liepos 24 valandas)

"Tėviškės Žiburiai" VASAROS ATOSTOGOS — rugpjūčio pradžioje. Laikraščio neisėis rugpjūčio 4 ir 11 d. laidos. Paskutinis numeris prieš atostogas išėis liepos 26, antradienį, su liepos 28 dienoms data. Poatostoginis numeris išėis rugpjūčio 16 d. su rugpjūčio 18 d. data.

Krašto tarybos rinkimai

KLB Toronto apylinkės rinkiminė komisija praneša, kad KLB vyr. rinkiminė komisija nustatė tokį rinkimų ir KLB krašto tarybą tvarkaraštį:

1. Kandidatai siūlomi iki š. m. liepos 30 d., įteikiant sąrašus dviejuose egzemplioriuose apylinkės komisijos nariams. 2. Rinkimai įvyks š. m. rugsėjo 25 d. Sutikimo blankai kandidatuoti į KLB tarybą gaunami: Toronto Lietuvių Namuose, parapijų raštinėse ir pas komisijos narius.

KLB Toronto apylinkės rinkiminė komisija

Kapinių informacija

Kaip kiekvienos, taip ir Šv. Jono lietuvių kapinės turi savo taisykles, kurios yra valdžios patvirtintos ir visiems privalomos. Viena iš tokių taisyklių yra ši: kauburiai ant kapavičių bei jų aptvėrimai nėra leistini (jei būtų visos tokios kapavietės, tai laidoti pagal šio krašto tvarką būtų neįmanoma). Galima tik paminklo šonuose sodinti dekoratyvinius medelius ir priekyje dviejų pėdų atstume — geles.

Apie tai nekartą buvo skelbta ir spaudoje. Vienos tokios kapavietės artimųjų buvo su tvarkytos, bet kitos taip ir liko.

Kapinių komisija praneša, kad ryšium su minėta taisykle nuo rugpjūčio 1 d. kapinių administracija pradės kapavietes suliginti ir aptvėrimus nuiminti.

Administracijos pareigūnai: Juozas Jasinevičius 769-5075, Pranas Ališauskas 273-3796.

Kapinių komisija

Testamentų klausime Ontario parlamento atstovo Tony Ruprechtio iniciatyva buvo suauktas viešas susirinkimas liepos 7 d. lenkų Šv. Kazimiero par. salėje. Dalyvavo 250 asmenų. Kalbėjo parlamento nariai ir teisininkai, aiškinami naująjį Ontario įstatymą "Bill 29". Pastarasis buvo priimtas, atsižvelgiant į skundus, kad Kanados piliečių palikimai patenka į sovietinės valdžios rankas ir tik mažą dalis pasiekia teisėtus palikimo gavėjus. Naujasis įstatymas reikalauja įrodyti, kad palikimo gavėjas yra teisėtas ir kad jis gaus pilną palikimo sumą. Šis įstatymas įsigalios, kai Ontario vyriausybė išleis taisykles, nurodancias kuriom valstybėm šis įstatymas taikomas. T. Ruprechtas rekomenduoja štai ką: palikimo vykdytojas Kanadoje teatidaro banko sąskaitą, kas mėnesį teišima nedidelę sumą ir tepasiunčia tiesiai palikimo gavėjui; antra, kas mėnesį tepasiunčia maisto, vaistų ir kitokių gėrybių siuntinius.

Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje yra daug ir gražių paminklų, tik tai kaip kurių įrašai iškalti daryta lietuvių kalba. Lietuviams tai daro gėdą. Kapinių administracija įvedė potvarkį, reikalaujant lietuviško įrašo tekstą įteikti kapinių administracijai prieš jo iškalimą paminkle. Patirta, kad su klaidomis iškalti paminklai nebūs prijami.

Buvę Vytauto D. universitetui studentai atsargos karininkai ramovėnai išleisdino metraštį, apimantį 1933-1983 metus. Medžiagą surinko ir suredavo Jonas Karka. Leidinys gausiai iliustruotas, atspindi organizacijos ir paskirų asmenų veiklą bei gyvenimą.

Papildymas. "Nuoširdus aciū už išspausdintą "TŽ" liepos 7 d. laidoje mano padėką laidotuvių dalyviams, mirus mano seseriai a.a. Marijai Paplauskienėi. Deja, pavadė eilę praleista pavadė Simono Žulpos. Be to, mano pavardė yra Jasinskienė, o ne Jasinskienė. Malonėkite patikslinti".

Atlieku vėsinimo ir šaldymo sistemų remonto darbus namuose, automobiliuose ir komerciniuose pastatuose.

Dan Air

Savininkas — Danny Jurėnas Toronto tel. 233-9185 (tarnyba liepos 24 valandas)

Nauja jaunimo valdyba

V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas prasidėjo Čikagoje š. m. liepos 1 d. Po to kongreso dalyviai persikėlė į stovyklą Oberline prie Klevelando. Iš ten liepos 11 d. kongreso atstovai persikėlė į Trento universitetą Peterborough mieste Kanadoje ir dalyvavo studijų dienose iki liepos 20 d. Liepos 16-17 d.d. Toronte įvyko pramoginė dalis — šokių vakaras L. Namuose ir išvyka į Toronto salą. Šiuose renginiuose jaunimas dalyvavo labai gausiai. Liepos 17, sekmadienį, 10 v.v., Prisikėlimo šventovėje buvo specialios Mišios jaunimui, o po jų — vaišės.

Tolimesnėje programoje —

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ POILSIO STOVYKLA

Tėvų pranciškonų vasarvietėje

WASAGOJE

š. m. rugpjūčio 6-14 d.d.

Rašyti: Lietuvių Namai, 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6. Telefonas 532-3311.

Skambinti: V. Kulnys tel. 769-1266. Veiks virtuvė.

Kviečiame visus, taip pat ir šeimas su vaikais.

Sukaktuvinėje skautų "Aušros" stovykloje (liepos 31 — rugpjūčio 13 d.) pagrindinės iškilmes vyks rugpjūčio 6-7 savaitgalį. Visi kviečiami tas abi dienas lankyti stovyklą. "Aušros" šimtmečio minėjimas įvyks rugpjūčio 7, sekmadienį, 3 v.p.p. Paskaitą skaitys kun. dr. Pr. Gaida. Kadangi "Woodland Trails Camp" yra Toronto pašonėje, niekam nesudarys sunkumų važiuoti ten ir atgal. Geriausiai važiuoti nauja autostrada 404 nr. (Don Valley Parkway tęsinys). Važiuoti iki Bloomington Rd. Juo paskuti į rytus ir važiuoti iki 6th Concession. Čia sukti į kairę (į šiaurę); perkurti Vandorf Rd., čia pat ir stovykla. Iš Toronto iki stovyklos vartų 45 minučių kelias.

Toronto Lietuvių Pensininkų Klubas rengia išvyką į Perry Sound, Ont., 1983 m. rugpjūčio 18 d. Kelionė autobusu — \$14, 3 valandų plaukiojimas laivu \$8. Išvykstame 8 v.v. nuo Lietuvių Namų ir grįžtame 8 v.v. Registruotis iki rugpjūčio 12 d. pas L. Novogrodskienę tel. 769-8846.

Išvyka į Lions' Safari pavyko sėkmingai.

Sol. Gina Čapkauskienė-Capkas išleisdino naują lengvą bei lyrinį dainų plokštelę, kuri jau pasiekė Torontą bei kitas vietoves. Su simfoninio orkestro palyda įdainuotos dainos — B. Budriūno, J. Stankūno, G. Gudauskienės, A. Stankevičiaus, J. Govėdo, V. Herberto, W. A. Mozarto, R. Sieczynskio, F. von Flotow, J. Strausso. Plokštelės kaina Kanadoje — \$14, JAV-se \$12. Solistė, aplankiusi "TŽ", sakėsi turinti daug kvietimų koncertuoti rudenį įvairiose Kanados ir JAV vietovėse. Š. m. lapkričio pradžioje ji dainuosianti Toronte latvių kantoje.

A. a. K. Aperavičiaus atminimui paaukojo Tautos Fondui \$25 P. Lelis, \$20 Vl. Al. Balsai.

A. a. Elėnos Bražienės, mirusios Lietuvoje, atminimui paaukojo "T. Žiburiams" po \$20 — J. R. Rimai ir P. A. Kazilai.

Prie Toronto yra parodomas gvyulių ūkis "Riverdale Farm" (201 Winchester St., į rytus nuo parlamento rūmų). Jame yra įvairių naminių gyvulių, idomių ypač vaikams. Atidaryta nuo 9 v.v. iki pietumos. Įėjimas nemokamas.

Anglų kalbos kursai jaunimui nuo 18 m. amžiaus, kurių gimtoji kalba nėra anglų, rengiami Jorko universitete 1983 m. rugpjūčio 2-26 ir spalio 17 — lapkričio 11 d.d. Pamokos kasdien nuo 9 v.v. iki 3 v.p.p., išskyrus šeštadienį ir sekmadienį, York universitete Downsview Campus (Keele-Steeles). Šie kursai paruošia jaunuolius universitetinėm studijom. Telefonas informacijai: 667-2504.

• Ar lanko tavo namus "Tėviškės Žiburiai"? Metinė prenumeratora naujam skaitytojui — tik \$12

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545 Res.: 256-5355

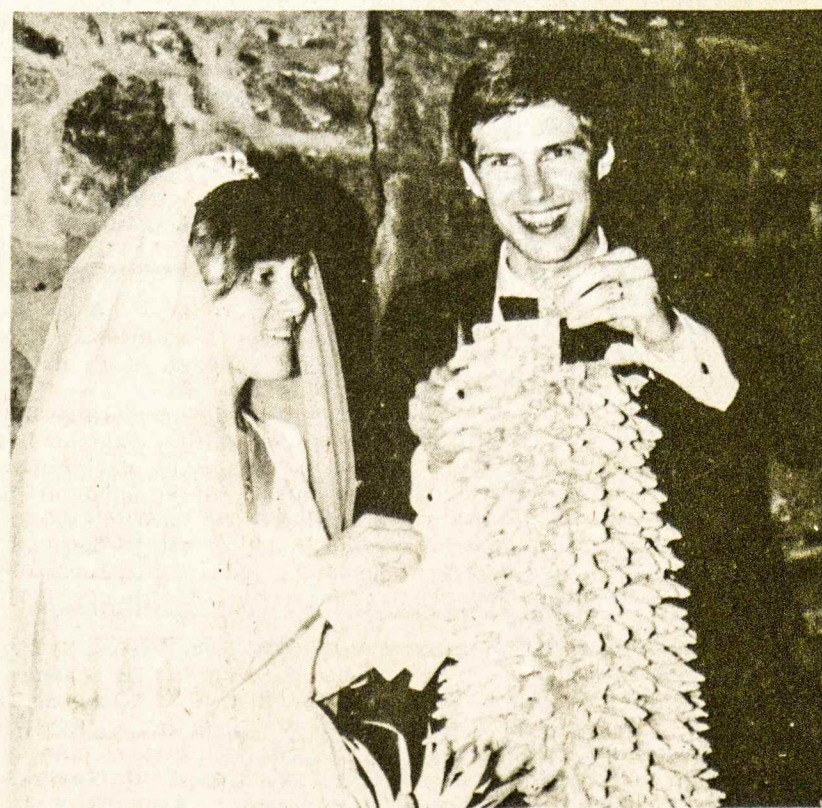
PETRAS ADAMONIS C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREALQUE

DANETA STANKEVIČIŪTĖ ir ALBERTAS SKUČAS po sutuoktinių

LIETUVIŠKOS VESTUVĖS. 1983 m. birželio 18 d. Aušros Vartų šventovėje susituokė Albertas Skučas ir Daneta Stankevičiūtė. Šv. Mišias atnaušo ir vestuvių apeigas atliko kun. J. Kubilius, SJ. Jam asistavo klierikas Paulius Mališka, sugrįžęs vasarai iš Romos. Per Mišias giedojo solistė Gina Čapkauskienė, o vargonavo Aleksandras Stankevičius, Danetos pusbrolis.

Vestuvių vaišės įvyko Montreale priemiestyje Lachine, gražioje salėje ant Šv. Lauryno upės kranto. Nors buvo karšta diena, bet nuo upės papūtės vėjas visus gavino, tad skambėjo daina ir jautėsi pakili nuotaika.

Jaunuosius pasitiko su duona, druska ir vynu jų tėveliai — Valerija ir Juozas Skučai. Pobūviui vadovavo Alberto sesers vyras Arūnas Šleky, kuris buvo atvažiavęs su visa šeima. Be gausaus pulko montrealiečių, suvažiuavo daug svečių iš tolimų vietovių su Daneta ir Albertu atšvęsti šios iškilmingos šventės: A. V. Markevičiai ir A. K. Mikalajūnai iš Santa Monica, Kalifornijoje, Danetos krikšto mama M. Kuciniene iš Čikagos, A. D. Pusarauškaitė iš Vašingtono, V. Ladyga iš Vilniaus, V. A. Zubai iš St. Catharines, K. A. Ratavičiai iš Delhi, R. Zubaitė ir A. T. Skučai iš Toronto, J. Daniai iš Otavos. Visi jaunuosius sveikino ir linkėjo, kad visuomet būtų tokie laimingi, kaip ši vestuvių diena.

Po vakarienes ir sveikinimų, orkestrui grojant, dar ilgai visi šoko ir dainavo; ypač malonu buvo vėl išgirsti solistę Giną Čapkauskienę, kuri padainavo net keliom kalbom.

Išleido jaunuosius svečiai ir mėnulis, nutiesęs sidabrinį taką per Šv. Lauryno upę. Daneta ir Albertas Skučai apsigyveno Montrealyje, o povestuvinei kelionei išvyko Ispanijon.

J. Adamonytė

"Nepriklausoma Lietuva" savo gegužinę atidėjo į liepos 31 d., kad netrukdytų pasaulio lietuvių jaunimo kongreso iškilmingoms pamaldoms bei koncertui.

"Litas" liepos 11 d. persikėlė į naujai atremontuotas patalpas. Remonto metu "Litas" buvo užėmęs beveik visą AV klebonijos pirmąjį augštą.

Ginos Čapkauskienės nauja dainų plokštelė jau gauta ir siuntinama prenumeratoriams bei platintojams.

Neseniai susituokė Lilė Jonelytė ir Y. Mainville nusipirko savo namus ir persikėlė ten gyventi.

Seselės Palmira ir Judita išvyko vasarai į Putnamą. Šiuo metu seselių namus prižiūri seselė Michaelė iš Toronto.

AV šventovėje šiuo metu skelbiami šie užsakai: Rasa Lukoševičiūtė ir Paulius Kuras, Bronė Ona Jokubaitytė ir Gordon James Burns, Catharine Anne Lipsz ir Stephens Braginetz. B.S.

Šv. Kazimiero par. klebonas kun. St. Šileika dėkoja AV par. klebonui kun. J. Kubiliui už jo padavimą. Iš gimtosios žemės kelionės klebonas jau yra grįžęs; sekmadienį susitiko su komitetu ir parapijiečiais. Lietuvoje jis pasimatė su savo motina 92 m. ir giminėmis. Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero palaikį šventovėse laikė Mišias. Atvežė nuotraukų, suvenyrų ir gausių sveikinimų savo parapijai ir visiems Montreale lietuviams. Sugrįžęs klebonas pasitiko ne tik komiteto narių, bet ir maloni žinia iš arkivyskupo, būtent, iki šiol kun. St. Šileika ejęs administratoriaus pareigas oficialiai pripažintas šios par. klebonu nuo š. m. liepos 1 d. Tą patį patvirtino ir saleziečių vyresnybė Montrealyje. — Šį mėnesį pradėdami lankyti parapijiečiai, pirmiausia tos šeimos, kurių klebonas nespėjo aplankyti praėjusį rudenį. — Sunkiai serga Justinas Svotelis dr. Popieraičio priežiūroje. — Į Santa Monica Kalifornijoje pas V. A. Markevičius, kurie neseniai lankėsi Montrealyje, išvyko Joana ir Irena Adamonytės ilgesniam laikui. — Atlaikytos Mišios už Lietuvoje mirusią Domiecelę Zasiūnienę, Julijaus Jurėno seserį. Sk.

— Sunkiai serga Justinas Svotelis dr. Popieraičio priežiūroje. — Į Santa Monica Kalifornijoje pas V. A. Markevičius, kurie neseniai lankėsi Montrealyje, išvyko Joana ir Irena Adamonytės ilgesniam laikui. — Atlaikytos Mišios už Lietuvoje mirusią Domiecelę Zasiūnienę, Julijaus Jurėno seserį. Sk.

— Sunkiai serga Justinas Svotelis dr. Popieraičio priežiūroje. — Į Santa Monica Kalifornijoje pas V. A. Markevičius, kurie neseniai lankėsi Montrealyje, išvyko Joana ir Irena Adamonytės ilgesniam laikui. — Atlaikytos Mišios už Lietuvoje mirusią Domiecelę Zasiūnienę, Julijaus Jurėno seserį. Sk.

— Sunkiai serga Justinas Svotelis dr. Popieraičio priežiūroje. — Į Santa Monica Kalifornijoje pas V. A. Markevičius, kurie neseniai lankėsi Montrealyje, išvyko Joana ir Irena Adamonytės ilgesniam laikui. — Atlaikytos Mišios už Lietuvoje mirusią Domiecelę Zasiūnienę, Julijaus Jurėno seserį. Sk.

— Sunkiai serga Justinas Svotelis dr. Popieraičio priežiūroje. — Į Santa Monica Kalifornijoje pas V. A. Markevičius, kurie neseniai lankėsi Montrealyje, išvyko Joana ir Irena Adamonytės ilgesniam laikui. — Atlaikytos Mišios už Lietuvoje mirusią Domiecelę Zasiūnienę, Julijaus Jurėno seserį. Sk.

— Sunkiai serga Justinas Svotelis dr. Popieraičio priežiūroje. — Į Santa Monica Kalifornijoje pas V. A. Markevičius, kurie neseniai lankėsi Montrealyje, išvyko Joana ir Irena Adamonytės ilgesniam laikui. — Atlaikytos Mišios už Lietuvoje mirusią Domiecelę Zasiūnienę, Julijaus Jurėno seserį. Sk.

— Sunkiai serga Justinas Svotelis dr. Popieraičio priežiūroje. — Į Santa Monica Kalifornijoje pas V. A. Markevičius, kurie neseniai lankėsi Montrealyje, išvyko Joana ir Irena Adamonytės ilgesniam laikui. — Atlaikytos Mišios už Lietuvoje mirusią Domiecelę Zasiūnienę, Julijaus Jurėno seserį. Sk.

— Sunkiai serga Justinas Svotelis dr. Popieraičio priežiūroje. — Į Santa Monica Kalifornijoje pas V. A. Markevičius, kurie neseniai lankėsi Montrealyje, išvyko Joana ir Irena Adamonytės ilgesniam laikui. — Atlaikytos Mišios už Lietuvoje mirusią Domiecelę Zasiūnienę, Julijaus Jurėno seserį. Sk.

— Sunkiai serga Justinas Svotelis dr. Popieraičio priežiūroje. — Į Santa Monica Kalifornijoje pas V. A. Markevičius, kurie neseniai lankėsi Montrealyje, išvyko Joana ir Irena Adamonytės ilgesniam laikui. — Atlaikytos Mišios už Lietuvoje mirusią Domiecelę Zasiūnienę, Julijaus Jurėno seserį. Sk.

— Sunkiai serga Justinas Svotelis dr. Popieraičio priežiūroje. — Į Santa Monica Kalifornijoje pas V. A. Markevičius, kurie neseniai lankėsi Montrealyje, išvyko Joana ir Irena Adamonytės ilgesniam laikui. — Atlaikytos Mišios už Lietuvoje mirusią Domiecelę Zasiūnienę, Julij